

PLANAVIMO
ORGANIZATORIUS

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

Kodas Juridinių asmenų registre 188642660, Vytauto g. 8, LT-41143 Biržai,
Tel. (8 450) 43142, el.p. savivaldybe@birzai.lt

TERITORIJŲ PLANAVIMO
DOKUMENTO
PAVADINIMAS

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PLANO KEITIMAS

PLANUOJAMA TERITORIJA Biržų rajono savivaldybės teritorija

TERITORIJŲ PLANAVIMO
DOKUMENTO RŪŠIS

SPECIALUSIS

PORŪŠIS INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO PLANAS

LYGMUO SAVIVALDYBĖS

ETAPAS RENGIMO

STADIJA BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS

BYLOS ŽYMUO CF-20U-43

TOMAS V

DATA 2021

Atest.Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
TPV0105	UAB CityForm LT DIREKTORĖ	GITANA MINEIKIENĖ	
ATP1735	PROJEKTO VADOVĖ	GIEDRĖ RATKUTĖ SKAČKAUSKIENĖ	
TPV0075	PROJEKTO DALIES VADOVAS	GINTAUTAS BRĖSKYS	

TURINYS

Projekto sudėtis.....	3
Darbą parengusių specialistų sąrašas.....	3
1. BENDROJI INFORMACIJA.....	4
1.1. Pagrindiniai tikslai.....	4
1.2. Specialiojo plano keitime vartojamos pagrindinės sąvokos.....	6
1.3. Specialiojo plano sąsaja su teisės aktais, programomis ir kitais teritorijų planavimo dokumentais.....	9
1.4. Specialiojo plano teisinis pagrindas.....	11
2. SPRENDINIAI.....	13
2.1. Aglomeracijų teritorijos nustatymo tvarka.....	13
2.2. Duomenys aglomeracijos nustatymui.....	14
2.3. Aglomeracijų dydžių nustatymas.....	15
2.4. Biržų miesto aglomeracija.....	15
2.5. Biržų miesto aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros kaštai.....	21
2.6. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos.....	23
2.7. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros alternatyvos.....	24
2.8. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys ir tvarkymo būdai.....	30
2.9. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijų plėtros kaštai.....	33
2.10. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros etapiškumas ir finansavimo šaltiniai.....	39
2.11. Gaisrinės saugos reikalavimai.....	42
2.12. Paviršinių nuotekų tvarkymo kryptys.....	44
3. APSAUGOS ZONOS IR VEIKLOS APRIBOJIMAI.....	48
3.1. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.....	48
3.2. Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.....	52
3.3. Buitinių nuotekų valymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonos.....	56
3.4. Inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.....	58
3.5. Apribojimai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros įrengimui.....	64
3.6. Teritorijos rezervavimas infrastruktūros įrenginių statybai.....	70
3.7. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsena.....	73
Priedas.....	74

Grafinė dalis:

Pagrindinis brėžinys M1:50 000 (CF-20U-43-SP-SK.01);
 Biržų miesto aglomeracija M1:10 000 (CF-20U-43-SP-SK.02);
 Detalizuojamų VGVNT teritorijų dalių brėžinių išdėstymo schema M1:100 000 (CF-20U-43-SP-SK.03);
 Detalizuojamų VGVNT teritorijų dalių brėžiniai M1:10 000 (26 brėžiniai).

Projekto sudėtis

Projekto sudėtis Tomo Nr.	Specialiojo plano keitimo etapas	Tomo pavadinimas
I	Rengimo etapas	Esamos būklės įvertinimas
II	Rengimo etapas	Bendrųjų sprendinių formavimas
III	Rengimo etapas	Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentas
IV	Rengimo etapas	Ekonominio skaičiavimo ir aplinkosaugos vertinimo ataskaita
V	Rengimo etapas	Sprendinių konkretizavimas
VI	Baigiamasis etapas	Visuomenės dalyvavimo ataskaita

Darbą parengusių specialistų sąrašas

Eil. Nr.	Vardas, pavardė / pozicija (kvalifikacijos atestato Nr.)
1.	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė / projekto vadovė (ATP 1735)
2.	Gintautas Brėskys / projekto dalies vadovas (TPV0075)
3.	Gitana Mineikienė/ specialistė (kvalifikacijos atestatas (TPV0105)
4.	Milda Urbonavičiūtė / architekto asistentė

1. BENDROJI INFORMACIJA APIE RENGIAMĄ SPECIALŲJĮ PLANĄ

1.1. Pagrindiniai tikslai

Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimas atitinka Lietuvos Respublikos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatas t. y. užtikrina Biržų rajono geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio nenutrūkstamą funkcionavimą, taip pat savivaldybės gyventojų poreikius atitinkančią plėtrą, sudarant sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu ir gauti geros kokybės nuotekų tvarkymo paslaugas.

Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimas numato patikslinti esamus (pagal poreikį) ir numatyti naujus plėtros plano keitimo sprendinius, įvertinus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą ir jos būklę bei galimą urbanizuotą ir urbanizuojamą teritorijų plėtrą.

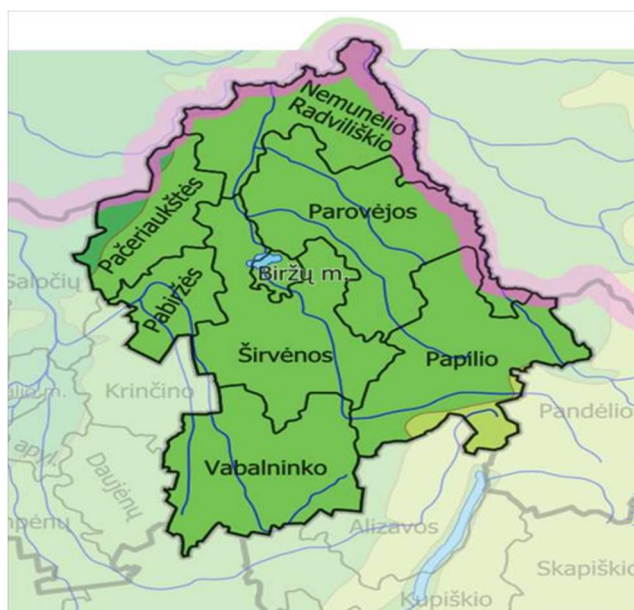
Plano pavadinimas: Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimas.

Plano organizatorius: Biržų savivaldybės administracijos direktorius, kodas Juridinių asmenų registre 188642660, Vytauto g. 8, LT-41143 Biržai, Tel. (8 450) 43142, el.p. savivaldybe@birzai.lt. Kontaktinis asmuo: Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja Loreta Munikienė; Tel. +370 45042102; +370 68254108, el. p. loreta.munikiene@birzai.lt

Plano rengėjas: UAB CityForm LT, S. Žukausko g. 4, LT-08224 Vilnius. Kontaktinis asmuo: Projekto vadovė Giedrė Ratkutė Skačkauskienė, Tel.: + 370 698 79972, g.ratkute@cityform.lt.

Rengimo pagrindas: Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 22 d. sprendimas Nr. T-156 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo“; Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 rugsėjo 2 d. įsakymas Nr. A-647 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo planavimo darbų programos patvirtinimo“.

Planuojama teritorija – Biržų rajono savivaldybės teritorija, plotas – 1476 km² (2,3 proc. Lietuvos ploto).

1.1.pav. Biržų rajono savivaldybės teritorija
Duomenų šaltinis: Vikipedija

Planavimo tikslai

- Nustatyti aglomeracijas ir viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijas;
- nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptis;
- nurodyti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapus (eigą, eiliškumą) ir finansavimą, siekiant, kad visi gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas.

Planavimo uždaviniai

- Numatyti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) sistemų plėtrai reikalingas teritorijas;
- numatyti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) tvarkymo infrastruktūros ir jos vystymui reikalingų teritorijų apsaugos zonas;
- numatyti pagrįstas konkrečias vietas žemę paimti visuomenės poreikiams;
- numatyti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) tvarkymo infrastruktūrai funkcionuoti reikalingus servitutus;
- nurodyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas;
- numatyti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) tvarkymo infrastruktūros statinių vietas;
- atlikti gruntinio vandens lygio ir svyravimo tyrimus aktualiose teritorijose;
- parengti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) tvarkymo infrastruktūros vystymo ekonominį ir aplinkosauginį pagrindimą;
- vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr.967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatomis, atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą (toliau - SPAV);
- parengti geriamojo vandens ir nuotekų (buitinių bei paviršinių) tvarkymo infrastruktūros vystymo koncepciją.

Planavimo sąlygos:

- AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2019-09-04 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116061;
- AB „ORLEN Lietuva“, 2020-06-10 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG143432;
- Telia Lietuva, 2019-09-05 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116251;
- Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2019-09-06 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116330;
- LITGRID AB, 2019-09-11 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116678;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2019-09-11 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116712;
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2019-09-11 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116773;
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos 2019-09-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG116929;
- Aplinkos apsaugos agentūros 2019-09-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117010;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2019-09-16 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117137;

- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2019-09-16 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117183;
- Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR vidaus reikalų ministerijos 2019-09-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117279;
- Biržų rajono savivaldybės administracijos 2019-09-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117338;
- AB „Amber Grid“ 2019-09-18 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117375;
- Viešojo įstaiga „Transporto kompetencijų agentūra“ 2019-09-18 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG117504;
- Viešojo įstaiga „Plačiajuostis internetas“ 2020-03-19 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG135314.

Planavimo sąlygų nepateikė:

- UAB „Biržų vandenys“;
- UAB „LITESKO“ filialas „Biržų šiluma“;
- Biržų regioninio parko direkcija;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija.

1.2. Specialiojo plano keitime vartojamos pagrindinės sąvokos

Pagal LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, priimtą Lietuvos Respublikos Seimo 2006-07-13, dokumento Nr. X-764 (suvestinė redakcija nuo 2021-01-01):

Abonentas – fizinis arba juridinis asmuo, Lietuvos Respublikoje įsteigtas užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, perkantis geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas verslo reikmėms ar ūkinei veiklai vykdyti ir su geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų tvarkytoju ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkytoju sudarę geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį arba, jeigu sutartis nesudaryta, teisės aktų nustatyta tvarka prijungę nuosavybės teise ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias ar kitaip valdomas ir (arba) naudojamas geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo komunikacijas, geriamojo vandens naudojimo ir (arba) nuotekų tvarkymo įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros ar išleidžiantys paviršines nuotekas į šių nuotekų tvarkytojo paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas.

Aglomeracija – urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose esanti viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorija ar jos dalis, kurioje susidaro ar gali susidaryti 2 000 ir daugiau gyventojų ekvivalentų atitinkanti tarša ir kurioje geriamasis vanduo tiekiamas ar numatomas tiekti centralizuota geriamojo vandens tiekimo sistema arba išgaunamas individualiai, o susidarančios ar galinčios susidaryti nuotekos surenkamos centralizuotomis nuotekų surinkimo sistemomis arba sutvarkomos nuotekų valymo (arba) kaupimo įrenginiais.

Centralizuotoji geriamojo vandens tiekimo sistema – geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausanči ar kitaip valdoma arba naudojama vamzdynų sistema, kuria tiekiamas geriamasis vanduo miestams, miesteliams, kaimams.

Centralizuotoji nuotekų surinkimo sistema – geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausanči ar kitaip valdoma arba naudojama vamzdynų sistema, į kurią patenkančios nuotekos nukreipiamos į miestų, miestelių, kaimų nuotekų valymo įrenginius.

Geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas – juridinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka tiekiantis geriamąjį vandenį ir (arba) teikiantis nuotekų tvarkymo paslaugas ir turintis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licenciją.

Geriamojo vandens tiekimas – geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo vykdoma veikla, apimanti technines, organizacines ir ekonomines priemones, reikalingas geriamajam vandeniui išgauti, ruošti, pristatyti ir parduoti abonentams ir (arba) vartotojams.

Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra – statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vandens ėmimo, gerinimo įrenginiai, siurblinės, vamzdynai, šuliniai, geriamojo vandens ir

nuotekų apskaitos prietaisai, jų plombos ir kiti objektai) geriamajam vandeniui išgauti, ruošti, laikyti, tiekti ir geriamojo vandens apskaitai tvarkyti. Ši sąvoka neapima vartotojams ir abonentams nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos aglomeracijos, viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys, nurodomos šios infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapai (eiga, eiliškumas) ir finansavimo šaltiniai.

Gyventojų ekvivalentas – sutartinis vienetas taršos nuotekomis šaltinio dydžiui išreikšti. Vienas gyventojų ekvivalentas reiškia taršos šaltinį, kuriame per parą susidarantiose nuotekose esantiems organiniams teršalams biologiškai suskaidyti deguonies poreikis (BDS₅) yra 60 gramų.

Individualusis geriamojo vandens išgavimas ir naudojimas – teisės aktų nustatyta tvarka geriamojo vandens ėmimas iš požeminio vandens telkinių nuosavybės teise ar kitaip valdomais ir (arba) naudojamais įrenginiais ir naudojimas asmeninėms, šeimos, namų ūkio reikmėms arba ūkinei komercinei veiklai vykdyti. Individualiai išgautas geriamasis vanduo negali būti skiriamas viešosioms geriamojo vandens tiekimo paslaugoms teikti.

Individualusis nuotekų tvarkymas – teisės aktų nustatyta tvarka namų ūkio nuotekų arba nuotekų, susidarantių vykdant ūkinę komercinę veiklą, išleidimas į nuosavybės teise ar kitaip valdomus ir (arba) naudojamus nuotekų kaupimo ar valymo įrenginius, nuotekų valymas, išleidimas į aplinką, valant nuotekas susidariusių atliekų (dumblo), sukauptų nuotekų perdavimas arba geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui, arba nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiam asmeniui arba nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius prižiūrinčiam asmeniui.

Nuotekos – buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas vanduo, taip pat kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto priemonių plovimo ir panašiai, išskyrus vandenį iš žaliųjų plotų, kuriuose neįrengta vandens surinkimo infrastruktūra, ir žemės ūkio naudmenų) vanduo, kurį asmuo teisės aktų nustatyta tvarka išleidžia į aplinką tam skirtais inžineriniais įrenginiais ar kitaip arba atiduoda tvarkyti.

Nuotekų tvarkymas – teisės aktų nustatyta tvarka vykdomas nuotekų surinkimas, laikymas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir (arba) valant susidariusių atliekų (dumblo) tvarkymas.

Nuotekų tvarkymo infrastruktūra – statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas, atskiros komplekso dalys, skirtos nuotekoms surinkti, laikyti, transportuoti, valyti, tirti ir jų apskaitai tvarkyti. Ši sąvoka neapima vartotojams ir abonentams nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginiai – įrenginiai, kuriais valomos ir (arba) kuriuose kaupiamos nuotekos.

Taršos šaltinis – aplinką teršiantis infrastruktūros objektas.

Vartotojas – fizinis asmuo, perkantis geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas ne verslo, bet asmeninėms, šeimos ar namų ūkio reikmėms ir sudaręs geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį arba, jeigu sutartis nesudaryta, teisės aktų nustatyta tvarka prijungęs nuosavybės teise ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias ar kitaip valdomas ir (arba) naudojamas geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų išleidimo komunikacijas, geriamojo vandens naudojimo ir (arba) nuotekų tvarkymo įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas – valstybės ar savivaldybės (savivaldybių) kontroliuojama įmonė.

Viešasis geriamojo vandens tiekimas ir (arba) nuotekų tvarkymas – geriamojo vandens tiekimas ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas viešojo geriamojo vandens tiekimo ir

nuotekų tvarkymo teritorijoje ir (arba) viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo regione.

Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorija (toliau – viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorija) – šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtas plotas, kuriame savivaldybės institucijos privalo organizuoti ir užtikrinti viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą. Savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritoriją įtraukiama savivaldybės teritorija, atitinkanti nors vieną iš šių kriterijų:

- 1) geriamuoju vandeniu aprūpinama ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugos teikiamos ne mažiau kaip 50 asmenų, deklaravusių gyvenamąją vietą šioje vietovėje;
- 2) yra savivaldybei arba savivaldybės valdomai įmonei priklausanti naudoti tinkama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra;
- 3) teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos urbanizuotos ir (arba) urbanizuojamos teritorijos.

Pagal Nuotekų tvarkymo reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-05-17 įsakymu Nr.D1-236 (suvestinė redakcija nuo 2009-11-01 iki 2021-03-31):

Nuotekos – organizuotai (naudojant nuotekų surinkimo/šalinimo sistemas) šalinamas buityje, ūkinėje ar gamybinėje veikloje panaudotas užterštas vanduo. Prie nuotekų priskiriamas ir kitas į nuotakyną ar kitus nuotekų tvarkymo sistemos elementus patenkantis vanduo (infiltracinis, kritulių, naudojamas nuotekų tvarkymo sistemos funkcionavimui ar pan.). Nuotakynas (nuotekų surinkimo sistema) – vamzdynų ir kitų inžinerinių įrenginių ir statinių sistema nuotekoms surinkti ir transportuoti (nuotekų surinkimas mobiliosiomis cisternomis nepriskiriamas prie nuotekų surinkimo nuotakynu).

Nuotekų tvarkymas – veikla, susidedanti iš visų ar dalies šių priemonių: nuotekų surinkimas, kaupimas, transportavimas, valymas ir išleidimas bei valymo metu susidarantių atliekų (smėlio, šlamo, dumblo ir t. t.) pirminis tvarkymas.

Atskiroji nuotekų tvarkymo sistema – ne daugiau kaip dviejų gyvenamųjų namų ar kitų objektų nuotekoms tvarkyti skirta sistema, iš kurios nuotekos išleidžiamos į aplinką arba kaupiamos ir periodiškai išvežamos mobiliosiomis priemonėmis.

Grupinė nuotekų tvarkymo sistema – grupės (daugiau kaip dviejų) objektų nuotekoms tvarkyti skirta sistema, iš kurios nuotekos išleidžiamos į aplinką arba kaupiamos ir periodiškai išvežamos mobiliosiomis priemonėmis.

Pagal LR savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymą, priimtą Lietuvos Respublikos Seimo 2020-05-07, dokumento Nr. XIII-2895:

Inžinerinė savivaldybės infrastruktūra – šilumos perdavimo tinklai, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų, įskaitant paviršines nuotekas, tvarkymo inžineriniai statiniai, vietinės reikšmės keliai, kiti transporto statiniai, už kurių statybą, įrengimą ir (ar) eksploatavimą savivaldybės teritorijoje atsakingas savivaldybės infrastruktūros organizatorius ir (ar) savivaldybės infrastruktūros valdytojas.

Neprioritetinė savivaldybės infrastruktūra – savivaldybės infrastruktūra, esanti teritorijoje, kuri nepatenka į savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatytas prioritetinės plėtros teritorijas ir kurioje savivaldybė neįsipareigoja vystyti socialinės ir (ar) inžinerinės infrastruktūros.

Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra – savivaldybės tarybos sprendimu pagal savivaldybės tarybos patvirtintus kriterijus pripažinta prioritetine ir (ar), atsižvelgiant į strateginio planavimo dokumentus, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatytoms prioritetinės plėtros teritorijoms ir jų vystymui skirta savivaldybės infrastruktūra.

Savivaldybės infrastruktūros plėtra – savivaldybės infrastruktūros projektavimas, statyba ir (ar) įrengimas kuriant naują savivaldybės infrastruktūrą arba didinant ir (ar) atkuriant esamos savivaldybės infrastruktūros pajėgumus.

1.3. Specialiojo plano sąsaja su teisės aktais, programomis ir kitais teritorijų planavimo dokumentais

Rengiant Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimą, buvo išanalizuoti ir įvertinti:

Strateginiai dokumentai:

- Europos Sąjungos Tarybos 1991 m. gegužės 21 d. Direktyva (91/271/EEB);
- Vandenių srities plėtros 2017–2023 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-02-01 nutarimu Nr. 88 (*suvestinė redakcija nuo 2018-10-24*);
- Vandenių srities plėtros 2017–2023 metų programos įgyvendinimo veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017-05-05 įsakymu Nr. D1-375/3D-312 (*suvestinė redakcija nuo 2020-09-05*);
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-11 nutarimu Nr.1160 (*suvestinė redakcija nuo 2011-04-08*);
- Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626 (*suvestinė redakcija nuo 2016-06-02*); Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 metų veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-01-09 įsakymu Nr. D1-12 (*suvestinė redakcija nuo 2020-10-13*);
- Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-23 nutarimu Nr.569;
- Biržų rajono strateginis plėtros 2016-2020 m. strateginis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015-10-09 sprendimu Nr.T-234;
- Biržų rajono savivaldybės 2019-2021 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimu Nr.T-1.

Bendrieji planai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-29 nutarimu Nr. IX-1154;
- Rengiamas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (www.bendrasisplanas.lt);
- Panevėžio apskrities bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-12-12 nutarimu Nr.1531;
- Biržų rajono bendrojo plano keitimas (rengiamas, baigiamasis etapas, www.tpdris.lt, TPD Nr.K-RJ-36-18-240);
- Biržų miesto bendrasis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2014-06-26 sprendimu Nr. T-127;
- Vabalninko miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2020-02-28 sprendimu Nr.T-57;
- Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrasis planas (rengiamas, www.tpdris.lt, TPD Nr.K-VT-36-19-589).

Specialieji planai:

- Biržų miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018-09-27 sprendimu Nr. T-189;
- Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2011-05-26 sprendimu Nr. T-145;
- Biržų rajono savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano keitimas (atnaujinimas), patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018-03-29 sprendimu Nr.T-35;
- Pėsčiųjų–dviračių tako įrengimo nuo Valantiškio k. iki Pabiržės mstl. specialusis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2012-07-26 sprendimu Nr. T-196;
- Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos keitimas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2018-11-29 Nr. T-238;
- Biržų ir Rinkuškių aglomeracijos nuotekų ir vandentiekio tinklų specialusis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2006-05-29 sprendimu Nr. T-88;

- Likėnų mineralinio vandens ir gėlo vandens vandenvietės sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) ribų nustatymo specialusis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015-10-29 sprendimu Nr. T-246;
- Astravo dvaro sodybos (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 854, buvęs kodas G260K) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015-10-29 įsakymu Nr. ĮV-646.

Teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1995-12-12, dokumento Nr. I-1120 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2019-06-06, dokumento Nr. XIII-2166 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2006-07-13, dokumento Nr. X-764 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-04-26, dokumento Nr. I-446 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1993-11-09, dokumento Nr. I-301 (*suvestinė redakcija nuo 2020-01-01*);
- Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1995-08-02, dokumento Nr. 63-1582 (*suvestinė redakcija nuo 2021-07-01*);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-12-22, dokumento Nr. I-733 (*suvestinė redakcija nuo 2021-04-01*);
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos seimo 1997-10-21, dokumento Nr. VIII-474 (*suvestinė redakcija nuo 2020-01-01*);
- Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-11-22, dokumento Nr. I-671 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1997-10-21, dokumento Nr. VIII-474 (*suvestinė redakcija nuo 2020-01-01*);
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1995-05-11, dokumento Nr. I-891 (*suvestinė redakcija nuo 2020-09-01*);
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo 1992-01-21, dokumento Nr. I-2223 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1996-03-19, dokumento Nr. I-1240 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-01*);
- Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2020-05-07, dokumento Nr. XIII-2895;
- Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 pakeitimo įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2017-06-27, dokumento Nr. XIII-529;
- Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-12-29 įsakymu Nr. D1-636 (*suvestinė redakcija nuo 2021-02-25*);
- Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-12-14 įsakymu Nr. D1-912 (*suvestinė redakcija nuo 2018-05-31*);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-15 nutarimu Nr. 534 (*suvestinė redakcija nuo 2021-01-22*);
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-18 nutarimu Nr. 967 (*suvestinė redakcija nuo 2014-12-31*);
- Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 (*suvestinė redakcija nuo 2017-10-28*);
- Teritorijų planavimo erdviųjų duomenų specifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-12-31 d. įsakymu Nr. D1-1009 (*suvestinė redakcija nuo 2018-07-28*);

- Statybos techninis reglamentas STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-07-21 įsakymu Nr.390 (*suvestinė redakcija nuo 2009-04-01*);
- Statybos techninis reglamentas STR 2.02.05:2004 „Nuotekų valyklos. Pagrindinės nuostatos“ patvirtinimo, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-07-08 įsakymu Nr. D1-376 (*suvestinė redakcija nuo 2015-07-02*);
- Statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2011 „Gatvės. Bendrieji reikalavimai“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-12-02 įsakymu Nr. D1-933 (*suvestinė redakcija nuo 2021-02-23*);
- Statybos techninis reglamentas STR 2.02.04:2004 „Vandens ėmimas, vandenruoša. Pagrindinės nuostatos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-03-31 įsakymu Nr.D1-156;
- Nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-05-17 įsakymu Nr.D1-236 (*suvestinė redakcija nuo 2019-11-01*);
- Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr.540 (*suvestinė redakcija nuo 2019-12-18*);
- Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-04-02 įsakymu Nr. DI-193 (*suvestinė redakcija nuo 2019-11-01*);
- Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255;
- Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosios taisyklės BT ITK 09, patvirtintos Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2009-10-27 įsakymu Nr. V-329 (*suvestinė redakcija nuo 2018-02-14*);
- Kelių techninis reglamentas KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. DI-11/3-3 (*suvestinė redakcija nuo 2014-12-19*);
- Gaisrinės saugos normos teritorijų planavimo dokumentams rengti, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312;
- Normatyviniai statinio saugos dokumentai, patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos 2007-02-22 įsakymu Nr. 1-16 (*suvestinė redakcija nuo 2016-05-01*).
- Magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-07-16 įsakymu Nr.1-213 (*suvestinė redakcija nuo 2020-11-25*);
- Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-04-30 įsakymu Nr. 1-131 (*suvestinė redakcija nuo 2020-01-01*).
- Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003-07-23 įsakymu Nr. V-455 (*suvestinė redakcija nuo 2020-05-14*).

Kiti teisės aktai bei galiojantys planavimo dokumentai.

1.4. Specialiojo plano teisinis pagrindas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos (toliau -LR) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, geriamojo vandens tiekimą, nuotekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje organizuoja savivaldybių institucijos.

Savivaldybių institucijos, vykdydamos teisės aktuose nustatytus reikalavimus, planuoja geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą savo teritorijose, rengdamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus ir juose nustatydamos aglomeracijas ir viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijas, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptis, nurodant šios infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapus (eigą, eiliškumą) ir finansavimą.

Savivaldybių institucijos turi siekti, kad pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas.

Savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje, nustatytoje pagal Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 12 straipsnio nuostatas, viešąjį geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų (išskyrus paviršines nuotekas) tvarkymą vykdo viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas. Savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje kitas (ne viešasis) geriamojo vandens tiekėjas ir (arba) nuotekų tvarkytojas gali tiekti geriamąjį vandenį ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas 13 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais. Kai viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui dėl Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 29 ir 30 straipsniuose nurodytų priežasčių sustabdomas ar panaikinamas licencijos galiojimas ir šis viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas negali vykdyti viešojo geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka paskiriamas kitas viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas.

Savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje kitas (ne viešasis) geriamojo vandens tiekėjas ir (arba) nuotekų tvarkytojas gali tiekti geriamąjį vandenį ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas tik tuo atveju, jeigu tiekė geriamąjį vandenį ir (arba) teikė nuotekų tvarkymo (išskyrus paviršines nuotekas) paslaugas iki viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijos nustatymo, jo tiekiamas geriamasis vanduo ir (arba) teikiamos nuotekų tvarkymo paslaugos atitinka teisės aktų reikalavimus ir jis turi geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licenciją, išduotą pagal Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 27 straipsnio reikalavimus.

Savivaldybės teritorijoje paviršines nuotekas savivaldybės tarybos sprendimu tvarko viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas arba kita savivaldybės valdoma įmonė. Paviršinės nuotekos tvarkomos vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentu.

Geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje, nepriskirtoje viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijai, gali vykdyti ir viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, ir kitas geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka įgijęs teisę tiekti geriamąjį vandenį ir teikti nuotekų tvarkymo paslaugas.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planai rengiami, koreguojami, keičiami, derinami, tikrinami ir tvirtinami vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymu, Geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklėmis.

Vadovaujantis Taisyklių 37 punktu: „*patvirtintas planas galioja neterminuotai arba kol savivaldybės tarybos sprendimu savivaldybės planas pripažįstamas savivaldybės bendrojo plano dalimi ar parengiamas ir patvirtinamas jį keičiantis to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentas*“ ir 38 punktu: „*planas gali būti keičiamas ar koreguojamas vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalies ir 50 straipsnio nuostatomis*“.

Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendiniai atitinka Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatas, t.y. užtikrina Biržų rajono geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio nenutrūkstamą funkcionavimą, sudarant sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu ir gauti geros kokybės nuotekų tvarkymo paslaugas.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų trasos bei įrenginių grafinis žymėjimas yra schematiškas, įvertinant mastelio M 1:50 000, M 1:10 000 reikalavimus. Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, techninius ir/ar darbo projektus, būtina tikslinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros trasas ir vietas. Sprendinių tikslinimas nelaikomas sprendinių keitimu.

2. SPRENDINIAI

Pagal Lietuvos Respublikos (toliau - LR) teisės aktų reikalavimus, savivaldybių institucijos turi siekti, kad pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus, visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas.

Pagrindiniai siektini viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio būklės gerinimo tikslai suskirstyti į šias grupes, numatant:

- užtikrinti, kad esami abonentai (vartotojai) gautų reikalavimus atitinkančios kokybės, saugų geriamąjį vandenį;
- užtikrinti, kad esamomis nuotekų surinkimo sistemomis surenkamos nuotekos būtų tvarkomos pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- sudaryti sąlygas kiek galima didesniai skaičiui naujų potencialių vartotojų (t.y. gyventojų, kurie šiuo metu negauna centralizuotai tiekiamo vandens ir (ar) nuotekų tvarkymo paslaugų) gauti viešąsias vandentvarkos paslaugas. Šio tikslo įgyvendinimas yra sudėtingiausias ir daugiausiai kainuojantis, todėl labai svarbu optimaliai išskirti teritorijas, kuriose tikslinga vystyti geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo centralizuotas sistemas;
- turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas.

Siekiant įgyvendinti minėto įstatymo nuostatas ir užtikrinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio nenutrūkstamą funkcionavimą, taip pat visuomenės poreikius atitinkančią plėtrą, sudarant sąlygas gyventojams ir kitiems potencialiems abonentams priimtinomis sąlygomis apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu ir gauti geros kokybės nuotekų tvarkymo paslaugas, o tuo pačiu pagerinti rajono aplinkos būklę ir higienines gyvenimo sąlygas bei sudaryti sąlygas ekonominei plėtrai, būtina vystyti reikalavimus atitinkančią vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą ne tik didžiosiose gyvenamosiose vietovėse (aglomeracijose, turinčiose daugiau kaip 2000 GE), bet ir mažose gyvenamosiose vietovėse.

Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo plane kiekvienai viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijai nustatytos infrastruktūros plėtros kryptys ir vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas, nustatyti prioritetai/etapai ir finansavimas.

2.1. Aglomeracijų teritorijos nustatymo tvarka

Aglomeracijų ribų nustatymo metodika paremta principais, nustatytais 1991-05-21 Tarybos direktyvoje 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 26) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva) ir detalizuotame Direktyvos aiškinamajame dokumente.

Vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių, patvirtintų LR aplinkos ministro 2006-12-29 įsakymu Nr. D1-636 (su vėlesniais pakeitimais) 2 priedo „Agglomeracijų ribų nustatymo metodika“ nustatoma aglomeracijų nustatymo tvarka:

- 1) nustatomos esamos urbanizuotos ir / ar prioritetinės plėtros teritorijos, vadovaujantis galiojančiais savivaldybės ir / ar vietovės lygmens bendraisiais planais;
- 2) aglomeracijoms priskiriamos teritorijos, kuriose gyvenančių žmonių skaičius – 25 ir daugiau/ha (t. y. viename hektare gyvenančių žmonių skaičius apskaičiuojamas viename hektare esančių būstų skaičių dauginant iš vidutinio savivaldybėje namų ūkio dydžio);
- 3) į aglomeraciją įtraukiamos teritorijos, kuriose jau išvystyta nuotekų surinkimo infrastruktūra, įskaitant teritorijas, kurių nuotekų surinkimo infrastruktūra prijungta prie aglomeracijos nuotekų surinkimo sistemos;
- 4) į aglomeracijos teritoriją įtrauktos teritorijos mažo gyventojų tankio (15-25 gyv./ha) teritorijos, jei jos tenkina 3000 eurų vieno gyventojo prijungimo kriterijų;

- 5) į aglomeracijos teritoriją įtrauktos teritorijos, kuriose nuotekos tvarkomos individualiai, tačiau negali būti didesnis kaip 2 proc. nuo visų aglomeracijoje susidarančių nuotekų taršos kiekio ir negali būti didesnis kaip 2000 gyventojų ekvivalento;
- 6) kai miesto (aglomeracijos) plėtra vyksta išilgai kelio, jungiančio aglomeraciją ir už jos ribų esančias teritorijas, dėl šių teritorijų prisikrymo aglomeracijai taikoma 3000 eurų vieno gyventojo prijungimui kriterijus;
- 7) kai vertinamoje teritorijoje susidaro mažiau kaip 10 000 gyventojų ekvivalento atitinkanti tarša, į vieną aglomeraciją gali būti sujungiamos apgyvendintos teritorijos, viena nuo kitos esančios ne didesniu kaip 150 m atstumu;
- 8) kai vertinamoje teritorijoje susidaro daugiau kaip 10 000 gyventojų ekvivalento atitinkanti tarša, į vieną aglomeraciją gali būti sujungiamos apgyvendintos teritorijos, viena nuo kitos esančios ne didesniu kaip 250 m atstumu;
- 9) kai paminėti atstumai tarp teritorijų išorinių ribų yra didesni nei nurodyta 7 ir 8 punktuose, urbanizuotos teritorijos gali būti laikomos atskiromis aglomeracijomis ir, jei šiose aglomeracijose susidaro daugiau kaip 2000 gyventojų ekvivalento atitinkanti tarša, Direktyvos reikalavimai taikomi kaip atskiroms aglomeracijoms.

2.2. Duomenys aglomeracijos nustatymui

Duomenys aglomeracijos nustatymui:

- 1) viename hektare gyvenančių žmonių skaičius apskaičiuojamas viename hektare esančių būstų skaičių dauginant iš vidutinio namų ūkio dydžio t.y. 1,7 gyventojo;
- 2) teritorijose, kuriose gyventojų skaičius yra 15-25 gyv./ha, taikomas 3000 eurų vieno gyventojo prijungimo kriterijus;
- 3) yra arba dalinai išvystyta nuotekų surinkimo infrastruktūra, įskaitant teritorijas, kurių nuotekų surinkimo infrastruktūra prijungta prie aglomeracijos nuotekų surinkimo sistemos;
- 4) buitinių nuotekų tinklų iš PVC vamzdžių 1 km statybos kaina*:
 - vamzdžių d160-200 mm – 151,74 tūkst. Eur;
 - vamzdžių d315 mm – 173,17 tūkst. Eur;
 - vamzdžių d400 mm – 228, 88 tūkst. Eur.

*Duomenų šaltinis: *Duomenų šaltinis: *Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai pagal 2020 m. spalio mėn. kainas (UAB „Sistela“).*

- 5) bendrosios buitinio vandens vartojimo normos: Biržų m. – 270 l/d.gyv. (III kategorija); Likėnai, Vabalninkas (V kategorija) – 190l/d.gyv., likusiose gyvenamosiose teritorijose (VI kategorija) – 160 l/d.gyv..

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos normos “Vandens vartojimo normos RSN 26-90”.

- 6) vidutinis Biržų rajono savivaldybės namų ūkio dydis (savivaldybės nuolatinių gyventojų skaičiaus metų pradžioje ir būstų skaičiaus metų pabaigoje santykis) – 1,7.

*Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas - <http://osp.stat.gov.lt>.**

**Nuolatinis gyv. skaičius 2020 m. pradžioje – Biržų r. sav. – 22 719 (mieste – 11 003; kaime- 11 716); būstų skaičius 2019 m. pabaigoje – 13 632.*

2.3. Aglomeracijų dydžių nustatymas

Vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių 2 priedu, buvo atliktas urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų, turinčių išvystytą nuotekų surinkimo infrastruktūrą vertinimas, siekiant identifikuoti teritorijas, kuriose susidaro ar gali susidaryti 2000 ir daugiau gyventojų ekvivalentą atitinkanti tarša (žr. 2.1 lentelę).

Remiantis 2020 metų duomenimis, buvo perskaičiuota į Biržų miesto NVĮ patenkančių nuotekų apkrova (gyventojų ekvivalentas) biologiškai degraduojamomis medžiagomis (BDS₇) (1g.e.=70g BDS₇per dieną).

2.1.lentelė. Biržų rajono gyvenamųjų vietovių dydžių, išreikštų gyventojų ekvivalentais, įvertinimas (perskaičiuota vadovaujantis 2020 metų gyv. duomenimis)*

Eil. Nr.	Pavadinimas	Nuotekų kiekis m ³ /parą	BDS ₇ nuotekose prieš valymą			Gyventojų ekvivalentas (GE)
			kg/parą	t/metus	Mg/l	
1.	Biržų miestas	2121	573	209	270	8181
2.	Pačeriaukšė I	35	4,4	1,6	125	63
3	N.Radviliškis	191	26,7	9,7	140	382
4.	Vabalninkas	258	28,4	10,3	110	405
5.	Kučgalys	34	3,4	1,2	100	49
6.	Likėnai	49	12,5	4,6	255	178

*Skaičiavimai atlikti visoms nuotekų valykloms, kuriose kasdien apvaloma daugiau nei 20 m³/parą nuotekų. Duomenų šaltinis: UAB „Biržų vandenys“ pateikti duomenys.

Vadovaujantis atlikta analize bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, Biržų rajone nustatyta viena urbanizuota ir urbanizuojama teritorija, kurioje susidaro 2000 ir daugiau gyventojų ekvivalentą atitinkanti tarša. **Aglomeracijos teritorijos nustatomos Biržų miestui ir jo prieigoms.**

2.4. Biržų miesto aglomeracija

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių 22.4¹ punkte nurodoma, kad aglomeracijų ribos nustatomos, vadovaujantis gyventojų tankio ir planuojamos miesto plėtros kriterijais, kurie yra detalizuoti Taisyklių 2 priede pateiktoje metodikoje.

Vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių 2 priedu bei atliktais skaičiavimais, Biržų rajono savivaldybėje yra nustatyta viena aglomeracija – Biržų miesto aglomeracija, kurioje susidaro ar gali susidaryti 2000 ir daugiau gyventojų ekvivalentų atitinkanti tarša (žr. 2.1 lentelę).

Biržų miesto aglomeraciją sudaro 9 atskiri rajonai, kuriuose yra išvystyta, vystoma arba numatoma vystyti per ateinančius 10 metų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra (Biržų m. – 7 rajonai ir 2 priemiestinių kaimų urbanizuotos arba urbanizuojamos teritorijos (žr. 2.2 lentelę)).

Visų rajonų ID yra pažymėti Biržų miesto aglomeracijos brėžinyje M1:10 000 bei 2.1 pav.

Biržų miesto aglomeracijai priskiriamos teritorijos (žr. 2.2 ir 2.3 lenteles):

- teritorijos, kuriose gyvenančių žmonių skaičius 25 ir daugiau/ha ir/arba kuriose jau išvystyta nuotekų surinkimo infrastruktūra, įskaitant teritorijas, kurių nuotekų surinkimo infrastruktūra prijungta prie aglomeracijos nuotekų surinkimo sistemos;

- teritorijos, kuriose gyvenančių žmonių skaičius 15-25 gyv./ha (arba mažesnis)* ir investicijų suma, tenkanti vienam prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos prijungtam gyventojui neviršija 3000 eurų;
- teritorijos, kuriose gyvenančių žmonių skaičius 15-25 gyv./ha ir investicijų suma, tenkanti vienam prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos prijungtam gyventojui viršija 3000 eurų.

**Sprendimas į aglomeracijos ribas įtraukti mažo gyventojų tankio teritorijas priklausė nuo tokio įtraukimo sąnaudų ir naudos.*

2.2.lentelė. Biržų miesto aglomeracijos rajonai

ID. Nr.	Rajonas	Teritorijos plotas (ha)	Inžineriniai tinklai		Plėtros etapas	Pastabos
			Vand.	Nuot.		
1.	Devynbalsių g., Laužadiškio g. rajonas	34,0	dalina	dalina	I	Urbanizuota teritorija - pramoniniai, sandėliavimo pastatai, gyv. pastatai.
2.	Malūno g. rajonas	31,8	nėra	yra	I	Urbanizuota teritorija - mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartalai, visuomeniniai ir administraciniai pastatai.
3.	Kilučių g. rajonas	115,8	dalina	yra	I	Urbanizuota teritorija - mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartalai, visuomeniniai ir administraciniai pastatai, pavieniai daugiabučiai gyvenami pastatai.
4.	Lankų g. rajonas	10,8	nėra	dalina	II	Urbanizuota teritorija - mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartalai.
5.	Vytauto g., Vilniaus g. rajonas	166,8	yra	yra	I	Pilnai urbanizuota teritorija. Centrinė miesto dalis.
6.	Plento g. rajonas	55,7	dalina	dalina	II	Urbanizuota teritorija - pramoniniai, sandėliavimo pastatai, mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartalas.
7.	Naujamiesčio rajonas	180,6	yra	yra	II	Urbanizuota teritorija - mažaaukščiai gyvenamųjų namų kvartalai, visuomeniniai pastatai.
8.	Biržų kaimo rytinė dalis	53,8	yra	yra	I	Urbanizuota teritorija - mažaaukščiai gyvenamųjų namų kvartalai, pavieniai daugiabučiai gyv. pastatai.
9.	Biržų kaimo vakarinė dalis	15,5	nėra	nėra	I	Urbanizuota teritorija - mažaaukščiai gyvenamųjų namų kvartalai, pavieniai daugiabučiai gyv. pastatai.
	Viso:	664,8			I-II	

Biržų miesto aglomeraciją sudaro 9 rajonai, kurių bendras plotas 664,8 ha.

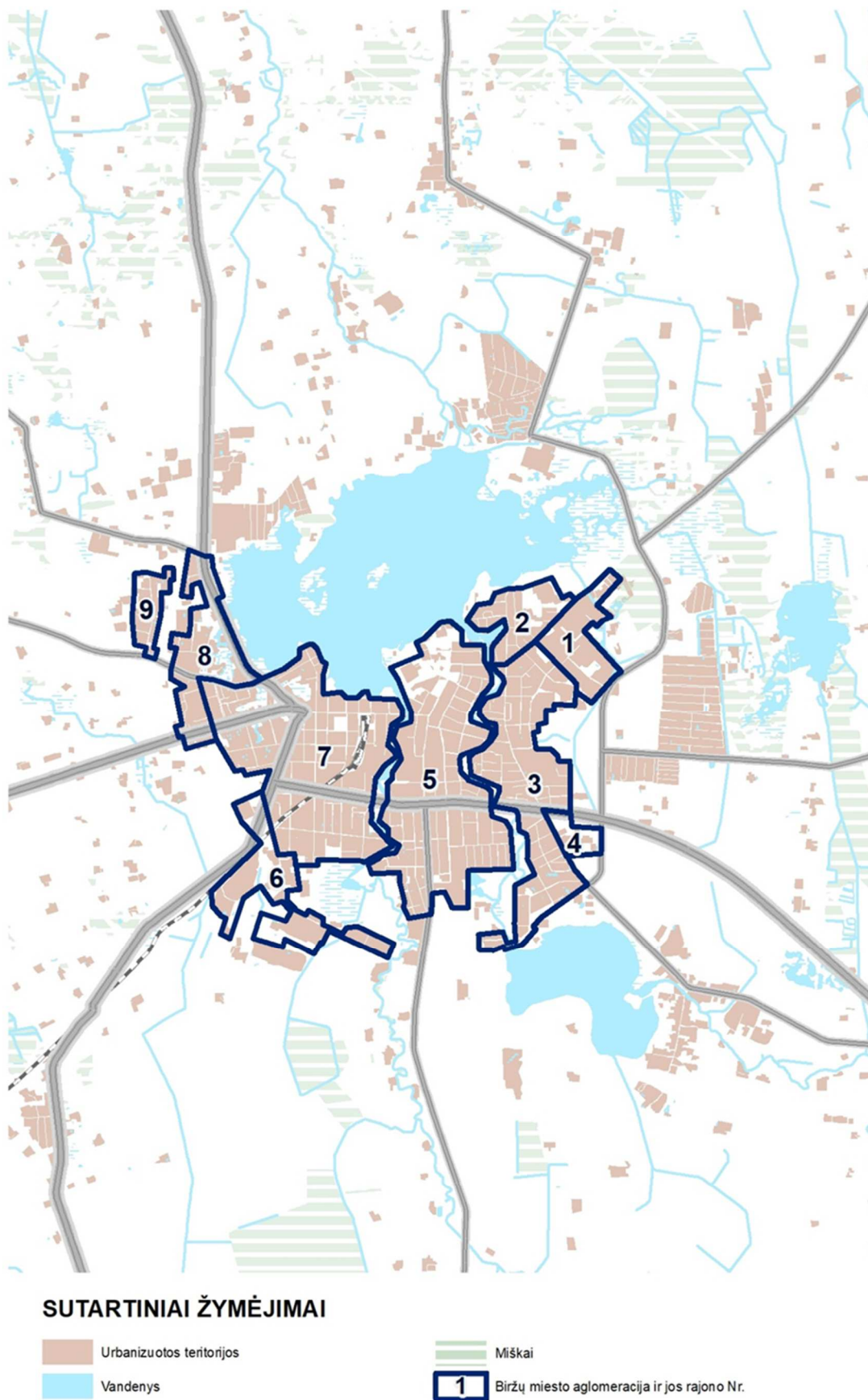
2.3.lentelė. Į Biržų miesto aglomeraciją įtrauktų rajonų vertinimo kriterijai ir infrastruktūros plėtros etapai

ID. Nr.	Rajonas	Prognozuojamas prisijungiančių gyv./būstų skaičius	Teritorijos plotas	Inžineriniai tinklų (nuotekų) įrengimas	Įrengimo kaštai	Prognozuojamas gyventojų skaičius/tankis	Vieno gyventojų prijungimo prie nuotekų tinklų kaina	Plėtros etapas*
		gyv./vnt.	ha	yra/nėra/ilgis	tūkst. Eur	gyv./ha	Eur	
1.	Devynbalsių g., Laužadiškio g. rajonas	30/18	34,0	Dalinai 0,34 km	52	50/1,5	1720	I
2.	Malūno rajonas g.	75/44	31,8	Yra 0,98 km	149	800/25,2	1983	I
3.	Kilučių rajonas g.	241/142	115,8	Yra 3.1 km	470	2700/23,3	1952	I
4.	Lankų rajonas g.	7/4	10,8	Dalinai 0,13 km	20	30/2,8	2818	II
5.	Vytauto g., Vilniaus g. rajonas	274/161	166,8	Yra 3,7 km	572	3700/22,2	2088	I
6.	Plento rajonas g.	47/28	55,7	Dalinai 1,06 km	121	60/1,1	2583	II
7.	Naujamiesčio rajonas	88/52	180,6	Yra 1,3 km	197	3660/20,3	2242	II
8.	Biržų kaimo rytinė dalis	66/39	53,8	Yra 0,7 km	106	647/12,0	1609	I
9.	Biržų kaimo vakarinė dalis	126/74	15,5	Nėra 1,7 km	258	126/8,1	2047	I
	Viso:	954/561	664,8	12,82	1945			I-II
10.	Kilučių k.	264/155	29,5	Nėra 7,9 km	1199	297/10	4541	Neįtraukiama*

* ID numerius žiūrėti 2.1 pav.;

*Etapai nustatyti pagal vieno gyventojų prijungimo prie nuotekų tinklų kainą.

I vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo prioritetui priskiriami 6 rajonai (417,7 ha).
II vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo prioritetui priskiriamas 3 rajonai (247,1 ha).

2.1. pav. Biržų miesto aglomeracijos rajonai, ID numeriai

Biržų miesto aglomeracijoje prisijungusių ir prisijungsiančių prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos gyventojų skaičius nurodytas 2.4 lentelėje. Daroma prielaida, kad gyventojų kiekis Biržų m. aglomeracijoje per ateinančius 10 m. nesikeis.

2.4. lentelė. Biržų miesto aglomeracijoje, prisijungusių ar prisijungsiančių prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos, gyventojų skaičius

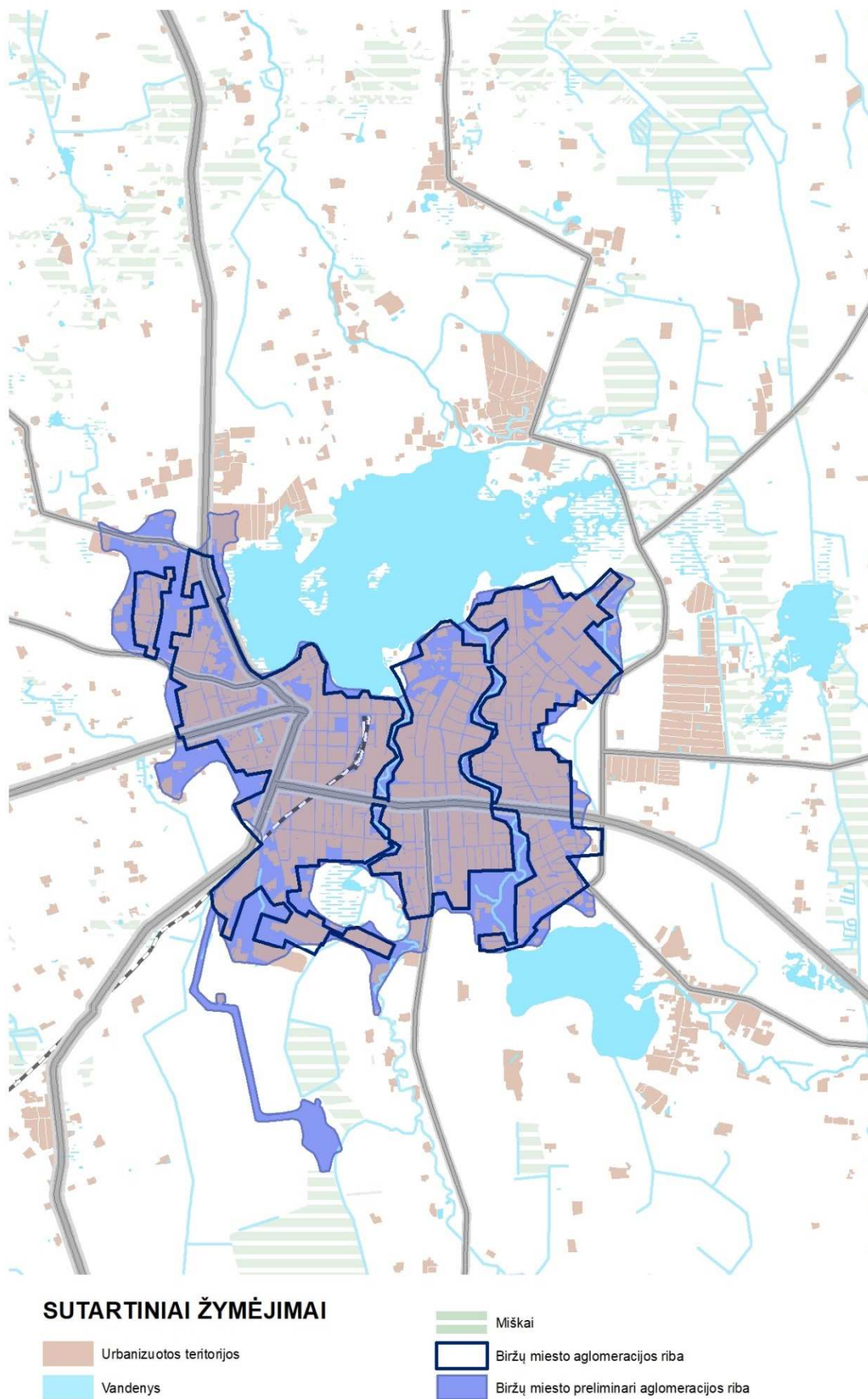
ID Nr. Nr.	Gyvenamosios vietovės pavadinimas	Bendras gyventojų skaičius	Prisijungusių prie nuotekų surinkimo sistemos	Neprisijungusių prie nuotekų surinkimo sistemos	Prisijungsiančių prie nuotekų surinkimo sistemos 2021-2023 m.	Numatomas individualus nuotekų tvarkymas 2023 m pabaigai	Prisijungsiančių prie nuotekų surinkimo sistemos 2021-2031 m.	Numatomas individualus nuotekų tvarkymas 2031 m
1÷7	Biržų m.	11003	10761	1012	812	200	954	58
8÷9	Biržų k.	770						
Viso:		11773						
		100 %	91,4	8,6	6,9	1,7	8,1	0,5

Numatoma, kad įgyvendinant šį planą, Biržų miesto aglomeracijoje individualus nuotekų tvarkymas iki 2023 metų pabaigos išliks 200 gyventojų, kas sudaro 1,7% tikėtino gyventojų skaičiaus (centralizuotas tvarkymas sudaro – 98,3%).

Numatoma, kad įgyvendinus šį planą, Biržų miesto aglomeracijoje individualus nuotekų tvarkymas iki 2031 metų pabaigos išliks 58 gyventojų, kas sudaro 0,5% nuo tikėtino gyventojų skaičiaus (centralizuotas tvarkymas – 99,5 proc.).

** Aplinkos ministerija vykdo projektą „Preliminari individualių nuotekų tvarkymo sistemų ir individualių gręžinių požeminiame vandeniui išgauti inventorizacija ir preliminarų aglomeracijų ribų nustatymas“. Projekto rengimo eigoje palygintos preliminaros aglomeracijų ribos ir nustatytos ribos šiuo specialiuoju planu. LR Aplinkos ministerijos pateiktos Biržų miesto rekomenduojamos aglomeracijos ribos nedidele dalimi nesutampa su planuojamomis ribomis. Plėtros plane numatytos ribos patikslinamos pagal urbanizuojamas teritorijas, numatytas Biržų rajono teritorijos keitimo plane ir atsižvelgiama į Biržų regioninio parko tvarkymo plano sprendinius, t.y. ribos patikslinamos pagal teritorijų planavimo dokumentus, kuriose plėtra nenumatoma ar/ir negalima.*

Biržų miesto aglomeracijos palyginimas pateikiamas 2.2 pav. (Biržų m. aglomeracijos riba pagal rengiamą planą ir Biržų m. aglomeracijos riba pagal Aplinkos ministerijos vykdomą projektą „Preliminari individualių nuotekų tvarkymo sistemų ir individualių gręžinių požeminiame vandeniui išgauti inventorizacija ir preliminarų aglomeracijų ribų nustatymas“).

2.2. pav. Biržų miesto aglomeracijos palyginimas

Biržų miesto aglomeracijoje vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros kiekiai pateikti 2.5 lentelėje.

2.5.lentelė. Numatoma Biržų miesto vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų plėtra Biržų m. aglomeracijoje

ID. Nr.	Rajonas	Inžinerinių tinklų plėtra		Etapas
		Vandentiekis (km)	Nuotekos (km)	
1.	Devynbalsių g., Laužadiškio g. rajonas	0,56	0,34	I
2.	Malūno g. rajonas	3,26	0,98	I
3.	Kilučių g. rajonas	12,3	3,1	I
4.	Lankų g. rajonas	0,4	0,13	II
5.	Vytauto g., Vilniaus g. rajonas	10	3,77	I
6.	Plento g. rajonas	0,5	0,8	II
7.	Naujamiesčio rajonas	5,0	1,3	II
8.	Biržų kaimo rytinė dalis	1,2	0,7	I
9.	Biržų kaimo vakarinė dalis	1,7	1,7	I
Viso:		34,92	12,82	I-II

Numatoma, kad įgyvendinus šį planą, Biržų miesto aglomeracijoje bus nutiesta 34,9 km vandentiekio tinklų ir 12,8 km nuotekų surinkimo tinklų.

2.5. Biržų miesto aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros kaštai

Buitinių nuotekų tinklų iš PVC vamzdžių 1 km statybos kaina įskaitant žemės darbus, vamzdynus, šulinių įrengimą, darbo užmokestį, medžiagas, mechanizmus:

- vamzdžių d160-200 mm – 151,74 tūkst. Eur;
- vamzdžių d315 mm – 173,17 tūkst. Eur;
- vamzdžių d400 mm – 228,88 tūkst. Eur.

Vandentiekio tinklų 1 km statybos kaina įskaitant žemės darbus, vamzdynus, šulinių įrengimą, darbo užmokestį, medžiagas, mechanizmus, hidraulinius bandymus, vamzdyno praplovimą ir dezinfekciją:

- vamzdžių dN60-100 mm – 104,88 tūkst. Eur;
- vamzdžių dN150 mm – 168,14 tūkst. Eur.

Duomenų šaltinis: *Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai pagal 2020 m. spalio mėn. kainas (UAB „Sistela“).

2.6. lentelė. Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros įgyvendinimo kaštai Biržų miesto aglomeracijoje

ID. Nr.	Rajonas	Vandentiekio tinklo plėtra			Nuotekų tinklo plėtra			Prioritetas
		Ilgis (km)	DN (mm)	Kaštai (tūkst. Eur)	Ilgis (km)	DN (mm)	Kaštai (tūkst. Eur)	
1.	Devynbalsių g., Laužadiškio g. rajonas	0,56	100	59	0,34	160-200	52	I
2.	Malūno g. rajonas	3,26	60-100	342	0,98	160	149	I
3.	Kilučių g. rajonas	12,3	60-150	1679	3,1	160-200	470	I
4.	Lankų g. rajonas	0,4	100	42	0,13	160	20	II
5.	Vytauto g., Vilniaus g. rajonas	10	100	1049	3,77	160-315	572	I
6.	Plento g. rajonas	0,5	100	52	0,8	200	121	II
7.	Naujamiesčio rajonas	5,0	60-150	683	1,3	160-200	197	II
8.	Biržų kaimo rytinė dalis	1,2	100	126	0,7	200	106	I
9.	Biržų kaimo vakarinė dalis	1,7	60-100	178	1,7	160-200	258	I
Viso:		34,92		4210	12,82		1945	I-II

Numatoma, kad planuojamai vandentiekio tinklų plėtrai Biržų miesto aglomeracijoje bus reikalinga 4,210 mln. Eur.
 Numatoma, kad planuojamai centralizuotų nuotekų tinklų plėtrai Biržų miesto aglomeracijoje bus reikalinga 1,945 mln. Eur.

2.7. lentelė. Lėšų poreikis pagal plano įgyvendinimo etapus Biržų m. aglomeracijoje

Etapas	Vandentiekio plėtra	Nuotekų tinklo plėtra	Viso
	mln. Eur	mln. Eur	mln. Eur
I (2021-2023 metai)	3,433	1,607	5,04
II (2024-2027 metai)	0,777	0,338	1,12

2.6. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos

Pagal LR teisės aktų reikalavimus, savivaldybių institucijos turi siekti, kad pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas.

Ne visose Biržų rajono gyvenamosiose vietovėse yra ekonomiškai tikslinga vystyti centralizuotojo geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo sistemas. Siekiant įgyvendinti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 12 straipsnio 2 punkto nuostatas, viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose, kuriose nėra centralizuotosios geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų tvarkymo infrastruktūros ir nenumatoma jų plėtra, gyventojai apsirūpina geriamuoju vandeniu ir tvarko nuotekas individualiai.

Kaimiško tipo gyvenamosiose vietovėse, kurios bus priskirtos viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoms, galės būti vystomas centralizuotasis ir individualusis (esami individualūs gręžiniai) vandens tiekimas bei centralizuotas ar individualusis nuotekų tvarkymas.

I viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritoriją įtraukiamos savivaldybės teritorijos, atitinkančios nors vieną iš šių kriterijų:

- geriamuoju vandeniu aprūpinama ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugos teikiamos ne mažiau kaip 50 asmenų, deklaravusių gyvenamąją vietą šioje vietovėje;
- yra savivaldybei arba savivaldybės valdomai įmonei priklausanti naudoti tinkama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra;
- teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos urbanizuotos ir (arba) urbanizuojamos teritorijos.

Ten kur jau yra išvystyta viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, naujai organizuojamas individualus vandens išgavimas ir individualus nuotekų tvarkymas negalimas. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoje individualus vandens išgavimas ir/ar individualus nuotekų tvarkymas galimas tik šiais atvejais:

- jeigu individualus vandens išgavimas ir (arba) individualus nuotekų šalinimas yra numatytas šiame geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plane;
- jeigu individualus vandens išgavimas ir (arba) individualus nuotekų šalinimas buvo taikomas iki viešojo vandens tiekimo teritorijos nustatymo ir šis individualus vandens išgavimas ir (arba) individualus nuotekų šalinimas atitinka LR teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
- kaip laikinas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sprendimas (kol viešasis vandens tiekėjas neįrengs planuojamos infrastruktūros).

Urbanizuotos ir (arba) urbanizuojamos teritorijos, kurios yra nustatytos savivaldybės, vietovės lygmens bendruosiuose planuose įtrauktos į viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijas, tačiau jose nustatytas skirtingas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros tvarkymo būdas – centralizuotas ir (arba) individualus, atitinkantis LR teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Teritorijose, kuriose iki šio specialiojo plano keitimo rengimo pradžios buvo parengti detalieji planai ar kiti projektai, kuriuose buvo suplanuotas kvartalinis užstatymas, nauji vartotojai gali jungtis prie esamos kvartalinės individualios vandens išgavimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros, jeigu: ši infrastruktūra atitinka teisės aktų nustatytus geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo reikalavimus; naujų vartotojų sklypai patenka į detaliojo plano galiojimo ribas. Tačiau, jeigu išduotose sąlygose ir pasirašytose sutartyse kvartalinei ir individualiai vandens išgavimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros statybai buvo numatyta, kad pastačius centralizuotus tinklus, statinius būtina perjungti prie centralizuotų tinklų, šias sąlygas būtina vykdyti, t.y. kai šias teritorijas pasieks viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo

tinklai, kvartalinė ir individuali vandens gavybos ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra turi būti naikinama (individualūs gręžiniai tamponuojami, išgriebimo duobės/kvartaliniai ir vietiniai nuotekų valymo įrenginiai likviduojami) ir jungiamasi prie viešojo vandens tiekėjo tinklų.

2.7. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros alternatyvos

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje buvo parengta koncepcija, kurioje išnagrinėtos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros alternatyvos. Taip pat atliktas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros alternatyvų ekonominio skaičiavimo ir aplinkosaugos vertinimas (*parengta ekonominio skaičiavimo ir aplinkosaugos vertinimo ataskaita*). Plėtros alternatyvos pagrįstos ekonominiais skaičiavimais ir poveikiu aplinkai. Sprendimai dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo priimti, išnagrinėjus plėtros alternatyvas ir parinkus ekonomiškai tinkamiausią, priimtinausią ir aplinkosauginiu požiūriu saugiausią būdą.

Planuojant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą savivaldybės teritorijoje, galimos šios alternatyvos:

2.8. lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros alternatyvos

Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros plėtra		Nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra	
Alternatyva A – Vandenviečių, gręžinių įrengimas.	Numatoma gyvenamojoje vietovėje įrengti kelias vandenvietes ar gręžinius, vandens gerinimo įrenginius.	Alternatyva A – Grupinė nuotekų tvarkymo sistema.	Numatoma, kad gyvenamosios vietovės nuotekos būtų tvarkomos dviejose ar daugiau nuotekų valyklų.
Alternatyva B – Mažesnių gyvenamųjų vietovių prijungimas.	Geriamojo vandens tiekimo teritorijos formavimas, numatant prie gyvenamosios vietovės geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros prijungti vieną ar kelias gyvenamąsias vietas, nutolusias ne didesniu atstumu kaip 5 km.	Alternatyva B – Mažesnių gyvenamųjų vietovių prijungimas.	Suformuojama nuotekų tvarkymo teritorija, numatant, kad į gyvenamosios vietovės nuotekų valyklą būtų transportuojamos vienos ar kelių aplinkinių mažesnių gyvenamųjų vietovių (ne toliau, kaip už 5 km) nuotekos.
Alternatyva C – Centralizuotas tiekimas.	Centralizuotas geriamojo vandens tiekimas gyvenamajai vietai iš vienos vandenvietės.	Alternatyva C – Centralizuotas nuotakynas.	Gyvenamosios vietovės nuotekų tvarkymas numatomas vienoje nuotekų valykloje.
Alternatyva D – Vandenviečių, gręžinių skaičiaus sumažinimas.	Kai gyvenamoji vietovė turi dvi ar kelias vandenvietes, gręžinius, įvertinamas vandenviečių, gręžinių skaičiaus sumažinimas.	Alternatyva D – Prisijungimas prie didesnės gyvenamosios vietovės.	Suformuojama nuotekų tvarkymo teritorija, numatant kelių gyvenamųjų vietovių nuotekas transportuoti į didesnės gyvenamosios vietovės nuotekų valyklą.

Alternatyva E – Prisijungimas prie didesnės gyvenamosios vietovės.	Geriamojo vandens tiekimo teritorijos formavimas, numatant gyvenamosios vietovės prijungimą prie didesnės gyvenamosios vietovės geriamojo vandens tiekimo sistemos.	Alternatyva E – Individualus nuotekų tvarkymas.	Kai esant mažam gyventojų tankiui centralizuoto nuotekų tvarkymo sistemos įrengimas nėra racionalus.
--	---	---	---

Išnagrinėjus centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros galimybes, sudarytas gyvenamųjų vietovių, kurias numatoma įtraukti į viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijas, sąrašas (žr. 2.9 lentelę).

2.9. lentelė. Gyvenamųjų vietovių, kurias numatoma įtraukti į numatomos viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijas, atranka

Seniūnija	Gyvenamoji vietovė ar jos dalis	Centralizuoti vandentiekio ir(ar) notekų tinklai	Gyventojų kaita			Numatomos viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos plotas	Urbanizuota teritorija	Namų ūkių skaičius urbanizuotoje teritorijoje	Gyventojų skaičius urbanizuotoje teritorijoje	Gyventojų tankumas urbanizuotoje dalyje	Atrankos kriterijus
			2011 m	2020 m	Tendencija						
			(gyv.)	(gyv.)							
			(ha)	(ha)	(vnt.)						
Biržų m.		yra	12465	10954	mažėjanti	977	528,9	6429	10930	20,7	1,2,3
Nemunėlio Radviliškio	Germanišio k. Straugalių k. Gužų k. Melėnų k. Runikių k.	yra	429 32 2 2 1	391 13 3 0 0	mažėjanti	274	40	201	342	8,55	1;2;3
	Nemunėlio Radviliškio mstl. Nemunėlio Radviliškio k. Parupės k.	yra	729 25 59	543 23 34	mažėjanti	193	52,2	298	506	9,7	1;2;3
	Pučiakalnės k.	yra	181	97	mažėjanti	114	13,3	43	73	5,5	1;2;3
	Suosto k. Naujikų k. Bobėnų k.	nėra	133 5 6	95 5 11	mažėjanti	177	72	35	60	0,8	3
Pabiržės	Balandiškių k.	nėra	67	62	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Daumėnų k.	nėra	100	57	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Gulbinų k.	nėra	162	122	mažėjanti	87	23	52	88	3,8	3

	Kirdonių k. Juodeišių k.	yra	539 47	472 38	mažėjanti	106	106	236	402	3,8	1;2
	Likėnai	yra	33	22	mažėjanti	8	8,0	8	13	1,6	1;2
	Pabiržės mstl. Naciūnų k.	yra	364 455	269 410	mažėjanti	98	67,9	344	585	8,6	1;2
	Užubalių k.	nėra	49	53	didėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
Pačeriaukštės	Juostaviečių k. Tylinavos k. Sodeliškių k. Pauperių k.	yra	221 12 70 6	156 2 40 8	mažėjanti	366	21,8	75	128	5,9	1;2;3
	Legailių k.	nėra	77	59	mažėjanti	-	9,3	32	55	5,9	-
	Pačeriaukštės I k. Medinių k. Grumšlių k.	yra	326 22 21	285 14 12	mažėjanti	350	34,6	154	263	7,6	1;3
	Pagaičiškių k.	nėra	49	54	didėjanti	-	4,5	18	30	6,7	-
	Kelmynės k.	nėra	24	11	mažėjanti	-					-
	Pasvaliečių k.	yra	311	235	mažėjanti	203	34,5	99	169	4,9	1;3
	Smilgių k.	yra	279	192	mažėjanti	139	30,6	99	169	5,5	1;3
Parovėjos	Agenišio k. Gavėniškio k. Būginių k.	nėra	60 65 97	51 47 71	mažėjanti	135	80,8	64	109	1,3	3
	Drąseikių k.	nėra	247	194	mažėjanti	-	16	55	94	5,9	-
	Medeikių k.	yra	656	486	mažėjanti	343	56,6	261	444	7,8	1;2;3
	Paežerių k.	nėra	70	58	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Pagervės k.	nėra	100	88	mažėjanti	47	11,9	23	39	3,3	3
	Parovėjos k. Vinkšninių k. Juodžionių k. Paberžių k.	nėra	402 62 39 3	296 48 26 3	mažėjanti	398	42,9	147	250	5,8	3
	Užušilių k.	nėra	256	165	mažėjanti	146	56,2	78	133	2,4	3
Papilio	Eiskudžių k.	nėra	63	58	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Einorių k. Skiltuvų k. Paberžinės v.s.	nėra	69 1	28 2		96	13,1	22	38	2,9	3

			2	0							
	Kučgalio k. Kuprių k.	yra	253 7	213 1	mažėjanti	167	33	112	190	5,8	1;2;3
	Kuprelišio mstl. Apaščios k. Mikalaitiškių k. Vieščiūnų k.	yra	248 8 0 7	177 1 0 2	mažėjanti	282	36	89	152	4,2	1;2;3
	Kvetkų k. Bruzgulių k.	yra	366 5	191 0	mažėjanti	135	31	97	165	5,3	1;2;3
	Papilio mstl. Papilio k. Gudelių k.	yra	312 214 4	344 40 5	didėjanti	328	42	175	297	7,1	1;2;3
	Satkūnų k.	nėra	132	100	mažėjanti	167	18,1	46	79	4,4	3
	Skrebiškių k. Kraštų k.	yra	206 8	143 1	mažėjanti	186	17,2	72	122	7,1	1;2;3
Širvėnos	Daudžgirių k. Bajoriškių k.	nėra	83 14	42 8	mažėjanti	228	44,8	31	52	1,2	3
	Anglininkų k. Štakirų k.	nėra	262 30	219 13	mažėjanti	132	58,8	114	193	3,3	3
	Geidžiūnų k. Kutelių k.	nėra	192 43	119 47	mažėjanti	143	75	59	100	1,3	3
	Kilučių k. Ožkiniškio k. Dirvonakių k. Buožiškio k. Varniūnų k. Skratiškių k. Paskratiškių k.	yra	341 7 52 6 34 27 22	297 11 57 3 42 24 17	mažėjanti	711	29,5	164	278	9,4	1;3
	Kirkilų k.	nėra	116	94	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Klausučių k. Biržų k. Čepukų k.	nėra	156 874 6	154 772 6	mažėjanti	739	-	-	-	-	1;2;3
	Gataučių k.	nėra	25	10	mažėjanti	49	Dispersinis užstatymas				3

	Kratiškių k. Butniūnų k.	yra	317 135	245 105	mažėjanti	297	43,8	146	248	5,7	1;2;3
	Nausėdžių k.	yra	177	122	mažėjanti	166	21,2	59	100	4,7	1,2,3
	Obelaukių k. Devynbalsių k. Mūrinės k.	yra	387 20 2	324 16 3	mažėjanti	145	32,4	171	290	9,0	1,2,3
	Rinkuškių k.	nėra	703	470	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Stačkūnų k.	nėra	62	50	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
Vabalninko	Ančiškių k.	yra	207	165	mažėjanti	91	21,1	81	137	6,5	1,2,3
	Čypėnų k. Remeikių k.	nėra	107 34	77 15	mažėjanti	188	44	31	53	1,2	3
	Daunorių k.	nėra	68	60	mažėjanti	69	17	28	47	2,8	3
	Gaižiūnų k.	nėra	91	71	mažėjanti	60	25	34	58	2,3	3
	Lebeniškių k.	nėra	93	65	mažėjanti	-	Dispersinis užstatymas				-
	Meilūnų k. Lamokėlių k. Šalnių k.	yra	265 41 26	189 25 25	mažėjanti	241	37	96	164	4,4	1;2;3
	Mieliūnų k. Jasiuliškių k.	yra	241 3	205 1	mažėjanti	145	27,7	106	180	6,5	1;2;3
	Ramongalių k. Martišiūnų k.	yra	292 5	188 2	mažėjanti	139	29,8	101	171	5,7	1;3
	Svilių k.	nėra	100	66	mažėjanti	89	32	26	45	1,4	3
	Šukionių k.	yra	267	195	mažėjanti	338	18,1	69	117	6,5	1;3
	Vabalninko m.	yra	1328	909	mažėjanti	351	91,7	505	860	9,4	1;2;3

*Kriterijai - 1-geriamuoju vandeniu aprūpinama ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugos teikiamos ne mažiau kaip 50 asmenų, deklaravusių gyvenamąją vietą šioje vietovėje; 2-yra savivaldybei arba savivaldybės valdomai įmonei priklausanti naudoti tinkama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra;3-teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos urbanizuotos ir (arba) urbanizuojamos teritorijos.

Atlikus atranką, Biržų rajone nustatytos 42 viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos, į kurias patenka 93 gyvenamosios vietovės ar jų dalys.

2.8. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys ir tvarkymo būdai

GVGNT teritorijose išskiriamos viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys:

I kryptis - vandentiekio ir nuotekų infrastruktūros vystymas GVGNT teritorijos dalyse (I prioriteto urbanizuotos / urbanizuojamos teritorijos dalys)*, kuriose yra didžiausias gyventojų tankumas bei dalinai įrengti vandentiekio ir (ar) nuotekų tinklai ir numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.

II kryptis - vandentiekio ir nuotekų infrastruktūros vystymas (gali būti vykdomi paruošiamieji darbai vandentiekio ir nuotekų infrastruktūros vystymui: investicinių projektų rengimas, detaliųjų planų rengimas, techninių/darbo projektų rengimas) GVGNT teritorijos dalyse, kurios patenka į I prioriteto urbanizuojamas teritorijas*. Šiose teritorijose numatytas individualus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas. Parengus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas iš individualaus gali būti keičiamas į centralizuotą**.

III kryptis - vandentiekio ir nuotekų infrastruktūros vystymas (gali būti vykdomi paruošiamieji darbai vandentiekio ir nuotekų infrastruktūros vystymui: investicinių projektų rengimas, detaliųjų planų rengimas, techninių/darbo projektų rengimas) GVGNT teritorijos dalyse, kurios patenka į II prioriteto urbanizuojamas teritorijas*. Šiose GVGNT teritorijų dalyse numatytas individualus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas. Parengus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas iš individualaus gali būti keičiamas į centralizuotą. Šiose teritorijose savivaldybės lėšomis inžinerinė infrastruktūra plėtojama tik tokiu atveju, jei ji jau yra išplėtotą I prioriteto teritorijose***.

*Duomenų šaltinis: I ir II prioriteto teritorijos, numatytos Biržų rajono savivaldybės bendrojo plano keitime (www.tpdri.lt; TPD Nr.K-RJ-36-18-240):

** Pirmo prioriteto teritorijose savivaldybė pagal poreikį ir finansines galimybes gerina gyvenimo kokybę lemiančius aspektus – socialinę, rekreacinę, susisiekimo, inžinerinę infrastruktūras, formuoja viešąsias erdves, numato viešųjų paslaugų teikimą, įvertinant jų prieinamumą ir pasiekiamumą.

***Antro prioriteto teritorijose – naujai užstatomose teritorijose savivaldybės lėšomis plėtojama infrastruktūra (socialinė, inžinerinė, rekreacinė ir kt.) tik tokiu atveju, jei ji jau būna išplėtotą pirmo prioriteto teritorijoje. Antrame prioritete, dar neišvysčius infrastruktūros pirmo prioriteto teritorijose, gali būti vystoma infrastruktūra savivaldybės lėšomis tik išskirtiniais atvejais, kai sukuriamą gerovę ne pavieniams asmenims, bet tenkinant socialiai pažeidžiamų grupių poreikius ar atstovaujant viešą interesą. Žemės naudojimo paskirties keitimas ir/ar naujų statinių statyba antro prioriteto teritorijose galima tik kartu išsprendžiant užstatomų teritorijų aptarnavimui reikalingą infrastruktūrą.

Atsižvelgiant į infrastruktūros plėtros kryptis ir vadovaujantis parengta ekonominio skaičiavimo ir aplinkosaugos ataskaita, parinkti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdai pateikiami 2.10 lentelėje.

2.10. lentelė. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdai gyvenamosiose vietovėse, įtrauktose į numatomas viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijas

Seniūnija	Gyvenamoji vietovė	Geriamojo vandens tiekimo būdas		Nuotekų tvarkymo būdas	
		Tvarkymo būdas	Centralizuotų tinklų plėtra	Tvarkymo būdas	Centralizuotų tinklų plėtra
Biržų m.	Biržų m.	Centralizuotas	Taip	Centralizuotas	Taip
Nemunėlio o Radviliškio	Nemunėlio Radviliškio mstl. Nemunėlio Radviliškio k. Parupės k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip

	Pučiakalnės k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Individualus	Ne
	Germanišio k. Straugalių k. Gužų k. Melėnų k. Runikių k.	Centralizuotas / individualus	Ne	Centralizuotas / individualus	Taip
	Suosto k. Naujikų k. Bobėnų k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
Pabiržės	Pabiržės mstl. Naciūnų k.	Centralizuotas	Taip	Centralizuotas	Taip
	Gulbinų k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Likėnai	Centralizuotas	Ne	Centralizuotas	Taip
	Kirdonių k. Juodeišių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
Pačeriaukštės	Pačeriaukštės I k. Medinių k. Grumšlių k.	Centralizuotas / individualus	Ne	Centralizuotas / individualus	Taip
	Smilgių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Individualus	Ne
	Pasvaliečių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Individualus	Ne
	Juostaviečių k. Tylinavos k. Sodeliškių k. Pauperių k.	Centralizuotas / individualus	Ne	Individualus	Ne
Parovėjos	Parovėjos k. Vinkšnių k. Juodžionių k. Paberžių k.	Centralizuotas / individualus	Numatoma nauja sistema	Centralizuotas / individualus	Numatoma nauja sistema
	Agenišio k. Gavėniškio k. Būginių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Pagervės k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Medeikių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Užušilių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
Papilio	Papilio mstl. Papilio k. Gudelių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Numatoma nauja sistema
	Satkūnų k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Skrebiškių k. Kraštų k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Einorių k. Skiltuvų k. Paberžinės v.s.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Kvetkų k. Bruzgulių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Kuprelišio mstl. Apaščios k. Mikalaitiškių k. Vieščiūnų k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip

	Kučgalio k. Kuprių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
Širvėnos	Nausėdžių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Individualus	Ne
	Anglininkų k. Štakirų k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Daudžgirių k. Bajoriškių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Kratiškių k. Butniūnų k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Gataučių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Geidžiūnų k. Kutelių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Kilučių k. Ožkiniškio k. Dirvonakių k. Buožiškio k. Varniūnų k. Skratiškių k. Paskratiškių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Numatoma nauja sistema
	Obelaukių k. Devynbalsių k. Mūrinės k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Klausučių k. Biržų k. Čepukų k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Vabalninko m.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
Vabalninko	Šukionių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Svilių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Ramongalių k. Martišiūnų k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Mieliūnų k. Jasiuliškių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Meilūnų k. Lamokėlių k. Šalnių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Taip
	Gaižiūnų k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Čypėnų k. Remeikių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Daunorių k.	Individualus	Ne	Individualus	Ne
	Ančiškių k.	Centralizuotas / individualus	Taip	Centralizuotas / individualus	Ne

Nustatyta, kad 31-oje gyvenamojoje vietovėje vanduo gyventojams bus tiekiamas centralizuotai. Numatoma vandentiekių plėtra 26-iose gyvenamosiose vietovėse, o vienoje (Parovėjos k.) numatoma įrengti centralizuotą vandens tiekimo sistemą naujai (tinklai, vandenvietė ir vandens gerinimo įrenginiai). Likusiose gyvenamosiose vietovėse numatomas individualus vandens tiekimas.

Nustatyta, kad 26-ose gyvenamosiose vietovėse nuotekos bus tvarkomos centralizuotai. Numatoma centralizuotų nuotekų surinkimo plėtra 22-ose gyvenamosiose vietovėse, o trijose (Papilio mst., Parovėjos k., Kilučių k.) numatoma įrengti nuotekų surinkimo tinklus naujai ir pastatyti naujus nuotekų valymo įrenginius. Likusiose gyvenamosiose vietovėse numatomas individualus nuotekų tvarkymas.

2.9. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijų plėtros kaštai

Atliekami skaičiavimai vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros kaštams nustatyti:

Buitinių nuotekų tinklų iš PVC vamzdžių 1 km statybos kaina įskaitant žemės darbus, vamzdynus, šulinių įrengimą, darbo užmokestį, medžiagas, mechanizmus:

- buitinių nuotekų tinklų iš PVC vamzdžių 1 km kaina įskaitant žemės darbus, vamzdynus, šulinių įrengimą, darbo užmokestį, medžiagas, mechanizmus*:
- vamzdžių d160-200 mm – 151,74 tūkst. Eur;
- vamzdžių d315 mm – 173,17 tūkst. Eur;
- vamzdžių d400 mm – 228,88 tūkst. Eur.

Vandentiekio tinklų 1 km statybos kaina įskaitant žemės darbus, vamzdynus, šulinių įrengimą, darbo užmokestį, medžiagas, mechanizmus, hidraulinius bandymus, vamzdyno praplovimą ir dezinfekciją:

- vamzdžių dN60-100 mm – 104,88 tūkst. Eur;
- vamzdžių dN150 mm – 168,14 tūkst. Eur.

*Duomenų šaltinis: *Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai pagal 2020 m. spalio mėn. kainas (UAB „Sistela“).*

Sklypo vandenvietei arba nuotekų valyklai įsigijimo kaina - 30 tūkst. Eur;

Vandenvietės įrengimo vidutinė kaina - 50 tūkst. Eur.

Vandens gerinimo įrenginių kaina (priklausomai nuo šių įrenginių pajėgumo):

- 1m³/p VGĮ kainuos - 10 tūkst. Eur, kai tenka vandenį apvalyti nuo 1 nepageidaujamo komponento (pvz. geležies junginių).
- koeficientai K1=0,8, kai VGĮ pajėgumas viršija 20 m³/p.;
- K1=0,7, kai VGĮ pajėgumas viršija 40 m³/p.

Nuotekų valyklų kaina priklausomai nuo jų pajėgumo:

- 1m³/p NV kainuos 15 tūkst. Eur.
- K1=0,8, kai NV pajėgumas 10-20 m³/p.;
- K2=0,7, kai NV pajėgumas 21-50 m³/p.;
- K3=0,6, kai NV pajėgumas viršija 50 m³/p.

Rekonstruojant esamas nuotekų valyklas, taikomi individualūs koeficientai.

Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui – 10 tūkst. Eur.

2.11. lentelė. Vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų vystymo kaštai

Seniūnija	Gyvenamoji vietovė	Vandens tiekimas			Nuotekų tvarkymas		
		Planuojami tinklai	DN	Kaštai	Planuojami tinklai	DN	Kaštai
		km	mm	tūkst. Eur	km	mm	tūkst. Eur
Biržų m.	Biržų m. Biržų k. (aglomeracija)	34,92	60-150	4210	12,82	160 - 315	1945
Nemunėlio Radviliškio	Germanišio k.	0,1	60	10	1,5	160	228
	Nemunėlio Radviliškio mstl.	3,8	60 - 100	399	3,5	160 - 200	531
	Pučiakalnės k.	1,9	60 - 100	199	0	-	0

Pabiržės	Kirdonių k.	0,2	60	21	0,2	160	30
	Likėnai	0	-	0	0,4	160	61
	Pabiržės mstl., Naciūnų k.	2,7	60 - 100	283	4,4	160 - 200	668
					1,7	60	178
Pačeriaukštės	Juostaviečių k.	0,1	60	10	0	-	0
	Pačeriaukštės I k.	0	-	0	1,0	160 - 200	152
	Pasvaliečių k.	2,6	60 - 100	273	0	-	0
	Smilgių k.	3,3	60 - 100	346	0	-	0
Parovėjos	Medeikių k.	5	60 - 100	524	5,9	160 - 200	895
	Parovėjos k.	4,3	60 - 100	451	4,3	160 - 200	652
Papilio	Kučgalio k.	0,7	60 - 100	73	2,8	160 - 200	425
	Kuprelišio mstl.	1	60 - 100	105	2,5	160 - 200	379
	Kvetkų k.	2,3	60 - 100	241	1,9	160 - 200	288
	Papilio mstl.	1,7	60 - 100	178	4,5	160 - 200	683
					0,7	60	73
	Skrebiškių k.	1,7	60	178	0,5	160	76
Širvėnos	Kilučių k.	4,7	60 - 100	493	3,7	160 - 200	561
	Kratiškių k., Butniūnų k.	1	60 - 100	105	3,4	160 - 200	516
	Nausėdžių k.	1,2	60	126	0	-	0
	Obelaukių k.	2,6	60 - 100	273	2,2	160 - 200	334
Vabalninko	Ančiškių k.	1,5	60	157	0	-	0
	Meilūnų k.	0,8	60	84	1,6	160	243
	Mieliūnų k.	0,4	60	42	0,9	160	137
	Ramongalių k.	3,1	60 - 100	325	1,4	160 - 200	212
	Šukionių k.	0,3	60	31	1,1	160	167
	Vabalninko m.	5,3	60 - 100	556	5,8	160 - 200	880
Viso:		87,22		9695	69,00		10315

2.12. lentelė. Vandentiekio ir buitinių nuotekų infrastruktūros vystymo kaštai

Seniūnija	Gyvenamoji vietovė	Vandens tiekimas			Nuotekų tvarkymas			Iš viso	
		Paskirtis	Lėšų poreikis		Paskirtis	Lėšų poreikis			
			Infr. objektui	Viso		Infr. objektui	Viso		
			Eur	Eur		Eur	Eur		
Biržų m.	Biržų m. aglomeracija (Biržų m., Biržų k.)	Tinklų plėtra 34,92 km	4210	4210	Tinklų plėtra 12,82 km	1945	1945	6155	
Nemunėlio Radviliškio	Germanišio k.	Tinklų plėtra 0,1 km	10	420	Tinklų plėtra 1,5 km	228	612	1032	
		VGĮ 58 m3/p statyba	410		Vakarinės NVĮ rekonstrukcija iki 20 m3/p	192			
					Rytinės NVĮ rekonstrukcija iki 20 m3/p	192			
	Nemunėlio Radviliškio mstl.	Tinklų plėtra 3,8 km	399	1003	Tinklų plėtra 3,5 km	531	1150	2153	
		VGĮ statyba 87 m3/p	604		NVĮ rekonstrukcija iki 86 m3/p	619			
	Pučiakalnės k.	Tinklų inventorizacija	10	329	-	0	0	329	
		Tinklų plėtra 1,9 km	199						
		VGĮ statyba 12 m3/p	120						
	Pabiržės	Kirdonių k.	Tinklų plėtra 0,23 km	21	497	Tinklų plėtra 0,2 km	30	30	527
			VGĮ statyba 68 m3/p	476					
Likėnai		VGĮ statyba 31 m3/p	217	217	Tinklų plėtra 0,4 km	61	7481	998	
					NVĮ rekonstrukcija iki 100 m3/p	720			
Pabiržės mstl., Naciūnų k.		Tinklų plėtra 2,7 km	283	983	Tinklų plėtra 6,1 km	846	846	1829	
		VGĮ statyba 100 m3/p	700						
Pačeriau kštės	Juostaviečių k. *	Tinklų plėtra 0,1 km	10	186	-	0	0	186	

		VGĮ statyba 22 m3/p	176					
	Pačeriaukštės I k.	0	0	0	Tinklų plėtra 1,0 km	152	530	530
					NVĮ rekonstrukcija iki 45m3/p	378		
	Pasvaliečių k. *	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	515	-	0	0	515
		Tinklų plėtra 2,6 km	273					
		VGĮ statyba 29 m3/p	232					
	Smilgių k. *	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	588	-	0	0	588
		Tinklų plėtra 3,3 km	346					
		VGĮ statyba 29 m3/p	232					
	Parovėjos	Medeikių k.	Tinklų plėtra 5,0 km	524	1049	Tinklų plėtra 5,9 km	895	895
VGĮ statyba 75 m3/p			525					
Parovėjos k.		Vandenvietės sklypo įsigijimas	30	825	Nuotekų valyklos sklypo įsigijimas	30	1102	1927
		Vandenvietės įrengimas	50		NVĮ statyba 40 m3/p	420		
		VGĮ statyba 42 m3/p	294		Tinklų įrengimas 4,3 km	652		
		Tinklų įrengimas 4,3 km	451					
Papilio	Kučgalio k.	Tinklų plėtra 0,7 km	73	329	Tinklų plėtra 2,8 km	425	425	754
		VGĮ statyba 32 m3/p	256					
	Kuprelišio mstl.	Tinklų plėtra 1,0 km	105	313	Tinklų plėtra 2,5 km	379	379	692
		VGĮ statyba 26 m3/p	208					
	Kvetkų k.	Tinklų įrengimas	241	465	Tinklų plėtra	288	288	753

		2,3 km			1,9 km			
		VGĮ statyba 28 m3/p	224					
	Papilio mstl.	Tinklų plėtra 1,7 km	178	528	Nuotekų valyklos sklypo įsigijimas	30	1311	1839
		VGĮ statyba 50 m3/p	350		NVĮ statyba 50 m3/p	525		
	Skrebiškių k.	Tinklų įrengimas 1,7 km	178	346	Tinklų įrengimas 5,2 km	756		
		VGĮ statyba 21 m3/p	168		Tinklų plėtra 0,5 km	76	76	422
Širvėnos	Kilučių k.*	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	513	Nuotekų valyklos sklypo įsigijimas	30	1032	1545
		Vandenvietės likvidavimas	10		NVĮ statyba 42 m3/p	441		
		Tinklų plėtra 4,7 km	493		Tinklų įrengimas 3,7 km	561		
	Kratiškių Butniūnų k. k.,	Tinklų plėtra 1,0 km	105	399	Tinklų plėtra 3,4 km	516	852	1251
		VGĮ statyba 42 m3/p	294		NVĮ rekonstrukcija iki 40 m3/p	336		
	Nausėdžių k.*	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	306	-	0	0	306
		Tinklų plėtra 1,2 km	126					
		VGĮ statyba 17 m3/p	170					
	Obelaukių k.	Tinklų plėtra 2,6 km	273	616	Tinklų plėtra 2,2 km	334	334	950
		VGĮ statyba 49 m3/p	343					

Vabalninko	Ančiškių k. *	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	351	-	0	0	351
		Tinklų plėtra 1,5 km	157					
		VGĮ statyba 23 m3/p	184					
	Meilūnų k.	Tinklų plėtra 0,8 km	84	308	Tinklų plėtra 1,6 km	243	510	818
		VGĮ statyba 28 m3/p	224		NVĮ rekonstrukcija iki 28 m3/p	267		
	Mielūnų k. *	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	262	Tinklų plėtra 0,9 km	137	137	399
		Tinklų plėtra 0,4 km	42					
		VGĮ statyba 30 m3/p	210					
	Ramongalių k. *	Vandentiekio infrastruktūros inventorizavimas ir perdavimas viešajam vandens tiekėjui	10	567	Tinklų plėtra 1,4 km	212	212	779
		Tinklų plėtra 3,1 km	325					
		VGĮ statyba 29 m3/p	232					
	Šukionių k.	Tinklų plėtra 0,3 km	31	191	Tinklų plėtra 1,1 km	167	359	550
		VGĮ statyba 20 m3/p	160		NVĮ rekonstrukcija iki 20 m3/p	192		
	Vabalninko m.	Tinklų plėtra 5,3 km	556	1256	Tinklų plėtra 5,8 km	880	880	2136
		VGĮ statyba 140 m3/p	700					
Viso:				17572	Viso:		14686	32258

*Investicijos į vandentiekį galimos tik atlikus esamos vandens tiekimo infrastruktūros inventorizaciją ir perdavus ją viešajam vandens tiekėjui.

Numatoma, kad planuojamai vandentiekio infrastruktūros plėtrai Biržų rajone bus reikalinga 17,57 mln. Eur t. tarpe Biržų miesto aglomeracijoje – 4,21 mln. Eur, kitoms viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoms – 13,36 mln. Eur.
Numatoma, kad planuojamai buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai Biržų rajone bus reikalinga 14,69 mln. Eur t. tarpe Biržų miesto aglomeracijoje – 1,95 mln. Eur, kitoms viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoms – 12,74 mln. Eur.

2.10. Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros etapiškumas ir finansavimo šaltiniai

Gyvenamosios vietovės, kuriose siūlomas centralizuotos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos kūrimas ir (arba) plėtra buvo suskirstytos prioriteto tvarka. Pagrindinis kriterijus pagal kurį nustatomas gyvenamųjų vietovių prioritetiškumas yra Biržų rajono bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatyta hierarchinė savivaldybės centrų ir gyvenamųjų vietovių sistema.

2.13. lentelė. Biržų rajono urbanistiniai centrai*

Eil. Nr.	Kategorija	Gyvenamosios vietovės pavadinimas
1.	<i>Regioninio lygmens urbanistinis centras (pagal LRBP: II lygmens - regioninis C kategorijos urbanistinis centras)</i>	Biržų miestas
2.	<i>Savivaldybės lygmens (pagal LRBP: III lygmens – lokalinis b kategorijos urbanistinis centras, naujai formuojamas ir plėtojamas mažo miesto pagrindu)</i>	Vabalninko miestas
3.	<i>Savivaldybės lygmens vietiniai urbanistiniai centrai:</i>	-miestelio pagrindu - Nemunėlio Radviliškio, Pabiržės, Papilio miesteliai. -kaimo gyvenamosios vietovės pagrindu – Parovėjos k., Pačeriaukštės I k.

*Duomenų šaltinis: Biržų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimas, www.tpdris.lt

Antrasis kriterijus buvo investicijų ekonominis efektyvumas - siūloma investuoti į tas gyvenamąsias vietoves, kuriose investicijų poreikio reikalavimus atitinkančių viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo užtikrinimas vienam gyventojui yra mažesnis. Pagal šį kriterijų prioritetą įgauna didesnės gyvenamosios vietovės t.y. kuriose gyventojų tankumas yra didžiausias ir gyvenamosios vietovės, kuriose jau yra dalis infrastruktūros.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros teritorijoms (VGVNT) numatomas prioritetiškumas bei infrastruktūros vystymo būdas ir lėšų poreikis (žr. 2.14 lentelę).

2.14. lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo etapai, infrastruktūros plėtros būdas ir lėšų poreikis

Etapas	VGVTNTT pavadinimas	Aglomeracijos rajonas, ID numeris, infrastruktūros plėtros būdas	Vandentiekio inf., tūkst. Eur	Nuotekų inf., tūkst. Eur
I	Biržų miesto aglomeracija (Biržų m., Biržų k.)	Devynbalsių g., Laužadiškio g. rajonas (ID1), Malūno g. rajonas (ID2); Kilučių g. rajonas (ID3); Vytauto g., Vilniaus g. rajonas (ID5); Biržų kaimo rytinė dalis (ID8), Biržų kaimo vakarinė dalis (ID9) - vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	3433	1607
	Nemunėlio Radviliškio mstl.	Vandens gerinimo įrenginių statyba, NVJ rekonstrukcija.	604	619
	Germanišio k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	410	0
	Kirdonių k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	476	0
	Likėnai	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	217	0
	Juostavičių k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	176	0
	Medeikių k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	525	0
	Kučgalio k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	256	0
	Kupreliškio mstl.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	208	0
	Kvetkų k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	224	0
	Papilio mstl.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	350	0
	Kratiškių k., Butniūnų k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba, nuotekų valyklos rekonstrukcija	294	336
	Obelaukių k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	343	0
	Meilūnų k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba, nuotekų valyklos rekonstrukcija.	224	267
	Šukionių k.	Vandens gerinimo įrenginių statyba, nuotekų valyklos rekonstrukcija.	160	192
	Skrebiškių k. (Papilio sen.)	Vandens gerinimo įrenginių statyba.	168	0
	Vabalninko m.	Vandens gerinimo įrenginių statyba, vandentiekio nuotekų tinklų plėtra.	1256	880
	Viso:		9324	3901
II	Biržų miesto aglomeracija	Lankų g. rajonas (ID4); Plento g. (ID6); Naujamiesčio rajonas (ID7) – vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	777	338
	Papilio mstl.	Vandentiekio tinklų plėtra, centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos įrengimas.	178	1311
	Parovėjos k. (Parovėjos sen.)	Centralizuotos vandens tiekimo sistemos įrengimas, centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos įrengimas.	825	1102
	Likėnai	Nuotekų valyklos rekonstrukcija.	0	720
	Pačeriaukštės I k.	Nuotekų valyklos rekonstrukcija.	0	378
	Pabiržės mstl., Naciūnų k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	983	846
	Nemunėlio Radviliškio mstl.	Vandentiekio nuotekų tinklų plėtra.	399	531
	Viso:		3162	5226
	Germanišio k.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra, nuotekų valyklų rekonstrukcija.	10	612
	Kirdonių k.	Vandentiekio nuotekų tinklų plėtra.	21	30
	Likėnai	Vandentiekio nuotekų tinklų plėtra.	0	61
	Juostavičių k.	Vandentiekio tinklų plėtra.	10	0

III	Pačeriaukštės I k.	Nuotekų tinklų plėtra.	0	152
	Medeikių k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	524	895
	Kučgalio k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	73	425
	Kuprelišio mstl.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	105	379
	Kvetkų k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	241	288
	Kratiškių k., Butniūnų k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	105	516
	Obelaukių k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	273	334
	Meilūnų k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	84	243
	Skrebiškių k. (Papilio sen.)	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	178	76
	Sukionių k.	Vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra.	31	167
Viso:			1655	4178
IV	Mieliūnų k.*	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, vandentiekio, nuotekų tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	262	137
	Pučiakalnės k.*	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	329	0
	Pasvaliečių k. *	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	515	0
	Smilgių k. *	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	588	0
	Kilučių k.*	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir vandentiekio tinklų plėtra, nuotekų valyklos statyba ir nuotekų tinklų įrengimas.	513	1032
	Nausėdžių k. (Širvėnos sen.)	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	306	0
	Ančiškių k. *	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir nuotekų bei vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	351	0
	Ramongalių k.*	Esamo vandentiekio perdavimas viešajam vandens tiekėjui, tinklų inventorizacija ir nuotekų bei vandentiekio tinklų plėtra, vandens gerinimo įrenginių statyba.	567	212
	Viso:			3431
Iš viso:			17572	14686

*Investicijos į vandentiekį galimos tik atlikus esamos vandens tiekimo infrastruktūros inventorizaciją ir perdavus ją viešajam vandens tiekėjui.

Plano sprendinių įgyvendinimui reikės 32,26 mln. Eur, tame tarpe vandentiekio infrastruktūros plėtrai 17,57 mln. Eur ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrai 14,69 mln. Eur.

2.15. lentelė. Lėšų poreikis pagal plano įgyvendinimo etapus VGVNTT

Etapas	Vandentiekio tiekimo infrastruktūros plėtra	Nuotekų tvarkymo infrastruktūros tinklo plėtra	Viso
	mln. Eur	mln. Eur	mln. Eur
I (2021-2023 metai)	9,324	3,901	13,225
II (2024-2027 metai)	3,162	5,226	8,388
III (2028-2029 metai)	1,655	4,178	5,833
IV (2030-2031 metai)	3,431	1,381	4,812

Finansavimo šaltiniai: Pagrindinis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo finansavimo šaltinis – abonentų ir vartotojų lėšos, sumokėtos už suteiktas geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas.

Papildomi geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo finansavimo šaltiniai gali būti:

- kreditai geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui finansuoti;
- Europos Sąjungos fondų lėšos – geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovacijai ir plėtrai;
- valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos;
- užsienio šalių, tarptautinių organizacijų, finansinių institucijų ir Lietuvos Respublikos asmenų tiksliniai įnašai ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.

2.11. Gaisrinės saugos reikalavimai

Biržų rajone įrengti 203 gaisriniai hidrantai: Biržų m. – 194 vnt., Vabalninko m. – 9. Įrengtus hidrانتus eksploatuoja UAB „Biržų vanduo“.

Gaisrinės saugos normos teritorijų planavimo dokumentams rengti, patvirtintos LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312 nustato gaisrinės saugos reikalavimus rengiamiems savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentams. Specialiojo teritorijų planavimo dokumentams šios normos taikomos, kai rengiami inžinerinės infrastruktūros vystymo planai.

Teritorijų planavimo dokumentuose nagrinėjami galimi teritorijos aprūpinimo vandentiekio tinklais ir statiniais būdai pagal Normatyviniai statinio saugos dokumentai (*Lauko gaisrinio vandentiekio tinklai ir statiniai. Projektavimo ir įrengimo taisyklės*), patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2007-02-22 įsakymu Nr.1-66 išdėstyta sąlyga. Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių poreikis, reikalingas vandens kiekis, gaisro gesinimo trukmė, tikėtinas vienu metu vietovėje kilsiančių gaisrų skaičius, reikalingas vandentiekio patikimumas, parenkamas vandentiekio tinklų skersmuo, kiti techniniai sprendiniai nustatomi rengiant statinių techninius/darbo projektus.

Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklės taikomos projektuojant, įrengiant, rekonstruojant ir remontuojant vandens tiekimo sistemas. Šios taisyklės numato, kad gyvenvietės centralizuotas vandentiekis gali būti naudojamas gaisrų gesinimui, kai atitinka tam tikrus reikalavimus.

Vandentiekio tinklai turi būti žiediniai. Aklinus iki 200 m ilgio vandentiekio vamzdynus galima naudoti priešgaisriniais arba ūkiniais poreikiais, neatsižvelgiant į vandens kiekį gaisrui gesinti. Žiediniai vandentiekiai Biržų rajone yra Biržuose ir Kirdonyse. Kitose gyvenamosiose vietovėse esantys vandentiekiai yra šakotinės struktūros ir negali būti vertinami kaip lauko gaisriniai vandentiekiai. Šiuo atveju, gaisrų gesinimui turi būti numatytos vandens talpyklos arba vandens telkiniai.

Naujai planuojami vandentiekio tinklai turi būti pritaikyti gaisrų gesinimui – vandentiekio tinklai pagal galimybes planuojami žiediniai, skirti sudaryti galimybes aprūpinti visus teritorijos gyventojus geriamuoju vandeniu, taip pat užtikrinti gaisrinės saugos reikalavimus. Vandens gaisrui gesinti tiekimo leidžiama nenumatyti gyvenamosioms vietovėms, turinčioms iki 50 gyventojų ir atskiriems už miestų gyvenamųjų vietovių ribų statomiems gyvenamiesiems namams.

Atsižvelgiant į tai numatoma:

- rengiant vandentiekio tinklų plėtros techninius projektus, vadovautis reikalavimais, išdėstytais Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėse;
- užstatytose pastatais ir statiniais teritorijose gaisriniai hidrantai vandentiekio tinkluose turi būti įrengiami kas 150–200 m. Atstumas, skaičiuojant jį pagal ugniagesių tiesiamą vandens liniją, nuo gaisrinio hidranto iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško turi būti ne didesnis kaip 200 m;
- įrengti tuščius antžeminius gaisrinius hidrantus su atskiriamaisiais įtaisais;
- požeminius gaisrinius hidrantus galima projektuoti ir įrengti tik tada, kai nėra techninių galimybių įrengti tuščius antžeminius gaisrinius hidrantus. Ties važiuojamojoje dalyje įrengtu požeminiu gaisriniu hidrantu turi būti įrengiami atitinkami transporto priemonėms stovėti draudžiantys kelio ženklai;
- gaisriniai hidrantai turi būti įrengiami ne toliau kaip 2,5 m nuo važiuojamosios kelio (gatvės) dalies krašto, bet ne arčiau kaip 5 m nuo pastatų sienų;
- vandentiekio tinklai turi būti žiediniai. Aklusus iki 200 m ilgio vandentiekio vamzdžius galima naudoti priešgaisriniais poreikiams;
- kai statinio išorės gaisrui gesinti sunaudojama iki 15 l/s vandens, leidžiama ne daugiau kaip vieną gaisrinį hidrantą įrengti ne ilgesnėje kaip 200 m vandentiekio linijos atšakoje. Kai vandens poreikis gaisrui gesinti iš išorės yra 15 l/s ir didesnis, gaisriniai hidrantai turi būti įrengiami žiediniame vandentiekyje ir turi užtikrinti reikiamą vandens kiekį atskirai neįvertinant kiekvieno iš jų;
- vandentiekio tinklų, kuriuose gali būti įrengiami gaisriniai hidrantai, skersmuo turi būti ne mažesnis kaip 100 mm;
- keičiantis žemės savininkams ar žemės paskirčiai gaisriniai hidrantai neturi būti naikinami be priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos sutikimo;
- elektros energijos tiekimo siurblinei patikimumo grupė turi atitikti jos vandentiekio sistemų kategoriją.

Teritorijose, kur nėra numatytas vandentiekis arba jo našumas nepakankamas, pagal priešgaisrinius reikalavimus turi būti įrengtos vandens talpyklos arba atviri vandens telkiniai:

- vandentiekio bokštas turi turėti įrenginį automobilinėms cisternoms ir gaisriniais automobiliams pripildyti;
- gaisrinių rezervuarų ir vandens telkinių talpa nustatoma, atsižvelgiant į vandens poreikį ir gaisro gesinimo trukmę, pagal – Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisykles;
- skaičiuojant atvirų vandens telkinių talpą, būtina įvertinti galimą vandens išgaravimą ir ledo susidarymą;
- susisiekimo sistema turi užtikrinti gaisrinių automobilių privažiavimą prie gaisrinių rezervuarų, telkinių ir vandens šulinių. Prie natūralių vandens telkinių ir vandens šulinių turi būti įrengta 12×12 m aikštelė ir vandens paėmimo vieta. Gaisrui gesinti turi būti sudarytos sąlygos panaudoti vandenį iš aušintuvų ir kitų dirbtinių vandens telkinių;
- visais atvejais turi būti projektuojami ne mažiau kaip du gaisriniai rezervuarai arba natūralūs vandens telkinys. Kiekviename rezervuare turi tilpti 50 proc. vandens kiekio gaisrui gesinti, o natūraliame vandens telkinyje – 100 proc. Gaisriniai rezervuarai arba natūralūs vandens telkiniai turi būti nutolę nuo pastatų, kuriuos numatoma gesinti naudojant šių telkinių vandenį, ne didesniu kaip 200 m atstumu. Atstumas, skaičiuojant jį pagal ugniagesių tiesiamą vandens liniją, nuo vandens paėmimo iš gaisrinio rezervuaro arba natūralaus vandens telkinio vietos iki saugomo pastato perimetro tolimiausio taško turi būti ne didesnis kaip 200 m.

Gyvenamosiose vietovėse, kuriose yra iki 5 tūkst. gyventojų, kai pastatų išorės gaisrui gesinti vandens poreikis neviršija 10 l/s, gaisrams gesinti leidžiama:

- šakotiniame vandentiekio tinkle įrengti gaisrinius hidrانتus;
- gaisrinius hidrانتus įrengti nenormuojamo skersmens vandentiekio linijoje;
- kai nėra techninių galimybių įrengti gaisrinių hidrانتų, vandens gaisrui gesinti tiekimą leidžiama numatyti iš gaisrinių rezervuarų arba natūralių ir (ar) dirbtinių vandens telkinių. Atstumas nuo gaisrinio rezervuaro arba natūralaus ir (ar) dirbtinio vandens telkinio iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško gali būti ne didesnis kaip 1000 m.

Specialiojo plano keitimu nustatyti tik bendrieji priešgaisrinės apsaugos reikalavimai, tačiau rengiant šio Specialiojo plano keitimo sprendinius detalizuojančius projektus, privaloma vadovautis Normatyvinių statinio saugos dokumentų (*Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėmis*), patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007-02-22 d. įsakymu Nr. 1-66 bei statybos techniniu reglamentu STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“, patvirtinto LR aplinkos ministro 2003-07-21 įsakymu Nr. 390 nuostatomis, kitų teisės aktų, nustatančių esminius statinio reikalavimus ir statinio techninius parametrus pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius ir klases reikalavimais, normatyvinių statybos techninių, statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimais bei lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių įrenginių gamintojo pateikta technine informacija.

2.12. Paviršių nuotekų tvarkymas

Paviršinės nuotekos tai ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto plovimo, laistymo ir pan.) vanduo, kurį teritorijos valdytojas nori arba privalo organizuotai (naudojant nuotekų tvarkymo sistemas) surinkti ir pašalinti į aplinką arba išleisti į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoti nuotekų tvarkytojui). Paviršinių nuotekų tvarkymas apima paviršinių nuotekų surinkimą, transportavimą, valymą, išleidimą, valymo metu susidarancio dumblo (šlamo) pirminį tvarkymą.

Paviršinių nuotekų tvarkymo veikla reguliuojama vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2007-04-02 įsakymu Nr.D1-193. Reglamentas nustato aplinkosaugos reikalavimus paviršinių nuotekų surinkimui, valymui ir išleidimui, siekiant apsaugoti aplinką nuo taršos.

Reglamento nuostatos atitinka Europos Sąjungos Tarybos direktyvos Nr. 91/271/EEB „Dėl miestų nuotekų valymo“ reikalavimus ir HELCOM rekomendaciją 23/5 „Dėl teršalų išmetimų iš urbanizuotų teritorijų mažinimo, tinkamai tvarkant paviršines nuotekas“.

Šio Reglamento nuostatos taikomos visiems asmenims, valdantiems (naudojantiems) teritorijas ant kurių susidaro arba gali susidaryti paviršinės nuotekos, rengiantiems tokių teritorijų planavimo dokumentus, statybos (statinių) projektus, projektuojantiems paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas, planuojantiems išleisti arba išleidžiantiems paviršines nuotekas į aplinką arba kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas, taip pat institucijoms, reguliuojančioms ir kontroliuojančioms paviršinių nuotekų tvarkymą.

Projektuojant paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas, apskaičiuojant paviršinių nuotekų projektinį srautą ir kt., turi būti vadovaujama statybos techniniu reglamentu STR 2.07.01:2003. „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“.

Biržų rajone paviršinės nuotekos renkamos tik Biržų mieste. Detalesnė informacija teikiama Biržų miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiajame plane, patvirtintame Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018-09-27 sprendimu Nr.T-189.

Kitose gyvenamosiose vietovėse paviršiniai vandenys tvarkomi tik nuo galimai teršiamų teritorijų (kuro kolonėlių ir pan.).

Numatomi šie paviršinių nuotekų tvarkymo prioritetai:

- sumažinti paviršinių nuotekų susidarymą ir (ar) surinkimą - įrengiama kiek galima mažiau nelaidžių paviršių (išskyrus galimai teršiamas teritorijas);

- sumažinti kiekį centralizuotai į aplinką išleidžiamų paviršinių nuotekų - numatomas paviršinių nuotekų panaudojimas gamybos, žaliųjų plotų laistymo, gaisrų gesinimo reikmėms ir pan.;
- sumažinti susidarančių paviršinių nuotekų užterštumą - numatyti sausą galimai teršiamų teritorijų valymą, įrengti stogines taršos atžvilgiu pavojingiausiose vietose ir pan.

Siekiant vystyti paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, būtina įgyvendinti visą eilę priemonių. Šių priemonių įgyvendinimo prioritetiškumas yra skirtingas kiekvienai teritorijai, priklausomai nuo jos dydžio, teritorijų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentų ir pan., tačiau daugeliu atveju reikia įgyvendinti šias priemones (arba dalį jų):

- sumažinti paviršinių nuotekų kiekį, sugerdinant jas grunte arba mažinant nelaidžių paviršių plotą;
- paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų. Paviršinių nuotekų išleidimas į komunalinių, buitinių, gamybinių nuotekų tvarkymo sistemas draudžiamas, išskyrus atvejus, kai šio reikalavimo neatitinkanti nuotekų tvarkymo sistema įdiegta (arba statybos leidimas išduotas) iki 2007 m. balandžio 15 d. Mišriųjų nuotekų tvarkymo sistemoms taikomi visi teisės aktuose nustatyti reikalavimai nuotekų, kurios patenka į mišriųjų nuotekų sistemą, tvarkymui;
- paviršinių nuotekų tvarkymo sistemose draudžiama šalinti (siekiant atsikratyti) vandens aplinkai kenksmingų medžiagų ir bet kokių atliekų. Tokiu šalinimu nelaikomas vandens aplinkai kenksmingų medžiagų patekimas ant teritorijų arba tiesiogiai į paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas su dulkėmis ir krituliais ar dėl reikalavimus atitinkančios teritorijoje vykdomos ūkinės veiklos (pvz. eksploataciniai išmetimai iš techniškai tvarkingų transporto priemonių, kitokių mechanizmų, purvas nuo padangų ir pan.);
- paviršinės nuotekos į bendrą paviršinių nuotekų tvarkymo sistemą surenkamos nuo daugiau kaip 10 ha autotransportui skirtų viešųjų teritorijų (gatvių, privažiavimų, stovėjimo aikštelių) prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina teisės aktuose nustatytą reikalavimų laikymąsi. Šio punkto reikalavimai neprivalomi, kai surenkamų paviršinių nuotekų užterštumas neviršija teisės aktuose nustatytų normatyvų;
- paviršinių nuotekų, surenkamų nuo transportui skirtų bendro naudojimo visuomeninių teritorijų (miestų gatvių, viešo naudojimo transporto stovėjimo aikštelių, kelių ir pan.), kurių bendras plotas didesnis kaip 10 ha, tvarkymo sistemos operatorius privalo turėti nuotekų išleidimo į aplinką uždarymo (nutraukimo) priemones, kuriomis avariniu teršalų patekimo į nuotekų tvarkymo sistemą atveju arba valymo įrenginių valymo (remonto) metu ne ilgiau kaip per 30 min. galėtų nutraukti nuotekų patekimą į aplinką;
- teritorijose, kurios nepriskirtinos galimai teršiamoms, esant pakankamiems plotams viešosiose bei infrastruktūros teritorijose, paviršinių nuotekų valymui numatyti sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkinius, šlapžemes, filtracines priemones, kuriuos įkomponuoti kaip kraštovaizdžio elementus ir pan. Taip pat turi būti vykdomas sausas galimai teršiamų teritorijų valymas;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pvz. parkai, pėsčiųjų zonos, vejų, žaidimų aikštelės, pastatų stogai ir pan.) gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės;
- nuotekų išleidimui į paviršinių nuotekų surinkimo sistemas, iš kurių nuotekos į aplinką išleidžiamos be valymo ir jų valymas neprivalomas pagal LR aplinkos ministro 2007-04-02 įsakymu Nr. D1-193 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ patvirtintas nuostatas, taikomi visi nuotekų išleidimui į aplinką nustatyti reikalavimai;
- esant nepakankamam paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų pralaidumui, naujas vartotojas turi įdiegti paviršinių nuotekų debitą mažinančias priemones arba savo lėšomis pakloti naują ar rekonstruoti esamą nuotakyną iki artimiausio kritimo šulinio. Šis reikalavimas turi būti taikomas visiems naujiems vartotojams, prisijungiantiems prie esamų paviršinių nuotekų tinklų, tiek naujose, tiek esamose užstatymo teritorijose;
- inventorizuoti ir įregistruoti esamus tinklus, įvertinti jų būklę ir esant poreikiui juos rekonstruoti;
- esant poreikiui, inventorizuoti ir įregistruoti kitus tinklus, kurių nuosavybės teisė nežinoma, bet kurie yra reikalingi bei tinkami paviršinių nuotekų tvarkymui;
- užtikrinti paviršinių nuotekų tvarkymo organizavimą, atitikti paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginių apskaitą, teisiškai juos įregistruoti, nustatyti bešeimininkių daiktų nuosavybės teisę ir visų paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginių įrenginį balansinę vertę;

- paviršinės nuotekos nuo urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) gali būti išleidžiamos į melioracijos sistemas tik įsitikinus, kad nuotekos tenkina nuotekų išleidimui į aplinką nustatytus reikalavimus. Jeigu nuotekos netenkina anksčiau minėtų reikalavimų, prie autonominių rinktuvų žiočių turi būti įrengti vandens apvalymo statiniai;
- paviršinės nuotekos nuo autotransportui skirtos viešosios teritorijos (gatvės, privažiavimai, stovėjimo aikštelės ir pan.) paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) gali būti išleidžiamos į melioracijos sistemas tik įsitikinus, kad nuotekos tenkina nuotekų išleidimui į aplinką nustatytus reikalavimus;
- nuleidžiant paviršinį vandenį iš intensyvaus eismo kelių (kai eismas viršija 2000 automobilių per parą) pakelės į melioracijos sistemas, prie autonominių rinktuvų žiočių turi būti projektuojami vandens apvalymo statiniai;
- rezervuoti teritorijas paviršinių nuotekų tvarkymo sistemos (paviršinių nuotekų nuotakynui, valymo įrenginiams, nuotekų išleidimo į aplinką įrenginiams, srauto uždarymo (valdymo) įrenginiams ir pan.) objektų statybai;
- susisiekimo, pramonės, administracinių, gyvenamųjų namų ir kitų objektų statybos ir (ar) rekonstravimo bei viešųjų erdvių tvarkymo techninėje dokumentacijoje turi būti numatytos paviršinių nuotekų tvarkymo priemonės.

Reikalavimai paviršinių nuotekų, susidarančių ant galimai teršiamų teritorijų, tvarkymui:

- bet kokios operacijos su vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis turi būti vykdomos taip, kad tokios medžiagos nepatektų ant teritorijos paviršiaus arba patekusios ant teritorijos paviršiaus turi būti surenkamos arba neutralizuojamos taip, kad jos nepatektų į paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas ar aplinką. Esant rizikai, kad dėl planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos ant teritorijos paviršiaus gali patekti vandens aplinkai kenksmingos medžiagos, teritorijos naudotojas privalo turėti priemones tokių medžiagų surinkimui ir (ar) neutralizavimui. Jeigu pagal ūkinės veiklos pobūdį vandens aplinkai kenksmingų medžiagų patekimas ant teritorijos paviršiaus yra būtinas (neišvengiamas), tokios teritorijos turi būti apsaugotos nuo paviršinių nuotekų susidarymo jose (pvz., uždengtos) arba ant jų susidarančios paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos kaip gamybinės nuotekos (taikomi visi gamybinių nuotekų tvarkymui nustatyti reikalavimai);
- galimai teršiamos teritorijos turi būti padengtos vandeniui mažai laidžia kieta danga (asfalto, asfaltbetonio, betono ar pan.) ir įrengtos taip, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų;
- paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, turi būti surenkamos atskira paviršinių nuotekų surinkimo sistema (nuotakynu), kurioje turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios vykdyti nustatytus reikalavimus atitinkančią nuotekų apskaitą, laboratorinę kontrolę ir, esant reikalui, per 10 min. nuo sprendimo priėmimo uždaryti nuotekų išleistuvus;
- į aplinką išleidžiamos ant galimai teršiamų teritorijų susidariusios paviršinės nuotekos turi atitikti Reglamente nustatytus reikalavimus. Paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,01 ha, prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos nuotekų valymo įrenginiuose (privaloma: smėlio (purvo) sėdintuvas, gravitacinis naftos atskirtuvas, papildoma naftos sulaikymo grandis (kolisenciniai atskirtuvai, sorbciniai filtrai, flotatoriai, biosorbciniai reaktoriai ar pan.); automatinės priemonės, užkertančios kelią valymo įrenginiuose sulaikytų teršalų išnešimui ir signalizuojančios apie tokį pavojų), kurių našumas ir efektyvumas užtikrina teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;
- paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,02 ha, prieš išleidžiant į bendras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas turi būti valomos bent smėlio (purvo), naftos gaudyklėse, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;
- iš galimai teršiamų teritorijų, kuriose veikla jau vykdoma arba kurioms įrengti projektavimo sąlygos išduotos ir kurių paviršinėms nuotekoms išleidžiamoms į bendrus lietaus nuotakynus turi būti papildomai įrengiami nuotekų valymo įrenginiai;
- galimai teršiamos teritorijos (objekto) statybos techniniame projekte ir (ar) projekto dalyje Aplinkos apsauga (jeigu tokia projekto dalis rengiama), prieš gaunant statybos leidimą, turi būti išvardinami paviršinių nuotekų tvarkymo sprendiniai;

- projektuojant paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas, apskaičiuojant paviršinių nuotekų projektinį srautą ir kt., turi būti vadovaujama statybos techniniame reglamente STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“ nustatytomis pagrindinėmis nuostatomis ir kitais normatyviniais dokumentais;
- projektuojamas nuotakynas turi būti saugus nuo ištvvinimo ir perkrovų, ištikus nustatyto intensyvumo ir dažnio liūtimis, atsižvelgiant į patvankos lygį;
- išleidžiant paviršines nuotekas į upę, upelį, kanalą, griovį, ežerą ar tvenkinį, nuotekų lygis turi būti virš aukščiausio vandens lygio telkiniuose, kad nesusidarytų patvankos. Kai periodinės patvankos išvengti neįmanoma, išleistuve turi būti įrengiamas atbulinis vožtuvas;
- gatvės paviršinių nuotekų nuotakyno skersmuo turi būti nemažesnis kaip 250 mm;
- prie atskirosios sistemos buitinio ar gamybinio nuotako neturi būti jungiamas drenažo arba paviršinių (lietaus) nuotekų vamzdynas;
- paviršinių (lietaus) nuotekų siurblinės įrengiamos kaip II kategorijos komunalinių nuotekų siurblinės. Prieš siurblinę rekomenduojama įrengti išlyginimo rezervuarą, paprastai tvenkinį;
- paviršinių nuotekų debitai gali būti apskaičiuojami pagal STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“ 9 priede išdėstytą metodiką arba standarto LST EN 752-4:2002 11-ame sk. nurodytą metodiką;
- nuotakynas turi būti tokio hidraulinio pralaidumo, kad gebėtų tekinti gyvenamųjų, komercijos ir pramonės pastatų nuotekas iki jų valymo vietos, nekeldamas pavojaus sveikatai ir saugumui. Taip pat turi būti sudarytos prielaidos ateities plėtrai ir papildomiems nuotėkiam iki rekonstravimo poreikį įrodančio dydžio;
- dideliems lietaus nuotekų debitams išvengti, nuotėkio baseine galima įrengti debito reguliavimo įrenginius. Jų dydį galima apskaičiuoti pagal Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento 21 priedo nurodymus. Projektuojant paviršinių (lietaus) nuotekų debito reguliavimo įrenginius reikia įvertinti ne tik hidrologinius ir hidraulinius aspektus, bet ir techninius, estetinius, socialinius, architektūrinius, aplinkosauginius ir kt. veiksnius;
- lietaus nuotakai turi būti apskaičiuojami visiškai pripildyti, tačiau be perkrovimo;
- projektuojant naujus paviršinių nuotekų tinklus turi būti naudojamas kartą per metus pasikartojančio lietaus intensyvumas. Nustatant nuotėkio koeficientą, reikia atsižvelgianti ir į teritorijos rūšį, užstatymo pobūdį ir grunto rūšį;
- projektuojant paviršinių nuotekų valymo įrenginius, gali būti numatomos liūčių metu susidarančių srautų apvedimo be valymo sistemos. Projektuojant tokias sistemas turi būti užtikrinama, kad per valymo įrenginius, nevirsijant projektinio nuotekų valymo įrenginių našumo, bus praleidžiamas ne mažiau kaip 15 procentų didžiausio skaičiuotino momentinio srauto;
- reikalavimai konkreto objekto paviršinių nuotekų išleidimui į aplinką nustatomi statybos projekte ir (ar) Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidime, o paviršinių nuotekų išleidimui į kitiems asmenims priklausančius nuotakynus – nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo-pardavimo sutartyje.

3. APSAUGOS ZONOS IR VEIKLOS APRIBOJIMAI

Projektuojant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus ir infrastruktūrą (techninių/darbo projektų rengimo metu) būtina vadovautis LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo, priimto Lietuvos Respublikos Seimo 2019-06-06, dokumento Nr. XIII-2166 reikalavimais dėl apsaugos zonų nustatymo. Naujų tinklų tiesimo konkrečios vietos, vandentiekio ir/ar nuotekų tinklų planinė padėtis nustatomi vėlesnėse planavimo/projektavimo stadijose (žemesnio lygio teritorijų planavimo dokumentais, techniniais/darbo projektais). Infrastruktūra turi būti planuojama pagal specifinius teritorijų požymius. Pažymėtina, kad šiuo specialiojo plano keitimu įregistruotiems žemės sklypams apribojimai dėl naujos infrastruktūros įrengimo nesukuriami, žemės paskirtis, būdas ar pobūdis nekeičiami, teritorijų paėmimo visuomenės poreikiams procedūra neatliekama.

Detalizuojant kaip vandentiekio bei nuotekų tinklais aprūpinti šiuo plėtros (specialiojo) plano keitimu nustatytas viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijas t.y. rengiant detaliuosius planus ir/ar techninius/darbo projektus būtina atsižvelgti į esamų ir planuojamų objektų apsaugos bei įtakos zonas, nustatytas planuojamų tinklų apsaugos zonas ir kt. apribojimus.

Klojant naujus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus, būtina užtikrinti esamų inžinerinių tinklų (elektros, telekomunikacijų, šilumos, vandentiekio, nuotekų ir pan.) ir gatvių dangų išsaugojimą, prioritetą teikiant tinklų klojimui uždaru būdu, gauti projektavimo sąlygas tinklams pakloti. Taip pat būtina taikyti (esamiems, projektuojamiems, pastatytiems ir pripažintiems tinkamai naudoti inžineriniams tinklams) Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą.

3.1. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Siekiant apsaugoti ir užtikrinti vandenvietėse išgaunamo vandens kokybę bei apsisaugoti nuo išteklių naudojimo galimo neigiamos poveikio aplinkai kiekvienos vandenvietės, išgaunančios vidutiniškai daugiau kaip 10 m³ vandens per parą, ištekliai turi būti apbruoti, vadovaujantis Ištirtų požeminio vandens (išskyrus pramoninį) išteklių aprobavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2012-05-29 įsakymu Nr. 1-90 ir vandenvietėms nustatytos apsaugos zonos (toliau - VAZ), vadovaujantis Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2015-12-14 d. įsakymu Nr. D1-912.

Vadovaujantis Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu, nustatomi reikalavimai, kuriais vadovaujantis nustatomos požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos ir jų sudėtinės dalys.

Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zona – *požeminio vandens vandenvietės apsaugai skirta teritorija, kurioje taikomos šiuo įstatymu nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.*

Požeminio vandens vandenvietė:

- *I grupės požeminio vandens vandenvietė* – su atmosferos krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu neturinti ryšio uždara požeminio vandens vandenvietė, įrengta vandeninguosiuose sluoksniuose, esančiuose po regionine vandenspara.
- *II grupės požeminio vandens vandenvietė* – su atmosferos krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu silpną ryšį turinti pusiau uždara požeminio vandens vandenvietė, įrengta iš dalies izoliuotuose vandeninguosiuose sluoksniuose.
- *III grupės požeminio vandens vandenvietė* – atvira požeminio vandens vandenvietė, tiesiogiai arba per išsipleišėjusias vandensparas turinti ryšį su paviršiniais vandens telkiniais, pasipildanti atvirų telkinių vandeniu arba atmosferos krituliais.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonas sudaro:

- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų juostos;
- požeminio vandens vandenviečių taršos apribojimo juostos.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų juostos:

- Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos *1-oji juosta* – atsižvelgiant į požeminio vandens vandenvietės grupę nustatyto pločio arčiausiai kaptazo įrenginių esanti juosta, kurios paskirtis – apsaugoti vandenvietę nuo taršos ir kurioje draudžiama ūkinė ir kita veikla, nesusijusi su vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu.
- Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos *2-oji juosta* – už požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 1-osios juostos esanti matematiškai ar analitiškai apskaičiuoto pločio juosta, kurioje ribojama mikrobiologinę ir cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla.
- Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos *3-ioji juosta* – už požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 2-osios juostos esanti matematiškai ar analitiškai apskaičiuoto pločio juosta, kurioje ribojama cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla.

Požeminio vandens vandenviečių taršos apribojimo juosta:

- *Požeminio vandens vandenvietės taršos apribojimo juosta* – aplink I ir II grupės požeminio vandens vandenvietės, iš kurios išgaunamas gėlas vanduo, naudojamas ar planuojamas naudoti maistui, kaptazo įrenginius nustatyta 50 metrų pločio juosta (įskaitant požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 1-ąją juostą), kurioje draudžiama mikrobiologinę ir (arba) cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla.

VAZ nustatoma:

- aplink I ir II grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes, iš kurių išgaunama vidutiniškai iki 99 m³ vandens per parą (išskyrus individualiai apsirūpinančiuosius geriamuoju vandeniu), vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.1 papunkčio reikalavimais, nustatoma 1-oji juosta ir 50 m spinduliu (įskaitant 1-ąją juostą) aplink vandenvietę – taršos apribojimo juosta;
- aplink I ir II grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes, iš kurių imama vidutiniškai 100 m³ ir daugiau vandens per parą ir mineralinio vandens, kai jį planuojama vartoti kaip maisto produktą, vandenvietes, neatsižvelgiant į išgaunamą vandens kiekį; III grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes (išskyrus individualiai apsirūpinančiuosius geriamuoju vandeniu) ir mineralinio vandens, kai jį planuojama vartoti kaip maisto produktą, vandenvietes, neatsižvelgiant į išgaunamą vandens kiekį. Aplink minėtas vandenvietes, vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.1 papunkčio reikalavimais, apskaičiuojama 1-oji juosta ir, vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.2–3.3 papunkčių reikalavimais, apskaičiuojamos 2-oji ir 3-ioji juostos;
- aplink požeminio gėlo vandens, kai jo neplanuojama vartoti kaip maisto produkto, mineralinio vandens, kai jo neplanuojama vartoti kaip maisto produkto, ir individualiai apsirūpinančiųjų geriamuoju vandeniu požeminio gėlo vandens vandenvietes nustatoma tik 1-oji VAZ juosta, kurios dydis, nepriklausomai nuo vandenvietės grupės, yra 5 metrai aplink vandenvietę.

Viešajam geriamojo vandens tiekimui naudojamų požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos nustatomos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, atsižvelgiant į Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – LGT) patvirtinto VAZ projekto duomenis. Kitais atvejais VAZ nustatomos, atsižvelgiant į LGT patvirtinto VAZ projekto duomenis arba Tvarkos apraše nustatytus VAZ juostų dydžius, LR žemės įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos grafine forma pateikiamos sprendinių brėžinyje Nr. CF-20U-43-SP-SK.01.

3.1. lentelė. Biržų rajono esamų / planuojamų požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos VAZ

Seniūnija	Vandenvietės pavadinimas	Vandenvietės apsaugos zona	Gręžinių sk./ vandeningasis tarp sluoksnius	Vandenvietės pajėgumas	Išgaunamo vandens kiekis	Vandens gerinimo įrenginiai
				m³/p	m³/p	
Biržų m.	AB „Siūlas“	1; 2; 3B juostos	3/ D3-2šv-up	Žinybinė		
	Biržų	1; 3A; 3B juostos	4/ D3-2šv-up	3300	856	Yra
	UAB „Tyla“	Nenustatyta	1/ D3yst	Žinybinė		
Nemunėlio Radviliškio	Nemunėlio Radviliškio	1 juosta 50 m juosta	2/ D3-2šv-up	192	54	Planuojami
	Biržų bekono	1; 2; 3B juostos	1/ D3-2šv-up	Žinybinė		
	Germanišio	1 ir 3 juostos	1/ D3-2šv-up	192	58	Planuojami
	Pučiakalnės	Nustatoma 50 m juosta	D3šv	n.d.	37	Planuojami
Pabiržės	Kirdonių	1; 2; 3B juostos	2/ D3-2šv-up	384	99	Planuojami
	Pabiržės-Naciūnų	1 juosta 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	144	16	Planuojami
	UAB „Agaras“ Balandiškių k.	1; 2; 3B juostos	1/ D3-2šv-up	Žinybinė		
	Likėnų	1 juosta 50 m juosta	4/ D3-2šv-up	384	31	Planuojami
Pačeriaukšės	Juostaviečių	1 juosta 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	144	22	Planuojami
	Pačeriaukšės	1 juosta 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	450	27	Yra
	Smilgių	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	n.d.	14	Planuojami
	Pasvaliečių	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	n.d.	18	Planuojami
Parovėjos	Medeikių II (UAB „Nordic proteins“)	1; 2; 3B juostos	1/ D3-2šv-up	Žinybinė		
	UAB „Hochodorf Baltic Milk“ v-įreng.	1 juosta 50 m juosta	nd	Žinybinė		
	Medeikių	1 juosta 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	192	13	Planuojami
Papilio	Skrebiškių	1 juosta 50 m juosta	1/ D3kp-s	-	48	Planuojami
	Kučgalio	1 juosta 50 m juosta	1/ D3kp-s	192	151	Planuojami
	Kvetkų	1 juosta 50 m juosta	2/ D3kp-s	192	32	Planuojami
	Papilio	1 juosta 50 m juosta	2/ D3kp-s	384	19	Planuojami

	Kuprelišio	50 m juosta	1/ D3-2šv-up	192	17	Planuojami
Širvenos	Kratiškių	1 juosta 50 m juosta	2/ D3-2šv-up	350	27	Planuojami
	Obelaukių	1 juosta 50 m juosta	1/ D3šv+D2up	192	5	Planuojami
	UAB „Širvėnos bravoras“	1 juosta 50 m juosta	nd	Žinybinė		
	Rinkuškių TŪB „Rinkuškiai“	1; 2; 3 juostos	1/ D3-2šv-up	Žinybinė		
	Mažeikių naftos	-	2/ D3šv	Žinybinė		
	Kilučių	Nustatoma 50 m juosta	D3	n.d.	25	nėra
	Nausėdžių	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3šv	n.d.	63(2006)	Planuojami
	Vabalninko	1 juosta 50 m juosta	1/ D3kp-ss	144	46	Planuojami
Vabalninko	Meilūnų	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3šv	144	6	Planuojami
	Mieliūnų	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3-2šv-up	n.d.	31	Planuojami
	Ančiškių	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3šv	nd	22	Planuojami
	Ramongalių	Nustatoma 50 m juosta	D3	n.d.	45	Planuojami
	Šukionių	Nustatoma 50 m juosta	1/ D3kp-ss	144	6	Planuojami
	Zaprutiškių	Nenustatyta	1/ D3-2šv-up	Žinybinė		

Duomenų šaltinis: LGT ir UAB „Biržų vandenys“ duomenys.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose taikomos specialiosios žemė naudojimo sąlygos, kurias nustato LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, priimtas LRS 2019-06-06, dokumento Nr. XIII-2166 (11 sk. 106 straipsnis):

- Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose negali būti nenaudojamų gręžinių, išskyrus konservuotus gręžinius.
- Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose **draudžiama**:
 - įrengti angliavandenilių (naftos ir (ar) dujų) išteklių tyrimui ir (ar) naudojimui skirtus gręžinius;
 - į požeminis vandeninguosius sluoksnius tiesiogiai išleisti valytas ir nevalytas komunalines, gamybines ir paviršines nuotekas, radioaktyvias ir chemines medžiagas.
- Visų grupių požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje draudžiama bet kokia veikla, tiesiogiai nesusijusi su požeminio vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu.
- Visų grupių požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 2-ojoje juostoje draudžiama įrengti naujus požeminio vandens išteklių naudojimui skirtus gręžinius, išskyrus atvejus, kai viešasis geriamojo vandens tiekėjas neturi galimybės tiekti vandenį arba neužtikrina vartotojui tiekiamo vandens kokybės.
- I grupės požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos 2-ojoje juostoje draudžiama:
 - gaminti, naudoti ir sandėliuoti pavojingas chemines medžiagas ir preparatus, išskyrus naudojamus geriamajam vandeniui ruošti;
 - įrengti pavojingųjų atliekų apdorojimo įrenginius ir sąvartynus.
- II grupės požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos 2-ojoje juostoje draudžiama:
 - vykdyti šio straipsnio 5 dalyje nurodytas veiklas;

- 2) statyti pastatus, neprijungtus prie komunalinių nuotekų šalinimo tinklų arba prie vietinių nuotekų šalinimo tinklų, pagal teisės aktų reikalavimus užtikrinančių lygiavertį komunaliniams nuotekų šalinimo tinklams aplinkos apsaugos lygį;
- 3) tręšti nuotekomis, nuotekų dumblu, mėšlu, skystu mėšlu ir srutomis;
- 4) įrengti kapines, užkasti kritusius gyvulius;
- 5) įrengti mėšlo ir srutų kaupimo ir tvarkymo statinius ar įrenginius, nuotekų filtravimo sistemas, nuotekų dumblo kaupimo (kompostavimo) aikšteles, žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles;
- 6) įrengti užterštos žemės ir grunto valymo aikšteles;
- 7) įrengti naftos ir naftos produktų saugyklos.
7. III grupės požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos 2-ojoje juostoje draudžiama:
 - 1) vykdyti šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytas veiklas ir įrengti atliekų tvarkymo įrenginius;
 - 2) įrengti nuotekų valymo įrenginius su išleistuvais į paviršinius vandenis;
 - 3) įrengti karjerus.
8. II grupės požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos 3-iojoje juostoje 3a sektoriuje draudžiama vykdyti šio straipsnio 5 dalyje nurodytas veiklas.
9. III grupės požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos 3-iojoje juostoje draudžiama vykdyti šio straipsnio 6 dalyje nurodytas veiklas.
10. Požeminio vandens vandenvietės taršos apribojimo juostoje **draudžiama** vykdyti nurodytas veiklas:

- įrengti naujus požeminio vandens išteklių naudojimui skirtus gręžinius, išskyrus atvejus, kai viešasis geriamojo vandens tiekėjas neturi galimybės tiekti vandenį arba neužtikrina vartotojui tiekiamo vandens kokybės;
- gaminti, naudoti ir sandėliuoti pavojingas chemines medžiagas ir preparatus, išskyrus naudojamus geriamajam vandeniui ruošti;
- įrengti pavojingųjų atliekų apdorojimo įrenginius ir sąvartynus;
- statyti pastatus, neprijungtus prie komunalinių nuotekų šalinimo tinklų arba prie vietinių nuotekų šalinimo tinklų, pagal teisės aktų reikalavimus užtikrinančių lygiavertį komunaliniams nuotekų šalinimo tinklams aplinkos apsaugos lygį;
- tręšti nuotekomis, nuotekų dumblu, mėšlu, skystu mėšlu ir srutomis;
- įrengti kapines, užkasti kritusius gyvulius;
- įrengti mėšlo ir srutų kaupimo ir tvarkymo statinius ar įrenginius, nuotekų filtravimo sistemas, nuotekų dumblo kaupimo (kompostavimo) aikšteles, žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles;
- įrengti užterštos žemės ir grunto valymo aikšteles;
- įrengti naftos ir naftos produktų saugyklos;
- įrengti karjerus.

3.2. Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus „Inžinerinė infrastruktūra“ 10 sk. 42 straipsnis nustato vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos dydžius:

- vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo vamzdinių, įrengiamų iki 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2,5 metro į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;
- vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo vamzdinių, įrengiamų didesniame kaip 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;
- magistralinių vamzdinių, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 10 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;
- vandens rezervuarų, skaidrintuvų apsaugos zona – 30 metrų pločio žemės juosta aplink šių įrenginių išorines ribas;

- vandens tiekimo bokštų, vandens ir nuotekų siurblių, nuotekų rezervuarų apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta aplink šių statinių ar įrenginių išorines ribas.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose **draudžiama:**

- pilti druskas (išskyrus atvejus, kai druska barstomi keliai);
- sandėliuoti pašarus, trąšas bei chemines medžiagas;
- statyti ir (ar) įrengti sąvartynus, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles;
- pilti chemines medžiagas ir jų tirpalus, naftą ir jos produktus;
- vykdyti grunto sprogdinimo darbus;
- vandens telkiniuose nuleisti inkarus, plaukti su nuleistais inkarais ir kitais vandens telkinių dugną siekiančiais įrankiais. Šis reikalavimas negalioja magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, įgilintų ne mažiau kaip 10 metrų nuo vandens telkinio dugno, apsaugos zonose, įvertinant galimą vandens telkinio dugno išplovimą ir pasikeitimą;
- vandens telkiniuose cheminėmis medžiagomis naikinti augaliją; gadinti, užtvirti ar užversti kelius, skirtus privažiuoti prie vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar aplinkos ministro nustatyta tvarka, negavus šios infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, **draudžiama:**

- statyti, rekonstruoti, griauti statinius ir įrengti, išardyti įrenginius, išskyrus statinius ir įrenginius, kurių statyba (įrengimas) draudžiama pagal LR specialiųjų žemėsnaudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus 10 skirsnio 43 punkto 1 dalį;
- sodinti ir auginti želdinius (išskyrus žolinius augalus);
- melioruoti, drėkinti ir sausinti žemę;
- keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį) ar vykdyti požeminius darbus;
- gilinti vandens telkinius, kasti bei siurbti jų dugną;
- vykdyti tiesioginius žemės gelmių geologinius tyrimus ir kitus darbus, susijusius su
- gręžinių įrengimu ir grunto (išskyrus dirvą) bandinių ėmimu;
- sandėliuoti bet kokias medžiagas, išskyrus medžiagas, skirtas vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros statybos ir remonto darbams, ir medžiagas, nurodytas Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų III skyriaus 10 skirsnio 43 punkto 1 dalies 1 punkte.

Nuotekų tvarkymas turi būti organizuojamas, kad atitiktų aplinkosauginius reikalavimus, nustatytus Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame LR aplinkos ministro 2006-05-17 įsakymu Nr.D1-236, Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašą, patvirtintą LR aplinkos ministro 2015-01-09 įsakymu Nr. D1-18 bei Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento nuostatas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2007-04-02 d. įsakymu Nr. D1-193.

Nuotekų surinkimo sistema turi atitikti šiuos bendruosius reikalavimus:

- turi atitikti planuojamų tvarkyti nuotekų kiekybines ir kokybines charakteristikas;
- turi būti užtikrintas reikalavimus atitinkantis sandarumas, kad nuotekos neprasiskverbtų į aplinką ir vanduo iš aplinkos nepatektų į sistemą;
- paviršinės nuotekos turi būti surenkamos, valomos, apskaitomos ir vykdoma jų užterštumo kontrolė atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų, išskyrus nuotekų tvarkymą mišriosiose nuotekų tvarkymo sistemose, įrengtose iki šio Reglamento įsigaliojimo. Buitinės, komunalinės ir/arba gamybinės nuotekos po valymo (iki reikalavimų nustatytų išleidimui į gamtinę aplinką), apskaitos ir taršos kontrolės gali būti nuvedamos į išleidimo į gamtinę aplinką vietą ir išleidžiamos kartu su išvalytomis (iki reikalavimų, nustatytų išleidimui į gamtinę aplinką), apskaitytomis ir taršos kontrolę (kontrolės vietą) praėjusiomis paviršinėmis nuotekomis (t. y. gali būti maišomos tik išvalytos, apskaitytos ir taršos kontrolę praėjusios nuotekos).

Nustatant nuotekų (teršalų) išleidimo į aplinką sąlygas, turi būti vadovaujamasi pagrindiniais principais:

- negali būti viršijamos nustatytos teršalų didžiausios leistinos koncentracijos (DLK) nuotekose;
- negali būti viršijamas leistinas poveikis nuotekų priimtuvui;
- veiklos vykdytojai privalo tinkamai eksploatuoti ir prižiūrėti nuotekų tvarkymo sistemas ir turi siekti, kad jų turimos išleidžiamų nuotekų poveikį aplinkai mažinančios priemonės būtų naudojamos aplinkai palankiausiu būdu. Išvalytos nuotekos, jei tik įmanoma, turi būti panaudojamos pakartotinai;
- į gamtinę aplinką išleidžiamų buitinių ir komunalinių nuotekų užterštumas negali viršyti Nuotekų tvarkymo reglamento 2 lentelėje į gamtinę aplinką išleidžiamų nuotekų užterštumo normos nurodytą DLK.

Rengiant techninius/darbo projektus, būtina nuotekų išleidimo į aplinką vietas parinkti, vadovaujantis Nuotekų tvarkymo reglamentu (10 punktas) ir įvertinti planuojamų nuotekų valymo įrenginių poveikį priimtuvams (11 punktas):

10 p.- Nuotekų išleidimo į aplinką vietas turi būti parenkamos taip, kad jų neigiamas poveikis aplinkai būtų kiek įmanoma mažesnis (pvz., užtikrinant mažiausią geriamojo vandens šaltinių teršimo pavojų, pasirenkant mažiausiai jautrų poveikiui nuotekų priimtuvą (prioriteto tvarka: upės, kanalai, infiltracija į gruntą, tvenkiniai, dirbtiniai nepratekami vandens telkiniai), nuotekų išleidimą numatant kiek įmanoma toliau nuo kitų vandens išteklių naudotojų, rekreacijai skirtų bei kitų žmonių buvimo vietų).

11 p. „Veiklos vykdytojas, planuojantis išleisti nuotekas į paviršinį vandens telkinį, kai nuotekų kiekis išleidžiant į upę ar kanalą viršija 100 m³/d (vidutinis paros kiekis) ir (arba) nuotekų šaltinio dydis viršija 1000 GE, o išleidžiant į Kuršių marias, tvenkinį ar dirbtinį nepratekamą vandens telkinį nuotekų kiekis viršija 10 m³/d (vidutinis paros kiekis) ir (arba) nuotekų šaltinio dydis viršija 100 GE, privalo įvertinti planuojamų išleisti nuotekų poveikį priimtuvui ir nustatyti priimtąją apkrovą.“

3.2. lentelė. Esamų / planuojamų NVJ išleidėjų atstumai iki esamo ežero

Eil. Nr.	Ežero pavadinimas	Plotas (ha)	Artimiausia NVJ	Atstumas artimiausio išleidėjo (km) iki NVJ
1.	Drąseikių	1,0	Medeikių	3,5
2.	Dubužės	0,4	Medeikių	4,8
3.	Jonavos	3,9	Pačeriaukštės	6,0
4.	Kilučių	88,4	Kilučių*	1,0
5.	Kirkilų	5,9	Pačeriaukštės	5,8
6.	Kojeliškio	8,9	Pabiržės	3,8
7.	Liūno	0,26	Obelaukių	1,8
8.	Mikeliškių	1,7	Biržų	4,0
9.	Tarosiškių	2,3	Biržų	4,5
10.	Mantagailiškių	0,9	Pabiržės	4,0
11.	Naradavos	1	Biržų	3,6
12.	Naciūnų	0,9	Pabiržės	2,6
13.	Ripeikių	1,9	Pačeriaukštės	7,1
14.	Ruoliškio	33	Obelaukių	2,5
15.	Salų	1,1	Pabiržės	5,9
16.	Skaistės	0,6	Medeikių	3,5
17.	Širvėnos	345,3	Biržų	3,7

*Naujai planuojami nuotekų valymo įrenginiai (toliau -NVJ).

3.3. lentelė. Sprendiniai dėl NVĮ*

Eil. Nr.	Nuotekų valyklos pavadinimas	Nuotekų valyklos pajėgumas	Išleidėjas	Fiksuota vidutinė tarša po valymo BDS7 (2019 m)	Sprendiniai
		m³/p		mg/l	
1.	Biržų	3000	Baronas upelis	3,6	-
2.	Nemunėlio Radviliškio mstl.	230	Nemunėlis upė	22	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 86 m³/p
3.	Germanišio R	11	Nemunėlis upė	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 20 m³/p
4.	Germanišio V	9	Nemunėlis upė	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 20 m³/p
5.	Kirdonių	60	Upytės upelis	6	-
6.	Likėnų	500	Smardonės upelis	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 100 m³/p
7.	Pačeriaukšės I	60	Čeriaukštės upelis	16	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 45 m³/p
8.	Skrebiškių	100	Garšva upelis	16	-
9.	Kučgalio	100	Apaščia upelis	8	-
10.	Kvetkų	100	Senupis upelis	10	-
11.	Kupreliškio	100	Kraščia upelis	9	-
12.	Kratiškių	100	Juodupė, upelis	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 40 m³/p
13.	Obelaukių	60	Obelaukis upelis	8	-
14.	Vabalninko	300	Vabala upė	10	-
15.	Ančiškių	100	Griauzdės upelis	8	
16.	Meilūnų	60	Gavėnupis upelis	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 28 m³/p
17.	Mielūnų	120	Varnalizdis upelis	10	-
18.	Ramongalių	100	Vabala upė	8	-
19.	Šukionių	40	Upytė upė	nd	Numatoma rekonstrukcija, planuojamas pajėgumas 20 m³/p
20.	Parovėjos*	-	Rovėjos upė iki Širvenos ežero 18 km	-	Planuojami nauji 40 m³/p
21.	Papilio*	-	Rovėjos upė iki Širvenos ežero 18 km	-	Planuojami nauji 50 m³/p
22.	Kilučių*	-	Apasčia upė iki Kilučių ežero 1 km	-	Planuojami nauji 42 m³/p

*Esamų ir naujų valymo įrenginių išleidėjai nepažeis LR vandens įstatymo 18 straipsnio 4 dalies nuostatų.

3.3. Buitinių nuotekų valymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonos

Vadovaujantis LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, komunaliniams objektams – objektams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla, susijusi su nuotekų tvarkymu, nustatomos sanitarinės apsaugos zonos (toliau - SAZ).

Sanitarinės apsaugos zonos nustatomos aplink stacionarius taršos šaltinius, esančius statiniuose ir (ar) įrenginiuose ar jų grupėse arba jiems skirtose teritorijose, kuriuose planuojama ar vykdoma ūkinė veikla ir (ar) objektai arba aplink statinių ar įrenginių, kuriuose yra šioje dalyje nurodyti taršos šaltiniai, išorinės atitvaras ar ribas (atsižvelgiant į ūkinės veiklos rūšį, taršos šaltinių išsidėstymą). Sanitarinės apsaugos zonos nustatomos aplink šių objektų stacionarius taršos šaltinius, išmetančius (išleidžiančius, paskleidžiančius) aplinkos oro teršalus, kvapus, triukšmą ar kitus fizikinius veiksnius. Nustatant sanitarinės apsaugos zonas, ūkinės veiklos išmetamų (išleidžiamų, paskleidžiamų) aplinkos oro teršalų, kvapų, triukšmo ir kitų fizikinių veiksmų sukeliama žmogaus sveikatai kenksminga aplinkos tarša už sanitarinės apsaugos zonų ribų neturi viršyti ribinių užterštumo (ar kitokių) verčių, nustatytų gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai.

Sanitarinės apsaugos zonų dydis nurodytas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme arba nustatomas asmens, planuojančio ir (ar) vykdančio ūkinę veiklą, pasirinkimu – tokiu atveju šis dydis nustatomas atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose.

Komunaliniai objektai ir jų sanitarinės apsaugos zonų dydis nurodyti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 priede. Komunaliniai objektai ir jų sanitarinės apsaugos zonų dydis nurodyti 3.4 lentelėje.

3.4. lentelė. Komunalinių objektų, kuriuose tvarkomos nuotekos, sanitarinės apsaugos zonų dydis

Eil. Nr.	Komunalinio objekto (įrenginio) pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis, m, kai įrenginių našumas per parą, tūkst. m ³				
		Nuo 0,005 iki 0,05	Nuo 0,05 iki 0,2	Nuo 0,2 iki 5	Nuo 5 iki 50	Daugiau kaip 50
1.	Atviri mechaninio ir (arba) biologinio ir (arba) cheminio nuotekų valymo įrenginiai	-	100	200	400	500
2.	Nuotekų dumblo sausinimo ir (arba) kaupimo aikštelės	100	150	200	400	500
3.	Nuotekų dumblo apdorojimo įrenginiai (biodujų gavyba ir (arba) terminis dumblo apdorojimas ir (arba) kompostavimas)	100	150	200	400	500
4.	Uždari mechaninio ir (arba) biologinio ir (arba) cheminio nuotekų valymo įrenginiai	-	-	-	100	200
5.	Mechaniškai apvalytų nuotekų antžeminė filtravimo sistema	100	200	300	400	500

Specialiojo plano keitimu esamų buitinių nuotekų valymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 priede nurodytais komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonų dydžiais, atsižvelgiant į buitinių nuotekų valymo įrenginių tipą bei našumą.

3.5. lentelė. Biržų rajono esamų ir (arba) planuojamų nuotekų valymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonos

Seniūnija	Nuotekų valyklos pavadinimas	Nuotekų valyklos pajėgumas	Nuotekų valyklos apkrova (2019 m)	Įrenginių tipas*	Nustatoma sanitarinės apsaugos zona, m
		m ³ /p	m ³ /p		
Biržų m.	Biržų	3000	2191	ABVĮ	200
Nemunėlio Radviliškio	Nemunėlio Radviliškio	230	191	ABVĮ	200
	Germanišio R	11	8	ABVĮ	-
	Germanišio V	9	9	ABVĮ	-
Pabiržės	Kirdonių	60	28	ABVĮ	100
	Likėnų	500	49	ABVĮ	200
Pačeriaukšės	Pačeriaukšės	60	35	ABVĮ	100
Parovėjos	Parovėjos I	40	Planuojami	UBVĮ	-
Papilio	Skrebiškių	100	24	ABVĮ	100
	Papilio	50	Planuojami	UBVĮ	-
	Kučgalio	100	34	ABVĮ	100
	Kvetkų	100	26	ABVĮ	100
	Kuprelišio	100	8	ABVĮ	100
Širvenos	Kratiškių	100	8	ABVĮ	100
	Kilučių	42	Planuojami	UBVĮ	-
	Obelaukių	60	24	ABVĮ	100
Vabalninko	Vabalninko	300	258	ABVĮ	200
	Ančiškių	100	9	ABVĮ	100
	Meilūnų	60	7	ABVĮ	100
	Mielūnų	120	23	ABVĮ	100
	Ramongalių	100	12	ABVĮ	100
	Šukionių	40	7	ABVĮ	-

*Atviri biologinio valymo įrenginiai ABVĮ; Uždari biologinio valymo įrenginiai UBVĮ

Duomenų šaltinis: UAB „Biržų vandenys“ duomenys.

Sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) įrašomos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nustatyta tvarka.

Komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonose **draudžiama:**

- 1) statyti sodo namus, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatus, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatus, skirtus švietimo reikmėms, kitus mokslo paskirties pastatus, skirtus neformaliajam švietimui poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatus, specialiosios paskirties pastatus, susijusius su apgyvendinimu (kareivinių pastatus, kalėjimus, pataisos darbų kolonijas, tardymo izoliatorius);
- 2) įrengti 1 punkte nurodytos paskirties patalpas kitos paskirties statiniuose ir (ar) rekonstruojant arba remontuojant statinius;
- 3) keisti statinių ir (ar) patalpų paskirtį į 1 punkte nurodytą paskirtį;
- 4) planuoti teritorijas rekreacijai ir 1 punkte nurodytos paskirties objektų statybai, išskyrus atvejus, kai šie objektai naudojami tik ūkininko ar įmonės, vykdančios veiklą sanitarinės apsaugos zonose leistinos paskirties pastatuose (patalpose), ūkinės veiklos ir (ar) darbuotojų saugos ir sveikatos reikmėms.

Specialiojo plano keitimo nuostatos numato, kad LR visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, planuojantys ir (ar) vykdančios ūkinę veiklą, kuri yra susijusi su poveikiu aplinkai ir dėl to galimu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai privalo nustatyti ir įteisinti SAZ, siekiant kad vykdoma ūkinė veikla nepablogintų su ūkine veikla susijusią gyvenamąją aplinką. Keičiantis veiklos vykdymo mastams, SAZ gali būti tikslinama (didinama arba mažinama) laikantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 51 straipsnio 3 dalyje nustatytų principų.

3.4. Inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Klojant naujus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus, būtina užtikrinti esamų inžinerinių tinklų (elektros, dujų, telekomunikacijų, šilumos, vandentiekio, nuotekų ir pan.) ir gatvių bei kelių dangų išsaugojimą, prioritetą teikiant tinklų klojimui uždaru būdu. Esamiems, projektuojamiems, pastatytiems ir pripažintiems tinkamais naudoti inžineriniams tinklams taikyti LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatas.

Inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros, melioracijos statinių apsaugos zonų dydį ir specialiąsias žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (žr. 3.6 lentelę).

3.6.lentelė. Inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros, melioracijos statinių apsaugos zonų dydis ir veiklos apribojimai

Infrastruktūra, įrenginiai	Apsaugos zonos ribos ir veiklos	Apsaugos zonos ribos ir veiklos apribojimai	Apsaugos zonų dydis
Šilumos tiekimas	Šilumos perdavimo tinklai	Šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (48 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (49 straipsnis).	1. Antžeminių šilumos perdavimo tinklų vamzdynų ir požeminių šilumos bei karšto vandens perdavimo tinklų vamzdynų apsaugos zona – išilgai antžeminio šilumos perdavimo tinklų vamzdžio ar požeminių šilumos bei karšto vandens perdavimo tinklų vamzdžio esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo kanalo (arba vamzdžio, jeigu vamzdynas paklotas bekanaliu būdu) išorinių ribų ir žemė po šia juosta. 2. Šiluminių kamerų, sklendžių priežiūros statinių, drenažo šulinių, termofikacinio vandens bei drenažo siurblių, grupinių šilumos punktų apsaugos zona – 5 metrų pločio žemės juosta aplink šių įrenginių ir (ar) statinių išorines ribas ir žemė po šia juosta. 3. Išilgai požeminių šilumos bei karšto vandens perdavimo tinklų vamzdynų paklotų drenažo vamzdžių, telesignalizacijos kabelių bei jiems priklausančių įrenginių apsaugos zona – išilgai šių priklausinių esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo šių inžinerinių tinklų ir įrenginių išorinių ribų bei žemė po šia juosta.
Elektros tiekimas	Elektros tiekimo tinklai, įrenginiai	Elektros linijų apsaugos zonos nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (24 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas elektros tinklų apsaugos zonose (25 straipsnis).	Oro linijos: 1) iki 1 kV įtampos oro linijoms – po 2 metrus; 2) 6 ir 10 kV įtampos oro linijoms – po 10 metrų; 3) 35 kV įtampos oro linijoms – po 15 metrų; 4) 110 kV įtampos oro linijoms – po 20 metrų; 5) 330 ir 400 kV įtampos oro linijoms – po 30 metrų; 6) 750 kV įtampos oro linijoms – po 40 metrų. Požeminių elektros kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 1-ą metrą į abi

			puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta. Transformatorių pastotės, skirstyklos, srovės keitimo stoties apsaugos zona atitinkamai sutampa su transformatorių pastotės, skirstyklos ir srovės keitimo stoties statiniais ir įrenginiais užstatyta teritorija ir oro erdve virš jos. Uždary transformatorių pastočių apsaugos zonos nenustatomos. Transformatorinės ar skirstomojo punkto apsaugos zona yra 5 metrų pločio žemės juosta aplink transformatorinę ar skirstomąjį punktą ir oro erdvė virš šios juostos. Integruotų į pastatą transformatorinių apsaugos zonos nenustatomos.
Dujų tiekimas	Dujotiekio tinklai (skirstomieji)	Tinklų apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (30 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (31 straipsnis).	Dujotiekių vamzdyno apsaugos zona – žemės juosta išilgai vamzdyno trasos, virš šios juostos esanti oro erdvė, žemė po šia juosta bei vanduo virš šios juostos ir po ją: 1) ne didesnio kaip 5 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra vienas metras į abi puses nuo vamzdyno sienelės; 2) didesnio kaip 5 barų, bet ne didesnio kaip 16 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo vamzdyno sienelės. 2. Dujų slėgio reguliavimo įrenginių apsaugos zona – žemės juosta aplink šį įrenginį: 1) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (ne didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį pastatą; 2) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio, bet ne didesnio kaip 16 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį pastatą. 3. Katodinės saugos įrenginių, esančių ne pastate, apsaugos zona – 2 metrų pločio žemės juosta aplink įrenginį. 4. SGD įrenginių apsaugos zona – nuo 3 iki 25 m, priklausomai nuo antžeminių rezervuarų talpos, m3.
Į planuojamą teritoriją patenkančių esamų skirstomųjų dujotiekių ir elektros tinklų apsaugos zonose vadovautis LR elektros energetikos įstatymu, Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis, Elektros linijų apsaugos ir Gamtinių dujų skirstomųjų dujotiekių apsaugos taisyklėmis, vykdyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, numatytas LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme bei vadovautis kitais galiojančiais teisės aktais.			
Dujų tiekimas	Magistraliniai dujotiekiai ir naftotiekiai	Tinklų apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų	Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių vamzdyno apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 25 metrus į abi

		įstatymas (27 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (28 straipsnis).	puses nuo vamzdyno ašies, virš šios juostos esanti oro erdvė, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šio juostos ir po ją. Apsaugos zona talpyklos kondensatui laikyti ir dujoms iš jo pašalinti – 50 metrų pločio žemės juosta aplink talpyklą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta. Kitų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių įrenginių ir statinių (stočių, uždarymo įtaisų, valymo ir diagnostavimo įtaisų paleidimo ir priėmimo kamerų, slėgio ribojimo mazgų) apsaugos zona – žemės juosta, kurios ribos yra 25 metrų atstumu aplink teritorijos, kurioje yra šie įrenginiai ar statiniai, aptvėrimą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta.
Į planuojamą teritoriją patenkančių esamų magistralinių dujotiekių apsaugos zonose vadovautis LR energetikos įstatymu, Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėmis, Magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklėmis, vykdyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, numatytas LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme bei vadovautis kitais galiojančiais teisės aktais.			
Į planuojamą teritoriją patenkančių esamų magistralinių naftotiekių (produktotiekių) apsaugos zonose vadovautis LR energetikos įstatymu, Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos taisyklėmis, vykdyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, numatytas LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme bei vadovautis kitais galiojančiais teisės aktais.			
Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka negavus šių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama: 1) statyti statinius ir (ar) įrengti įrenginius, išskyrus statinius ir įrenginius, kurių statyba (įrengimas) draudžiama (draudžiamas) pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 28 straipsnio 1 dalį; 2) statant valstybinio jūrų uosto infrastruktūrą ir suprastruktūrą – statyti pastatus; 3) rekonstruoti, griauti statinius ar išardyti įrenginius, keisti pastato (patalpos, patalpų) ar inžinerinio statinio paskirtį; 4) statant valstybinio jūrų uosto infrastruktūrą ir suprastruktūrą – statyti ir (ar) įrengti transporto priemonių sustojimo vietas, transporto priemonių ar kitų mechanizmų stovėjimo ir saugojimo aikšteles, taip pat tiesti kelius ir geležinkelių kelius išilgai vamzdyno trasos; 5) 3 metrų atstumu į abi puses nuo vamzdyno išorinės sienelės lygiagrečiai su magistralinių dujotiekių ar naftotiekių (produktotiekių) vamzdynu tiesti drenažo vamzdžius; 6) naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, vykdyti vandens telkinių gilinimo ir valymo darbus; 7) vykdyti tiesioginius žemės gelmių geologinius tyrimus ir kitus darbus, susijusius su gręžinių, iškasų įrengimu ir grunto bandinių ėmimu; 8) krauti į stirtas šieną, šiaudus, šakas, medieną; 9) priskirti žemę mėgėjų sodų teritorijoms; 10) skirti žuvininkystės plotus, pramoniniu būdu žvejoti ir gaudyti vandens gyvūnus; 11) kapoti ir pjautyti ledą vandens telkiniuose; 12) vykdyti žemės melioravimo, drėkinimo ir sausinimo, kasybos, užtvindymo darbus; 13) vykdyti žemės darbus ar požeminius darbus didesniame kaip 0,3 metro gylyje; 14) keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį); 15) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus technologiniams procesams vykdyti; 16) dirbti smūginiais ir (ar) vibraciją sukeliančiais mechanizmais; 17) vykdyti sprogdinimo darbus; 18) statyti ir eksploatuoti uosto infrastruktūrą ir suprastruktūrą; 19) kirsti ir (ar) kapoti želdinius (išskyrus žolinius augalus); 20) būti aptvertų magistralinių dujotiekių ar naftotiekių (produktotiekių) įrenginių teritorijose; 21) važiuoti krovininėmis transporto priemonėmis, jų junginiais ir kitais mechanizmais neįrengus kelio.			

MD vietovės klasių teritorijų dydis nustatytas LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 33 straipsnyje, MD vietovės klasių teritorijose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijose 34 straipsnyje.

Magistralinių dujotiekių pirmos vietovės klasės teritorija – išilgai magistralinio dujotiekio vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 200 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies ir 200 metrų atstumu nuo kraštinių jo taškų.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros statinių susikirtimai (prasilenkimai) bei gretimybė su magistraliniu dujotiekiu sprendžiami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose ir (ar) statybos projektuose. Iki teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios būtina kreiptis į magistralinius dujotiekius eksploatuojančią įmonę dėl planavimo sąlygų išdavimo, taip pat, prieš pradėdant rengti statinių projektus ir (ar) kitą projektinę dokumentaciją, rekomenduojama kreiptis į magistralinį dujotiekį eksploatuojančią įmonę dėl techninių reikalavimų projektavimui išdavimo.

Magistralinių dujotiekių pirmos vietovės klasių teritorijose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme, Žemės įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka negavus šių dujotiekių savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomi veiklai, draudžiama:

- 1) formuoti ir pertvarkyti žemės sklypus;
- 2) keisti ir (ar) nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės sklypų naudojimo būdą (būdus), teritorijos naudojimo reglamentą;
- 3) statyti ir rekonstruoti statinius, įrengti įrenginius;
- 4) keisti statinių ir (ar) patalpų paskirtį;
- 5) organizuoti renginius, susijusius su žmonių susibūrimu;
- 6) pastatus ir (ar) patalpas formuoti kaip atskirus nekilnojamojo turto objektus.

Vandens tiekimas	Vandens tiekimo tinklai, įrenginiai	Vandens tiekimo ir nuotekų apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (42 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (43 straipsnis).	1. Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo vamzdynų, įrengiamų iki 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2,5 metro į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos. 2. Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo vamzdynų, įrengiamų didesniame kaip 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos. 3. Magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 10 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos. 4. Vandens rezervuarų, skaidrintuvų apsaugos zona – 30 metrų pločio žemės juosta aplink šių įrenginių išorines ribas. 5. Vandens tiekimo bokštų, vandens ir nuotekų siurblių, nuotekų rezervuarų apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta aplink šių statinių ar įrenginių išorines ribas.
Nuotekų šalinimas	Nuotekų tinklai	Paviršinių nuotekų tinklų apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (42 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (43 straipsnis).	
Ryšių linijos	Ryšių tinklai	Ryšių tinklų apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (45 straipsnis);	1. Požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – išilgai požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 1 metrą į abi puses nuo šių

		spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (46 straipsnis).	laidinių linijų, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta. 2. Kitų viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – išilgai kitų viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo šių laidinių linijų, oro erdvė virš jos ir žemė po šia juosta. 3. Kitų elektroninių ryšių infrastruktūros objektų apsaugos zona – 2 metrų pločio žemės juosta aplink šiuos objektus.
Melioracijos statiniai	Melioracijos rinktuvai	Melioracijos statinių apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (93 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (94 straipsnis); Melioracijos techninis reglamentas MTR2.02.01:2006.	1. Melioracijos griovio apsaugos zona – žemės juosta išilgai šio griovio, kurios ribos yra 15 metrų nuo griovio šlaito viršutinės briaunos. 2. Bendrojo naudojimo drenažo rinktuvų apsaugos zona – žemės juosta išilgai drenažo rinktuvo, kurios ribos yra po 15 metrų į abi puses nuo rinktuvo ašies. Tiksliai nustačius (atsikigus) drenažo rinktuvo buvimo vietą ir suderinus su savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotu savivaldybės administracijos atstovu, – po 5 metrus į abi puses nuo drenažo rinktuvo (išskyrus taršos šaltinius). 3. Polderių apsaugos zona – 15 metrų pločio žemės juosta į abi puses nuo pylimo (nuo vidinio ir išorinio šlaitų (ten, kur galima) papėdės ir kanalo viršutinės briaunos).
Geležinkelio keliai ir jų įrenginiai	Geležinkelio keliai ir jų įrenginiai, geležinkelio želdinių apsaugos zonos	Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (21 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (22 straipsnis).	Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, želdinių apsaugos zonų dydžiai bei apribojimai: 1. Viešosios geležinkelio infrastruktūros kelių ir jų įrenginių, siaurųjų geležinkelio (600 mm ir 750 mm pločio vėžės) ir jų įrenginių apsaugos zona: 1) miesto gyvenamosiose vietovėse – žemės juosta po 20 metrų į abi puses nuo kraštinių geležinkelio kelių ašių, tačiau šios apsaugos zonos riba negali būti arčiau kaip 5 metrai iki geležinkelio statinio (geležinkelio kelio ir jo priklausinių); 2) kaimo gyvenamosiose vietovėse – žemės juosta po 45 metrų į abi puses nuo kraštinių geležinkelio kelių ašių, tačiau šios apsaugos zonos riba negali būti arčiau kaip 5 metrai iki geležinkelio statinio (geležinkelio kelio ir jo priklausinių), išskyrus šios dalies 3 punkte nurodytą atvejį; 3) pervažose kaimo gyvenamosiose vietovėse – žemės juosta po 70 metrų į abi puses nuo kraštinių geležinkelio kelių ašių; ši apsaugos zona tolygiai siaurėja iki 45 metrų (400 metrų atstumu į abi puses nuo pervažos). 2. Privažiuojamųjų geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zona sutampa su geležinkelio kelio statinio ribomis, tačiau šios apsaugos zonos riba

			negali būti mažesnė kaip 3,1 metro nuo geležinkelio kelio ašies. 3. Geležinkelio želdinių apsaugos zona – žemės juosta kaimo gyvenamosiose vietovėse po 25 metrus į abi puses nuo viešosios geležinkelio infrastruktūros kelio, siaurojo geležinkelio (600 mm ir 750 mm pločio vėžės) kelio, prasidedanti 20 metrų atstumu nuo kraštinių geležinkelio kelių ašių.
Susisiekimo sistemos statiniai	Keliai, gatvės	Kelių apsaugos zonas nustato Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (18 straipsnis); spec. žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose (19 straipsnis). Gatvių juostų plotį tarp raudonųjų linijų nustato STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“.	Kelių apsaugos zonų dydžiai: 1. Magistralinių kelių apsaugos zona – žemės juosta po 70 metrų į abi puses nuo kelio briaunų. 2. Krašto kelių apsaugos zona – žemės juosta po 50 metrų į abi puses nuo kelio briaunų. 3. Rajoninių kelių apsaugos zona – žemės juosta po 20 metrų į abi puses nuo kelio briaunų. 4. Vietinės reikšmės I, II ir III kategorijos kelių apsaugos zona – žemės juosta po 10 metrų į abi puses nuo kelio briaunų. 5. Vietinės reikšmės IV kategorijos kelių apsaugos zona – žemės juosta po 3 metrus į abi puses nuo kelio briaunų.

Valstybinės reikšmės keliai. Visi vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo plėtros teritorijų planavimo dokumentų rengimo, techninės dokumentacijos rengimo, statybos darbai valstybinės reikšmės kelių ir gatvių, kurios yra valstybinės reikšmės automobilių kelių tąsa, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu nustatytoje kelių apsaugos juostose ir zonose turi būti derinami su valstybinės reikšmės kelių ir jų įrenginius eksploatuojančia VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – LAKD).

Projektuojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą šalia valstybinės reikšmės kelių būtina vadovautis LR kelių įstatymu, priimtu LRS 1995-05-11, dokumento Nr. I-891, Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu LR aplinkos ministro ir LR susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. D1-11/3-3, 221 p., Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosiomis taisyklėmis BT ITK 09, patvirtintomis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2019-10-27 įsakymu Nr. V-329, Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklėmis KPT SDK 19, patvirtintomis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2019-01-25 įsakymu Nr. V-16 ir kt.

Reikalavimai projektuojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą šalia valstybinės reikšmės kelių:

- vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (inžinerinius tinklus) planuoti tik už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamosiose teritorijose sutampančių su gatvėmis, kurias valdo, naudoja ir jomis disponuoja Kelių direkcija) juostų ribų (esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių numatant inžinerinių komunikacijų koridorius ar nustatant servitutus);
- nustatant priemones ir apribojimus (geriamojo vandens tiekimo naudojamoms vandenvietėms, nuotekų valykloms, siurblinėms ir kitiems vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo įrenginiams) teritorijose prie valstybinės reikšmės kelių (kelių apsaugos zonose) įvertinti, kad nebūtų apsunkintos valstybinės reikšmės kelių plėtros galimybės ir priežiūros sąlygos;
- neplanuoti pastatų, atvirų vandens telkinių valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose;
- planuojamos inžinerinės infrastruktūros (inžinerinių tinklų) sankirtų su valstybinės reikšmės keliais įrengimą planuoti tik uždaru būdu;

- vandens nuvedimas turi būti planuojamas ne į valstybinės reikšmės kelių vandens nuleidimo įrenginius;
- įvažiavimą ir išvažiavimą iš planuojamų objektų numatyti tik iš vietinės reikšmės kelių (gatvių), naudojant valstybinės reikšmės keliuose jau esamas, teisėtai įrengtas sankryžas/nuovažas. Naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuoti.

Esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių kloti planuojamus inžinerinius tinklus, turi būti numatyti inžinerinės infrastruktūros koridoriai ar nustatyti servitutai, rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (detaliuosius ir/ar specialiuosius planus) ir/ar statybos (techninius) projektus.

3.5. Apribojimai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros įrengimui

Rengiant Biržų rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano sprendinių keitimą, įvertinti objektai, kuriems LR įstatymais ir kitais teisės aktais nustatomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos bei kuriuose ribojama ūkinė veikla:

- saugomos teritorijos;
- nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių objektai ir teritorijos;
- požeminio ir paviršinio vandens telkiniai; potvynių rizika; šiaurės Lietuvos karstinis regionas;
- miškai;
- žemės gelmių išteklių telkiniai ir kt.

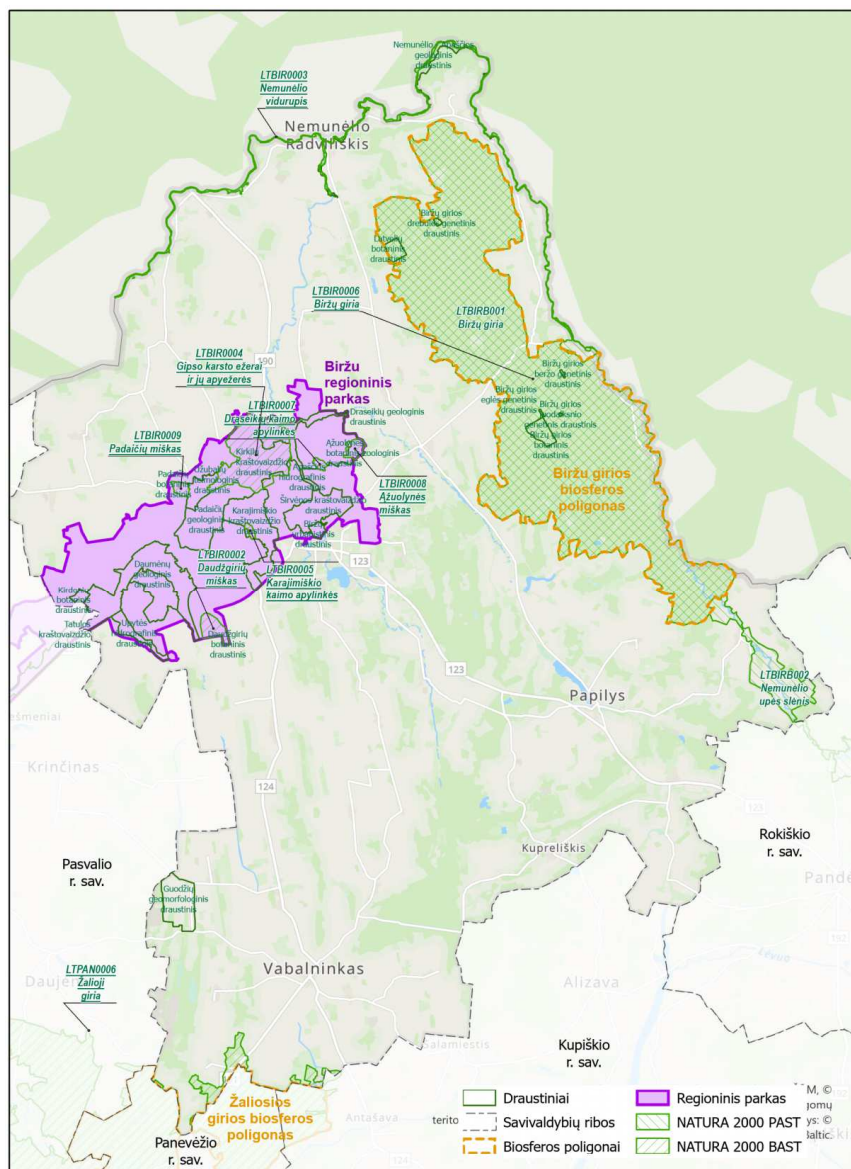
Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų paskirtis yra užtikrinti gamtinių ir kultūros paveldo kompleksų bei objektų apsaugą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinę įvairovę ir genofondą, gamtos išteklių atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos paveldo ir kultūros paveldo vertybių apsaugą.

LR saugomų teritorijų įstatymas reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų keitimo, statuso pakeitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų (BAST – buveinių apsaugai svarbios teritorijos, PAST – paukščių apsaugai svarbios teritorijos) bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos juose reglamentavimą.

Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoje bei šalia šių teritorijų esančios saugomos teritorijos bei gamtos paveldo objektai yra pažymėti plėtros (specialiojo) plano keitimo grafinėje dalyje (skaitmeninių duomenų informacijos šaltinis – www.vstt.lt).

Gyvenvietėms, patenkančioms į saugomas teritorijas, teritorinės plėtros (naujų statinių statybos) nenumatyta, išskyrus priemones, kurios užtikrintų būtiną esamų gyventojų aprūpinimą inžinerine infrastruktūra, t.y. inžinerinių tinklų rekonstrukcija bei naujų tinklų tiesimas numatomas tik užstatytoms teritorijoms aptarnauti.

3.1.pav. Saugomų teritorijų sistema

Viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose, patenkančiose į saugomas teritorijas, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra planuojama urbanizuotose teritorijose, prisilaikant aplinkosauginių reikalavimų. Saugomos teritorijos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal LR saugomų teritorijų bei kitus įstatymus, reglamentuojančius veiklą saugomose teritorijose, Gamtinio karkaso nuostatus, planavimo dokumentus, saugomų teritorijų, jų zonų, teritorijos dalių ar paveldo objektų tipinius ir (ar) individualius apsaugos reglamentus ir kt. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės saugomos vadovaujantis ES gamtos buveinių, laukinės augmenijos bei gyvūnijos direktyva (92/43/EEC), kitais minėtas teritorijas reglamentuojančiais teisės aktais.

3.7.lentelė.VGVNT teritorijos saugomų teritorijų atžvilgiu

Regioninis parkas	Draustinis	PAST/BAST teritorija	Urbanizuota teritorija (kaimas, miestelis, miestas)	Infrastruktūros plėtros kryptis numatoma teritorijos daliai, patenkančiai į saugomos teritorijos ribas	Pastaba
Biržų RP	Biržų urbanistinis draustinis	-	Biržų miestas, Biržų k.	Biržų miesto aglomeracija – VGVNT teritorijos dalis, kurioje numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.	Dalis Biržų miesto aglomeracijos, patenkančios į Biržų RP, sutampa su gyvenamosios paskirties ir rekreacinio prioriteto zonomis*.
Biržų RP	-	-	Pabiržė-Naciūnai	I - infrastruktūros plėtros kryptis – VGVNT teritorijos dalis, kurioje numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.	Teritorija sutampa su gyvenamosios paskirties prioriteto zona*.
Biržų RP	-	-	Likėnai	I - infrastruktūros plėtros kryptis – VGVNT teritorijos dalis, kurioje numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.	Teritorija sutampa su rekreacinio prioriteto zona, maža dalis patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną*.
Biržų RP	-	-	Kirdonys	I - infrastruktūros plėtros kryptis – VGVNT teritorijos dalis, kurioje numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.	Teritorija sutampa su rekreacinio prioriteto zona, dalis patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną. Esamos urbanizuotos Tatulos kraštovaizdžio draustinio dalys (~3.34 ha ir 0,8 ha plotu ties Gurių g. ir Žalgirio g.) įtraukiamos į VGVNT teritoriją*.
-	-	LTBIR0003 Nemunėlio vidurupis	Germaniškis	II - infrastruktūros plėtros kryptis – paliekamas esamas individualus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas.	I-mos infrastruktūros plėtros krypties teritorija į buveinių apsaugai svarbios teritorijos Nemunėlio vidurupis (LTBIR0003) ribas nepatenka.
-	Nemunėlio-Apaščios geologinis draustinis	LTBIR0003 Nemunėlio vidurupis	Nemunėlio Radviliškis	II - infrastruktūros plėtros kryptis – paliekamas esamas individualus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas.	I-mos infrastruktūros plėtros krypties teritorija į buveinių apsaugai svarbios teritorijos Nemunėlio vidurupis (LTBIR0003) ir Nemunėlio-Apaščios geologinio draustinio ribas nepatenka.

-	-	LTBIRB002 Nemunėlio upės slėnis	Kvetkai	I - infrastruktūros plėtros kryptis – VGVNT teritorijos dalis, kurioje numatyta centralizuota vandens tiekimo ir/arba centralizuota nuotekų tvarkymo infrastruktūra.	Į paukščių apsaugai svarbios teritorijos LTBIRB002 Nemunėlio upės slėnis ribas nedideliu plotu patenka Kvetkų kaimo viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos jau esamose užstatytose kaimo teritorijose. Kaimo dalyje, patenkančioje į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritoriją nauji nuotekų valymo įrenginiai ir nuotekų išleistuvai neplanuojami.
---	---	---------------------------------------	---------	---	---

*Vadovaujantis Biržų regioninio parko tvarkymo planu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2010-01-28 įsakymu Nr. D1-83, rengiamo specialiojo plano sprendiniai atitinka Tvarkymo plano Gyvenamųjų vietovių infrastruktūros ir plėtros kryptis:

- 27. *Pagrindinis gyvenamųjų vietovių infrastruktūros plėtros Biržų regioniniame parke principas – kompaktiškų gyvenviečių renovacija ir infrastruktūros tobulinimas, siekiant geriau patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes;*
- 28. *Skatinama įrengti šiuolaikinę technologijos lygį atitinkančius inžinerinius tinklus kompaktiškose regioninio parko gyvenamosiose vietovėse.*

Vykdamas inžinerinių tinklų rekonstrukciją ir/ar planuojamų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą gyvenvietėse, patenkančiose į Biržų regioninį parko gyvenamosios paskirties ir rekreacinio prioriteto zonas, vadovaujamas:

- Biržų regioninio parko ir jo zonų ribų planu, patvirtintu LR Vyriausybės 2009-12-02 nutarimu Nr. 1606;
- Biržų regioninio parko tvarkymo planu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2010-01-28 įsakymu Nr. D1-83;
- Biržų regioninio parko apsaugos reglamentais, patvirtintais LR aplinkos ministro 2010-07-30 įsakymu Nr. D1-686.

Oficiali informacija ir statistiniai duomenys apie saugomas teritorijas yra Saugomų teritorijų kadastre, kuriame registruojamos saugomos teritorijos, išskyrus kultūros paveldo objektus, taip pat jame pagal atskirus sąrašus registruojamos savivaldybių tarybų įsteigtos saugomos teritorijos (draustiniai, paveldo objektai). Saugomų teritorijų kadastro interneto svetainė: <http://stk.am.lt>.

Gamtinio karkaso teritorijos

Gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Gamtinio karkaso teritorijose veikla gali būti vykdoma tik įvertinus jos poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numčius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Gamtiniame karkase apribojimus nustato LR aplinkos apsaugos įstatymas, LR saugomų teritorijų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai bei eilė kitų, veiklą gamtiniame karkase reglamentuojančių dokumentų. Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ir/ar techninius/darbo projektus, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklai turi būti planuojami numatytose urbanizuotose ir ar urbanizuojamose teritorijose, gatvių raudonosiose linijose.

Nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijos

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama ūkinė veikla reglamentuojama LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis šio įstatymo ir Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose apsaugos reglamentuose, tvirtinamuose vyriausybės ir individualiuose apsaugos reglamentuose, parengtuose ir patvirtintuose kultūros ministro nustatyta tvarka. Kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus. Kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planas yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame nustatomi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje paveldosaugos reikalavimai bei kultūros paveldo vietovės ir jos apsaugos zonos ribos (3 dalis).

Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ir techninius/darbo projektus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklai planuojami, atsižvelgiant į kultūros paveldo tvarkybos reglamentus – privalomųjų tvarkybos norminių dokumentų, nustatančių darbų planavimo, projektavimo, vykdymo ir su tvarkyba susijusių procedūrų atlikimo taisyklės ir reikalavimus, užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą, sistemos dalis.

Kultūros paveldo objektuose ir vietovėse, siekiant nepažeisti vertingųjų savybių, nustatytų Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra sprendžiama individualiai (konkrečiam kultūros paveldo objektui ir vietai).

Specialiosios žemės naudojimo sąlygos kultūros paveldo objektų teritorijose, kultūros paveldo vietovėse ir (ar) jų apsaugos zonose nurodytos LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V sk., 60 str.

Plėtros (specialiojo) plano sprendiniai neprieštarauja kultūros vertybių apsaugą, naudojimą ir tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais nustatytiems reikalavimams.

Žemės judinimo ar kasimo darbai Kultūros paveldo objektuose, kurių vertingųjų savybių pobūdis – archeologinis, teritorijose, privaloma vykdyti paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01.2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“, nuostatas.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinė apsauga numatyta vadovaujantis LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi - jei atliekant statybos ar kitokius darbus bus aptikta archeologinių radinių ar kitų nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padalinii.

Biržų rajono savivaldybėje esančių kultūros paveldo objektų ir teritorijų sąrašas pateikiamas 1 priede ir grafiniame dalyje. Pateikiamas kultūros paveldo objektų ir teritorijų sąrašas nėra baigtinis, kadangi Kultūros vertybių registro (KVR) duomenys yra nuolat pildomi, atnaujinant apskaitos dokumentaciją. Atsižvelgiant į tai, rengiant planavimo ar techninius/darbo projektus, būtina vadovautis <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search> pateikta aktualia informacija.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos

Vandenviečių apsaugos zonos ir jų sudėtinės dalys nustatomos, vadovaujantis Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2015-12-14 d. įsakymu Nr. D1-912.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 11 sk. 106 straipsnis.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos nustatomos vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr. 540.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 sk. 99 straipsnis.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 8 sk. 100 straipsnis.

Šis straipsnis numato, kad paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje nedraudžiama statyti hidrotechnikos statinių, vandens matavimo stočių, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginių ir statinių, požeminio vandens vandenviečių, vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą kertančių inžinerinių tinklų.

Potvynių rizika

Įgyvendinant Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano sprendinius, būtina vadovautis Potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapiams (<http://potvyniai.aplinka.lt/potvyniai/>) bei taikyti potvynių rizikos valdymo planuose numatytas priemones.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas potvynių grėsmės teritorijose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 10 sk. 104 straipsnis.

Esami ir planuojami nuotekų valymo įrenginiai ir vandenvietės nepatenka į potvynių rizikos teritorijas.

Šiaurės Lietuvos karstinis regionas

Biržų rajono teritorija yra Šiaurės Lietuvos karstiniame regione, kurio teritorija yra nustatyta LR Vyriausybės 1991-12-24 nutarimu Nr. 589 „Dėl priemonių Šiaurės Lietuvos karstinio regiono gyvenamajai aplinkai ir ekologiškai būklei pagerinti“. Šiaurės Lietuvos karstinis regionas ir jame taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nurodytos LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (12 sk.107/108 straipsniai).

Savivaldybė	Kadastro vietovė / kadastro vietovės kodas
Biržų rajono teritorija, esanti karstiniame regione	Anciškių/3601, Biržų miesto/3604, Butniūnų/3606, Germaniškių/3610, Juostaviečių/3612, Kirdonių/3615, Mieliūnų/3635, Nemunėlio Radviliškio/3638, Obelaukių/3643, Pabiržės/3645, Pačeriaukštės/3655, Pasvaliečių/3653, Rinkuškių/3663, Šukionių /3675, Totorių/3680, Užušilių/3683

Plėtros (specialiojo) plano sprendiniai karstiniams reiškiniams ir jų išplitimui reikšmingos įtakos neturės, nes visa vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra planuojama urbanizuotose ir/ar urbanizuojamose teritorijose – susisiekimo ir/ar inžinerinės infrastruktūros koridoriuose.

Mišakai

Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal LR Miškų įstatymo nuostatas bei parengtus miškotvarkos projektus, darbų vykdymui būtina gauti Regiono aplinkos apsaugos departamento ir miškų urėdijų pritarimą.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas miško žemėje reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 sk. 95 straipsnis.

LR miškų įstatymo 11 straipsnis numato, kad miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis inžinerinės infrastruktūros teritorijoms, apimančioms komunikacinius koridorius, inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas ir aptarnavimo objektus, formuoti, jei tai yra numatyta bendruosiuose planuose. Kadangi miško žemė nėra skirta statyti gyvenamuosius ar visuomeninius pastatus, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo poreikis šioje žemėje nebus vystomas ir plėtros (specialiojo) plano keitimo sprendiniai šioms plotams netaikomi.

Saugotini medžiai ir krūmai

Vystant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą vadovautis Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atveju, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-87 ir Želdinių apsaugos, vykdant statybos darbus, taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. D1-193 bei minėtų dokumentų vėlesniais pakeitimais.

Žemės gelmių ištekliai

Numatant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros statinius, būtina įvertinti, ar jie nepatenka į Žemės gelmių registre nurodytus kietųjų naudingųjų iškasenų telkinių teritorijas ar potencialių taršos židinių sanitarinės apsaugos zonas ir vadovautis atitinkamomis LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas žemės gelmių išteklių telkiniuose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 sk. 109 straipsnis.

Melioracijos statiniai

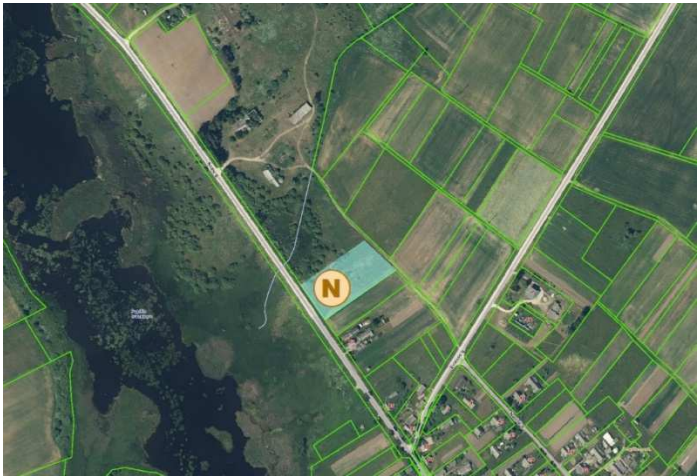
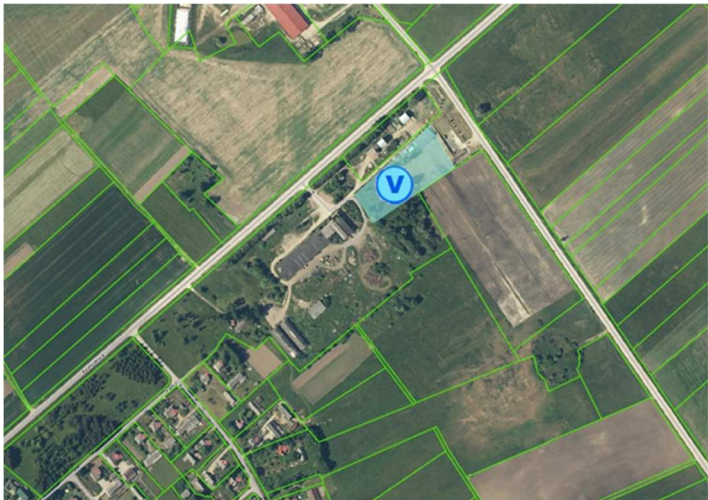
Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas melioruotoje žemėje reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2 sk. 92 straipsnis, melioracijos statinių apsaugos zonose - 2 sk. 94 straipsnis.

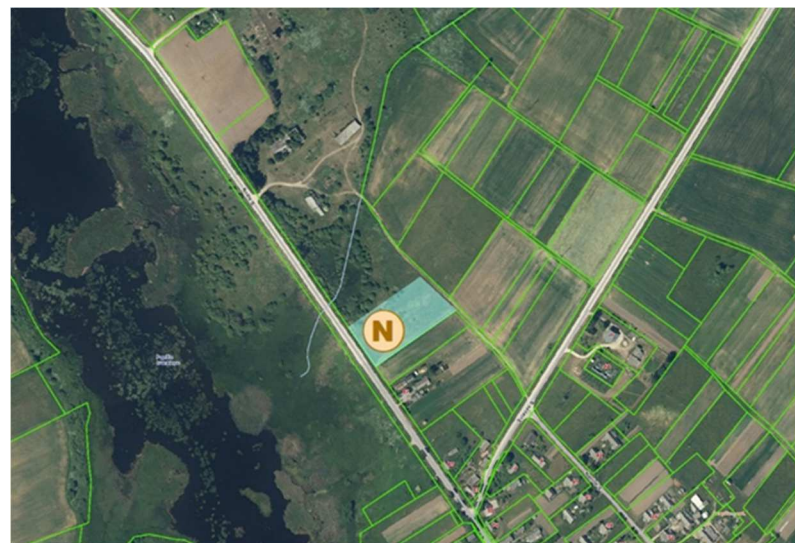
3.6. Teritorijos rezervavimas infrastruktūros įrenginių statybai

Siekiant įgyvendinti šio plano sprendinius, numatoma rezervuoti teritorijas vandenvietei bei 3- jų nuotekų valymo įrenginių statybai. Vandenvietės Parovėjos k. ir nuotekų valymo įrenginių (toliau - NVĮ) Papilio mstl., Kilučių k. įrengimui rezervuojami laisvos valstybinės žemės sklypai. NVĮ Parovėjos k. - privati žemė t.y. reikės paimti žemės sklypą ar jos dalį visuomenės poreikiams. Naujai suformuotų sklypų žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.

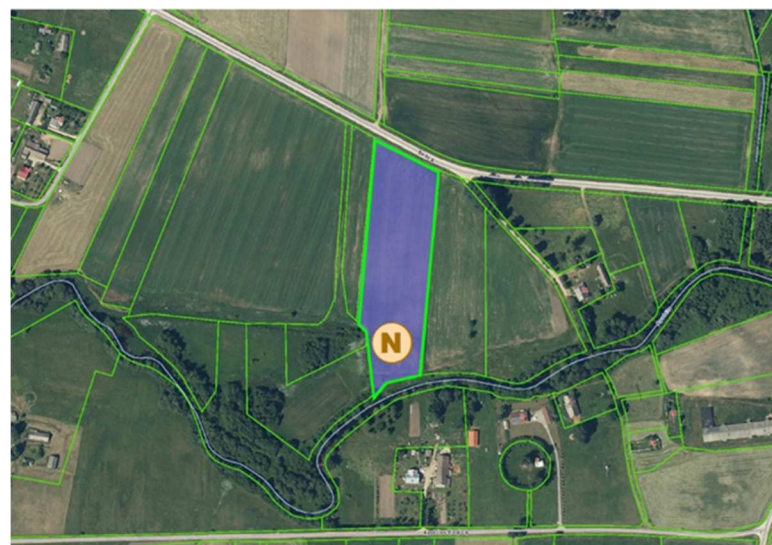
Informacija apie laisvos valstybinės žemės teritorijas ar privačius sklypus, kurie rezervuojami infrastruktūros vystymui pateikti 3.8 lentelėje.

3.8. lentelė. Teritorijų rezervavimas vandenvietėms ir nuotekų valymo įrenginiams

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	Įrenginys	Rezervuojamo sklypo plotas, ha	Laisva valstybinė žemė / privatus sklypas
1.	Papilio mst.	Nuotekų valymo įrenginiai	0,5	Laisva valstybinė žemė
				
2.	Parovėjos k. Parovėjos sen.	Vandenvietė	0,5	Laisva valstybinė žemė
				
3.	Parovėjos k. (Parovėjos sen.)	Nuotekų valymo įrenginiai	0,5	Privatus sklypas (unikalus Nr. 4400-0630-9706; kadastro Nr.3650/0004:96 Parovėjos k.v.). Plotas – 0,8100 ha.

3.	Kilučių k. (Širvėnos sen.)	Nuotekų valymo įrenginiai	0,5	Nuosavybės teisė: Lietuvos Respublika. Valstybinės žemės patikėjimo teisė: NŽT prie ŽŪM. Sudaryta nuomos sutartis. Sklypas (unikalus Nr. 4400-4853-4007; žemės sklypo kad. Nr. 3643/0006:206 Obelaukių k.v.). Plotas – 1,9875 ha.
----	-------------------------------	------------------------------	-----	---

Vandenviečių / nuotekų valymo įrenginių teritorijų rezervavimui, įstatymų nustatyta tvarka, reikia atlikti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras.

Žemės paėmimą visuomenės poreikiams reglamentuoja (Duomenų šaltinis: <http://www.nzt.lt/go.php/lit/Zemes-paemimas-visuomenes-poreikiamas>):

1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnis.
2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.100 – 4.102 straipsniai, 6.563 straipsnis.
3. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 12 dalis, 8 straipsnio 8 dalis, 9 straipsnio 15 dalis, 32 straipsnio 3 dalies 8 punktas, 45–48 straipsniai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-08-25 nutarimas Nr.924 „Dėl Žemės paėmimo visuomenės poreikiams taisyklių ir Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

5. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2014-12-17 įsakymas Nr. 1P-(1.3.)-489 „Dėl žemėtvarkos planavimo dokumentų erdviųjų objektų specifikacijos patvirtinimo“.

3.7. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsena

Patvirtinus planą, planavimo organizatorius arba jo įgaliotas asmuo, atlikdamas sprendinių įgyvendinimo stebėseną, nuolat kaupia ir analizuoja informaciją apie gyvenamųjų vietovių, kuriose renovuota/pastatyta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir (ar) jos sistemų skaičių, prisijungusių gyventojų ir gyventojų, kuriems sudaryta galimybė prisijungti prie naujai įrengtų geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų tvarkymo infrastruktūros skaičių, investicijų poreikį, teritorijos raidos tendencijas ir jų įtaką plano sprendinių įgyvendinimui bei parengia stebėsenos ataskaitą. Stebėsenos ataskaita rengiama už kiekvienus metus. Parengta ataskaita skelbiama savivaldybės interneto svetainėje.

Planavimo organizatorius ar jo įgalioti asmenys kas 10 metų įvertina ar geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plane nustatyta aglomeracijos riba atitinka realią situaciją ir, esant poreikiui, inicijuoja minėto plano keitimą.

1 PRIEDAS

NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ SĄRAŠAS

Unikalus Nr.	Pavadinimas	Statusas (r. - registrinis, p. - paminklas, v.s. - valstybės saugomas.)	Adresas
10483	Biržų pilis	p.	Radvilos g. 3, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
10484	Pastatų komplekso namas	v.s.	Vytauto g. 23, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
10485	Poeto Juliaus Janonio-Vaidilos Ainio gimtosios sodybos vieta	r.	Beržinių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
10486	1863 m. sukilimo Gudiškio mūšio vietos kompleksas	v.s.	Gudiškio k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
10488	Rašytojo Balio Sruogos sodyba	v.s.	Baibokų k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
10816	Astravo dvaro sodybos rūmai	p.	Astravo g. 17, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
10817	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	r.	Vytauto g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
10818	Biržų žydų - holokausto aukų kapas	r.	Paežerių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
10822	Poeto, vertėjo Stanislovo Dagilio kapas	v.s.	Peleniškių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
10823	Antrojo pasaulinio karo Sovietų sąjungos karių palaidojimo vieta	r.	Nemunėlio Radviliškio mstl., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
10826	Dailininko Petro Kalpoko sodyba	v.s.	Vanagynės k., Papilio sen., Biržų r. sav.
10827	Papilio dvaro sodybos ponų namas	r.	Kaštonų g. 1, Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
10828	1863 m. sukilėlių kapas, vad. Anglių kalnu	v.s.	Balzieriškio k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
10829	Boriso Dauguviečio sodybos liekanos	v.s.	Dauguviečių vs., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
10830	Knygnešio Jurgio Bielinio gimtosios sodybos vieta	r.	Purviškių I k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
10831	Knygnešio, publicisto Jurgio Bielinio kapas	v.s.	Suosto k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
10832	Namas	r.	S. Nėries g. 4, Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
10833	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	r.	S. Nėries g., Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
11282	Skrebiškio buv. dvaro sodybos fragmentai	r.	Skrebiškio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
11839	Lietuvos partizanų kapas	r.	Švyturio g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
11862	Užubalių kaimo Holštenų šeimos senosios kapinės	v.s.	Užubalių k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.

11874	Nemunėlio Radviliškio žydų žudynių vieta ir kapas	v.s.	Pagojų k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
12064	Biržų, Astravo kapinynas	r.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
1308	Kapinių koplyčios ir vartų kompleksas	v.s.	Dilių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
1309	Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	v.s.	Radvilos g. 5, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
1310	Kuprelišio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios komplekso šventoriaus tvora su vartais ir varteliais	v.s.	Kuprelišio mstl., Papilio sen., Biržų rajono sav.
1311	Gulbinų kaimo pradinės mokyklos pastatas	r.	Pauliaus Drevinio g. 10, Gulbinų k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
1312	Klebonijos ir bažnyčios pastatų kompleksas	v.s.	Bažnyčios a. 7, Pabiržės mstl., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
1313	Papilio evangelikų reformatų bažnyčios statinių komplekso evangelikų reformatų bažnyčia	v.s.	Rožių g. 42, Papilio mstl., Papilio sen., Biržų rajono sav.
1314	Jasiuliškių kaimo kapinių koplyčios ir vartų kompleksas	v.s.	Jasiuliškių k., Vabalninko sen., Biržų rajono sav.
1315	Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios ansamblis	v.s.	S. Nėries g. 2, Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
15824	Pastatas	v.s.	J. Bielinio g. 1, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
16596	Mieleišių kaimo kapinių koplyčia	r.	Mieleišių k., Širvėnos sen., Biržų rajono sav.
16621	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	r.	Grumšlių k., Pačeriaukštės sen., Biržų rajono sav.
16730	Poeto, 1863 m. sukilėlio Juliaus Anusavičiaus kapas	v.s.	Daumėnų k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
16785	Poeto, dramaturgo Kazio Binkio gimtinės vieta	v.s.	Gudelių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
17073	Biržų istorinė dalis	r.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
1905	Biržų piliavietė	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
1907	Klausučių piliakalnis	p.	Klausučių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
1908	Rinkuškių, Juodelių piliakalnis, vad. Velniakalniu	p.	Rinkuškių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
1909	Skrebiškių alkakalnis vad. Bažnyčios kalnu	v.s.	Biržų r. sav. teritorija k., Biržų r. sav.
1916	Kadarų akmuo su dubenėliais ir ženklais	r.	Kadarų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
1917	Papilio įtvirtinta dvarvietė	p.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
1918	Žiobų piliakalnis	p.	Žiobų k.(negalioja nuo 1999.01.01), Biržų r. sav.
1919	Putrių akmuo, vad. Velnio laipteliais	v.s.	Putrių k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
1923	Ančiškių akmuo su "Velnio pėda"	v.s.	Ančiškių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
1924	Vabalninko kapinynas vad. Milžinkapiai	v.s.	Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.

20039	Juliaus Janonio p.	v.s.	J. Janonio a., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
20572	Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios statinių kompleksas	v.s.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
20611	Borovskių šeimos antkapinis paminklas	r.	Pabiržės mstl., Pabiržės sen., Biržų rajono sav.
2063	Knygnešio Prano Verklio kapas	v.s.	Kęstučio g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
21542	1918 m. vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Alfonso Petrulio ir Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko Vytauto Petrulio gimtosios sodybos vieta	v.s.	Kateliškių k., Vabalninko sen., Biržų rajono sav.
21543	Inžinieriaus Ernesto Galvanausko sodybos vieta	v.s.	Zizonių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
21663	Zizonių kaimo senosios kapinės	v.s.	Zizonių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
21898	Siaurojo geležinkelio kompleksas	v.s.	Panevėžio m., Panevėžio miesto sav.
21902	Siaurojo geležinkelio komplekso Biržų stotis	v.s.	Stoties g. 7, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
21903	Siaurojo geležinkelio komplekso Biržų stoties pirmas prekių sandėlis	v.s.	Stoties g., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
21904	Siaurojo geležinkelio komplekso Biržų stoties depo pastatas	v.s.	Stoties g. 9A, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
21905	Siaurojo geležinkelio komplekso Biržų stoties vandens bokštas	v.s.	Stoties g., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
21906	Siaurojo geležinkelio komplekso Biržų stoties bagažinė	v.s.	Stoties g. 9, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
21907	Siaurojo geležinkelio komplekso Gulbinų stotis	v.s.	Gulbinų k., Pabiržės sen., Biržų rajono sav.
21908	Siaurojo geležinkelio komplekso Kraštų stotis	v.s.	Užugulbinės k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
22072	Lietuvos nepriklausomybės akto signataro, visuomenės, kultūros veikėjo Jokūbo Šerno kapas	p.	Nemunėlio Radviliškis, Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
22434	Biržų banko statinių komplekso bankas	v.s.	Kęstučio g. 10, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22801	Pastatas	v.s.	S. Dagilio g. 8, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22835	Biržų pilies rūmai	p.	Radvilos g. 3, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22836	Biržų pilies tiltas	p.	Radvilos g. 3, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22837	Biržų pilies vartų liekanos	p.	Radvilos g. 3, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22842	Dailininko Petro Kalpoko sodybos namas	v.s.	Vanagynės k., Papilio sen., Biržų r. sav.

22843	Dailininko Petro Kalpoko sodybos klėtis	v.s.	Vanagynės k., Papilio sen., Biržų r. sav.
22844	Dailininko Petro Kalpoko sodybos tvartas	v.s.	Vanagynės k., Papilio sen., Biržų r. sav.
22847	Boriso Dauguviečio sodybos liekanų klėtelė	v.s.	Dauguviečių vs., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
22848	Boriso Dauguviečio sodybos liekanų baseinas	v.s.	Dauguviečių vs., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
22881	Pastatų kompleksas	v.s.	Vytauto g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
22882	Pastatų komplekso arklidė	v.s.	Vilniaus g. 12A, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
23135	1918 m. vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jokūbo Šerno gimtosios sodybos vieta	v.s.	Jasiškių k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
23165	Pagirių kaimo koplytėlė	v.s.	Pagirių k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
23631	Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios komplekso bažnyčia	v.s.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
23632	Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios komplekso varpinė	v.s.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
24812	Nemunėlio Radviliškio tiltas	v.s.	Nemunėlio Radviliškio mstl., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
25941	Astravo dvaro sodybos sargo namas	p.	Astravo g. 13, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
25942	Astravo dvaro sodybos tiltas	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
25943	Astravo dvaro sodybos vartų stulpai	p.	Astravo g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
25944	Astravo dvaro sodybos tiltas-užtvanka	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
25945	Astravo dvaro sodybos vandens malūnas	p.	Astravo g. 20, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
25946	Astravo dvaro sodybos parkas	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
27093	Drąseikių kapinynas	v.s.	Drąseikių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
27604	Biržų banko statinių kompleksas	v.s.	Kęstučio g. 10, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
27605	Biržų banko statinių komplekso tvora su vartais	v.s.	Kęstučio g. 10, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
27606	Biržų banko statinių komplekso ūkinis pastatas	v.s.	Kęstučio g. 10, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
2811	Krauklių stiklo gaminių dirbtuvės vieta, vad. Stiklo pečiumi	p.	Krauklių k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
29612	Nepriklausomybės kovų dalyvio Jono Variakojo gimtosios sodybos vieta	v.s.	Rinkuškių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
29613	Generolo Kazio Ladigos gimtinės vieta	v.s.	Iškonų k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
29618	Vanagiškio akmuo su ženklais	v.s.	Papilio sen., Biržų r. sav.

29835	Biržų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios statinių kompleksas	v.s.	Radvilos g. 5, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
29836	Šventoriaus tvora su vartais	v.s.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
29837	Papilio evangelikų reformatų bažnyčios statinių kompleksas	v.s.	Rožių g. 42, Papilio mstl., Papilio sen., Biržų r. sav.
29838	Papilio evangelikų reformatų bažnyčios statinių komplekso šventoriaus tvora su vartais	v.s.	Rožių g., Papilio mstl., Papilio sen., Biržų r. sav.
29839	Kuprelišio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios kompleksas	v.s.	Kupiškio g. 12, Kuprelišio mstl., Papilio sen., Biržų rajono sav.
29840	Kuprelišio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios komplekso Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	v.s.	Kuprelišio mstl., Papilio sen., Biržų r. sav.
29841	Kuprelišio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios komplekso varpinė	v.s.	Kuprelišio mstl., Papilio sen., Biržų r. sav.
31435	Lietuvos partizano Petro Flanderio kapas	r.	Jokūbiškių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
31605	Kvetkų mokyklos pastatas	r.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
31612	Trišakių akmuo, vad. Batakmeniu, Čebatoriumi	r.	Trišakių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
31902	Lietuvos partizanų kapas	r.	Rožių g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
31903	Lietuvos partizanų kapas	r.	Gerkiškių k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
31909	Lietuvos partizanų Petro Skeberdžio ir Kosto Kėželio kapas	r.	Šimpeliškių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
31912	Lietuvos partizanų kapas	r.	Geidžiūnų k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
31913	Lietuvos valstybės veikėjo Konstantino Šakenio kapas	r.	S. Nėries g., Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
31915	Lietuvos kario Anupro Sargūno kapas	r.	Butniūnų k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
31916	Lietuvos kariuomenės karininko Jono Nastopkos kapas	v.s.	J. Nastopkos g., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
3219	Biržų senojo miesto vieta	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
32306	Vabalninko sinagogų pastatų kompleksas	r.	Pirties g. 3, 4, Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
32394	1941 m. birželio sukilėlių ir sovietinio teroro aukų kapai	r.	Kęstučio g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
32395	Lietuvos partizanų kapas	r.	S. Nėries g., Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
32509	Lietuvos partizanų Jono ir Emilio Palšių kapas	r.	Nausėdžių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
32510	Lietuvos partizanų Juliaus Valainio ir Voldžio Jasiūno kapas	r.	Pardambių vs., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
32511	Lietuvos partizanų kapas	r.	Lamokėlių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
32512	Lietuvos partizano Jono Januškos kapas	r.	Skrebiškių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32513	Lietuvos partizano Edvardo Dūdės kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.

32514	Lietuvos partizano Viktoro Variakojo kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32515	Lietuvos partizano Albino Vitarto kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32516	Lietuvos partizano Petro Zabarausko kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32517	Lietuvos partizano Jono Binkio kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32518	Lietuvos partizanų Povilo Medelinsko, Jono ir Petro Balčiūnų kapai	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32519	Lietuvos partizano Jurgio Suveizdžio kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32520	Lietuvos partizano Petro Galvanausko kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32521	Lietuvos partizano Petro Dagio kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32522	Lietuvos partizano Petro Lapinsko kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32523	Lietuvos partizano Juozo Venslovo kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32524	Lietuvos partizano Benjamino Mališausko kapas	r.	Satkūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32525	Lietuvos partizano Adolfo Šleivos kapas	r.	Žvirblių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32526	Lietuvos partizanų Jono ir Juozo Bičiūnų kapas	r.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32527	Lietuvos partizano Prano Pavilionio kapas	r.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32528	Lietuvos partizano Danieliaus Karaliūno-Karaliaus ir partizanų ryšininko Povilo Tabulevičiaus kapas	r.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32529	Lietuvos partizano Jono Vėjelio kapas	r.	Žvagičių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32530	Lietuvos partizano Povilo Januševičiaus kapas	r.	Gajūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32531	Lietuvos partizano Jurgio Štraito kapas	r.	Gajūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32532	Lietuvos partizano Vinc Korsako kapas	r.	Gajūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32533	Lietuvos partizano Vlado Lukšės kapas	r.	Gajūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32534	Lietuvos partizano Viktoro Pavilionio kapas	r.	Gajūnų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32535	Lietuvos partizano Alfonso Juškos kapas	r.	Suosto k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
32536	Lietuvos partizano Jokūbo Katino kapas	r.	Suosto k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
32537	Lietuvos partizano Jono Bagdono kapas	r.	Kuldūnų k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
32538	Lietuvos partizano Jono Variakojo kapas	r.	Mantvydiškio k., Papilio sen., Biržų r. sav.

32539	Lietuvos partizano Jono Šlėgerio kapas	r.	Svidžių k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
32543	Lietuvos partizano Jono Plepio kapas	r.	Beržinių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
32544	Lietuvos partizano Petro Grabužio kapas	r.	Šilėnų k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
32545	Lietuvos partizano Jono Pranevičiaus kapas	r.	Kuprių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
32546	Lietuvos partizano Petro Suveizdžio kapas	r.	Kubilių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32547	Lietuvos partizano Petro Medelinsko kapas	r.	Skrebiškių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32548	Lietuvos partizanų Antano ir Kazio Zabarauskų kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32549	Lietuvos partizano Petro Mitro kapas	r.	Dukurnių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
32883	Sovietinio teroro aukų Alfonso Balčikonio ir Juozo Živatkausko kapas	r.	Kęstučio g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
32884	Lietuvos partizano Viliaus Gatavynos kapas	r.	Lyglaukių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
32885	Lietuvos partizano Jono Kairio kapas	r.	Lyglaukių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
32886	Lietuvos partizano Povilo Šepečio kapas	r.	Lyglaukių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
32887	1941 m. birželio sukilėlių kapas	r.	Smilgių k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
32888	1941 m. birželio sukilėlio Leandro Nemanio kapas	r.	Mieleišių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
32889	Lietuvos partizanų kapas	r.	Deikiškių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
32890	Lietuvos partizano Leono Zajarsko kapas	r.	Smilgių k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
32891	Lietuvos partizano Antano Ajučio kapas	r.	Šniukščių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
32902	Lietuvos partizanų Alfonso, Alfredo, Mindaugo Užbalių kapas	r.	Kupreliškis, Papilio sen., Biržų r. sav.
32903	Lietuvos partizano Vytauto Kaupo kapas	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
33182	Varniūnų senosios kapinės	r.	Varniūnų k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
33496	Astravo dvaro palivarko sodyba	r.	Astravo g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
33529	Lietuvos politikų, kultūros ir visuomenės veikėjų Jono ir Martyno Yčų gimtosios sodybos atmintina vieta	r.	Šimpeliškių k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
33544	Vyčio apygardos Žaliosios rinktinės Pilėnų tėvūnijos partizanų vado Stepono Giedriko-Giriečio kautynių ir žūties vieta	r.	Balzieriškio k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
33546	Lietuvos partizanų slėptuvės-bunkerio vieta	r.	Eglynės vs., Parovėjos sen., Biržų r. sav.

33672	Lietuvos partizanų kapai	r.	Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.
33700	Lietuvos partizano Liudviko Šerno kapas	r.	Peleniškių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
33701	Lietuvos partizanų Alfredo Kudūkio ir Povilo Tuomo kapas	r.	Mickūnų k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
33702	Lietuvos partizano Adolfo Vileišio kapas	r.	Deikiškėlių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
33703	Lietuvos partizano Kazio Galvanausko kapas	r.	Skrebiškių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
33704	Lietuvos partizano Edvardo Bičiūno kapas	r.	Kvetkų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
34286	Muoriškių pilkapių vieta	r.	Muoriškių k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
34287	Muoriškių pilkapių vieta II	r.	Tabokinės k., Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
36649	Biržų evangelikų reformatų bažnyčios statinių kompleksas	r.	Reformatų g. 3, 3A, 5, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
37343	Papilio dvaro sodybos kumetynas	r.	Kaštonų g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37344	Papilio dvaro sodybos arklidės pastato liekanos	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37345	Papilio dvaro sodybos kalvė	r.	Kaštonų g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37346	Papilio dvaro sodybos bravoro pastato liekanos	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37347	Papilio dvaro sodybos grūdų sandėlis	r.	Kaštonų g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37348	Papilio dvaro sodybos pirmas sandėlis	r.	Kaštonų g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37349	Papilio dvaro sodybos virtuvė	r.	Kaštonų g. 3, Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37350	Papilio dvaro sodybos svirnas-vežiminė	r.	Kaštonų g., Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37351	Papilio dvaro sodybos tvartas	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37352	Papilio dvaro sodybos antras sandėlis	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37353	Papilio dvaro sodybos daržinė	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
37354	Papilio dvaro sodybos pirmas ūkinis pastatas	r.	Papilio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
37485	Papilio dvaro sodybos parko fragmentai	r.	Papilio k., Papilio sen., Biržų r. sav.
37600	Biržų žydų ir karaimų senųjų kapinių ir žydų žudynių vietos kompleksas	r.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
38026	Nemunėlio Radviliškio evangelikų reformatų senosios kapinės	r.	Santakos g., Nemunėlio Radviliškis, Nemunėlio Radviliškio sen., Biržų r. sav.
38289	Vabalninko žydų senosios kapinės	r.	Martišiūnų g., Vabalninkas, Vabalninko sen., Biržų r. sav.

38503	Lietuvos kario Boleslovo Sirbikės kapas	r.	Ančiškių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
40443	Lietuvos partizanų stovyklos vieta	r.	Viršupėnų k., Parovėjos sen., Biržų rajono sav.
40455	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	r.	Kojeliškio vs., Papilio sen., Biržų rajono sav.
40613	Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos imperijos karių kapai	r.	Medeikių k., Parovėjos sen., Biržų rajono sav.
417	Daniūnų dvaro sodybos fragmentai	r.	Daniūnų k., Krinčino sen., Pasvalio r. sav.
417	Daniūnų dvaro sodybos fragmentai	r.	Daniūnų k., Krinčino sen., Pasvalio r. sav.
417	Daniūnų dvaro sodybos fragmentai	r.	Daniūnų k., Krinčino sen., Pasvalio r. sav.
42428	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	r.	Kučgalio k., Papilio sen., Biržų rajono sav.
42573	1941 m. birželio sukilėlio, rezistento Petro Šerno kapas	r.	Skultiškių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
42598	Rūsysis	r.	J. Bielinio g., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
42599	p. žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę	r.	Vytauto g. 4A, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų rajono sav.
42892	Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio, generolo leitenanto Stasio Nastopkos kapas	r.	Palaukės g. 15B, Rinkuškių k., Širvėnos sen., Biržų rajono sav.
43040	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	r.	Jackonių k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
43043	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	r.	Latvelių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
43045	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	r.	Remeikių k., Vabalninko sen., Biržų rajono sav.
43696	Lietuvos partizanų kapai	r.	Jokūbiškių k., Širvėnos sen., Biržų rajono sav.
43737	Lietuvos karininko, generolo leitenanto Maksimo Katchės kapas	r.	J. Nastopkos g., Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
5848	Miegonių pilkapynas, vad. Napoleono kapais	r.	Miegonių k., Papilio sen., Biržų r. sav.
5855	Vinkšinių kapinynas, vad. Milžinkapiais, Švedkapiais	r.	Vinkšinių k., Parovėjos sen., Biržų r. sav.
5857	Senkapis, vad. Milžinų kapais	r.	Pakalniečių k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
5859	Lamokėlių alkakalnis vad. Bažnyčios kalnu	v.s.	Lamokėlių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.
72	Astravo dvaro sodybos arklidė	p.	Astravo g. 15, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
73	Butautų dvaro sodyba	r.	Butautų k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.
75	Daudžgirių dvaro sodybos parkas	r.	Pagirių k., Pabiržės sen., Biržų rajono sav.
76	Didžiosios Panemunės dvaro sodybos fragmentai	r.	Didžiosios Panemunės k., Pačeriaukštės sen., Biržų r. sav.

78	Kraštų dvaro sodybos fragmentai	r.	Kraštų k., Papilio sen., Biržų r. sav.
80	Mantagailišio dvaro sodybos fragmentai	r.	Mantagailišio k., Širvėnos sen., Biržų r. sav.
82	Pabiržės (Balandiškių) buv. dvaro sodybos fragmentai	r.	Balandiškių k., Pabiržės sen., Biržų r. sav.
85	Papilio dvaro sodyba	r.	Papilys, Papilio sen., Biržų r. sav.
853	Biržų pilies pirmas gynybinis statinys	p.	Radvilos g. 3, Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
854	Astravo dvaro sodyba	p.	Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
86	Parovėjos dvaro sodyba	r.	Parovėjos k., Papilio sen., Biržų r. sav.
8786	Lietuvių poeto, vertėjo Stanislovo Dagilio paminklas	v.s.	Kęstučio g. 12, Biržų m., Biržų miesto sen., Biržų r. sav.
8796	Deikiškių kaimo kapinių kryžius	r.	Deikiškių k., Vabalninko sen., Biržų r. sav.